SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 8. septembra 2010*

V zadevi T-29/05,

Deltafina SpA, s sedežem v Orvietu (Italija), ki jo zastopajo R. Jacchia, A. Terranova, I. Picciano, F. Ferraro, J.-F. Bellis in F. Di Gianni, odvetniki,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki sta jo najprej zastopala É. Gippini Fournier in F. Amato, nato Gippini Fournier in V. Di Bucci, zastopniki,

tožena stranka,

* Jezik postopka: italijanščina.

zaradi predloga za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2004) 4030 konč. z dne 20. oktobra 2004 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81(1) [ES] (Zadeva COMP/C.38.238/B.2 – Raw Tobacco – Spain) in, podredno, znižanja globe, ki je bila tožeči stranki naložena s to odločbo,

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi O. Czúcz, predsednik, I. Labucka, sodnica, in K. O'Higgins (poročevalec), sodnik,

sodni tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 9. junija 2009

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

1 Tožeča stranka Deltafina SpA je italijanska družba, katere glavni dejavnosti sta prva predelava surovega tobaka in trženje predelanega tobaka. Prek ameriške hčerinske

družbe Universal Leaf Tobacco Company Inc. (v nadaljevanju: Universal Leaf), ki je v popolni lasti ameriške družbe Universal Corp, je v popolni lasti zadnjenavedene družbe.

2 Družba Universal Leaf prav tako razpolaga s celotnim kapitalom družbe Tabacos Españoles, SL (v nadaljevanju: Taes), enim izmed štirih podjetij, ki se v Španiji ukvarjajo s prvo predelavo surovega tobaka (v nadaljevanju: predelovalci ali španski predelovalci).

3 V nadaljevanju bo skupina, ki ji pripadajo družbe iz točk 1 in 2 zgoraj, imenovana „skupina Universal“.

4 Komisija Evropskih skupnosti, ki je razpolagala z informacijami, da so španski predelovalci in proizvajalci surovega tobaka kršili člen 81 ES, je 3. in 4. oktobra 2001 v skladu s členom 14 Uredbe št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL 1962, 13, str. 204) opravila preiskave v prostorih treh izmed teh predelovalcev, in sicer v družbah Compañia española de tabaco en rama, SA (v nadaljevanju: Cetarsa), Agroexpansión, SA in World Wide Tobacco España, SA (v nadaljevanju: WWTE), ter v prostorih Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco (v nadaljevanju: Anetab).

5 Komisija je 3. oktobra 2001 opravila preiskave tudi v prostorih obrtne zbornice za tobak in evropske zveze predelovalcev tobaka ter 5. oktobra 2001 v prostorih Federación nacional de cultivadores de tabaco (v nadaljevanju: FNCT).

6 Predelovalci in združenje Anetab so na podlagi Obvestila Komisije o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primeru kartelov (UL 1996, C 207, str. 4, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi) Komisiji z dopisom z dne 16. januarja 2002 sporočili željo po sodelovanju.

7 Komisiji so z dopisom z dne 21. januarja 2002 posredovali nekatere podatke.

8 Družba Universal Leaf je z dopisom z dne 15. februarja 2002 obvestila Komisijo, da popolnoma podpira pobudo družbe Taes za sodelovanje v skladu z obvestilom o ugodni obravnavi. Prav tako ji je sporočila, da je družba Deltafina z družbo Taes sodelovala pri pripravi memoranduma, ki opisuje vloge in dejavnosti zadnjenavedene družbe na španskem trgu tobaka, in da želi, da bi bila družba Deltafina prav tako upravičena do ugodnosti, ki izhajajo iz obvestila o ugodni obravnavi.

9 Družba Taes je 18. februarja 2002 Komisiji poslala memorandum iz prejšnje točke.

10 Potem je Komisija na podlagi člena 11 Uredbe št. 17 španskim predelovalcem, združenju Anetab in zvezi FNCT poslala več zahtev za informacije. Prav tako je zahtevala informacije od španskega ministrstva za kmetijstvo, ribištvo in prehrano (v nadaljevanju: ministrstvo za kmetijstvo) glede španske ureditve na področju kmetijskih proizvodov.

11 Komisija je 11. decembra 2003 uvedla postopek, na katerega se nanaša ta zadeva, in sprejela obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki ga je naslovila na 20 podjetij oziroma združenj, med katerimi so španski predelovalci, podjetja Deltafina, Universal in Universal Leaf, združenje Anetab in zveza FNCT.

12 Zadevna podjetja in združenja so vpogledala v preiskovalni spis Komisije, ki jim je bil kot kopija poslan na zgoščenki, in so na podlagi očitkov Komisije predložila pisne pripombe. Družba Deltafina je pisne pripombe poslala 1. marca 2004.

13 Zaslišanje, ki se ga je udeležila družba Deltafina, je potekalo 29. marca 2004.

14 Po tem, ko je vprašala za mnenje Svetovalni odbor za omejevalna ravnanja in monopole ter glede na končno poročilo pooblaščenca za zaslišanje, je Komisija 20. oktobra 2004 sprejela Odločbo C(2004) 4030 konč. v zvezi s postopkom na podlagi člena 81(1) [ES] (Zadeva COMP/C.38.238/B.2 – Raw Tobacco – Spain) (v nadaljevanju: izpodbijana odločba), katere povzetek je objavljen v *Uradnem listu Evropske Unije* z dne 19. aprila 2007 (UL L 102, str. 14).

15 Izpodbijana odločba se nanaša na dva kartela, ki sta bila ustanovljena in sta se izvajala na španskem trgu surovega tobaka.

16 Naloga prvega kartela, v katerem so sodelovali predelovalci in družba Deltafina, je bila med letoma 1996 in 2001 vsako leto določiti (najvišjo) povprečno dobavno ceno za vsako sorto surovega tobaka, za vse kakovosti skupaj, in razdeliti količine vsake sorte surovega tobaka, ki jih lahko vsak predelovalec kupi pri proizvajalcih (glej zlasti točke od 74 do 76 in 276 obrazložitve izpodbijane odločbe). Med letoma 1999 in 2001 so se predelovalci in družba Deltafina dogovorili tudi o cenovnih razredih na stopnjo kakovosti vsake sorte surovega tobaka, navedenih v načrtih, priloženih k „pogodbam o pridelovanju“, in o „dodatnih pogojih“, in sicer povprečni najnižji ceni na

proizvajalca in na skupino proizvajalcev, ki se uporabljajo (glej zlasti točke od 77 do 83 in 276 obrazložitve izpodbijane odločbe).

17 V nadaljevanju bo kartel, ki je opisan v točki 16 zgoraj, imenovan „kartel predelovalcev“.

18 Drugi kartel, ki je opisan v izpodbijani odločbi, se nanaša na tri kmetijske sindikate v Španiji, in sicer na Asociación agraria de jóvenes agricultores (v nadaljevanju: ASAJA), Unión de pequeños agricultores (v nadaljevanju: UPA) in Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos (v nadaljevanju: COAG) ter na Confederación de cooperativas agrarias de España (v nadaljevanju: CCAE). Naloga tega kartela med letoma 1996 in 2001 je bila vsako leto določiti cenovne razrede na stopnjo kakovosti vsake sorte surovega tobaka, navedene v načrtih, priloženih k „pogodbam o pridelovanju“, in „dodatne pogoje“ (glej zlasti točke od 77 do 83 in 277 obrazložitve izpodbijane odločbe).

19 V nadaljevanju bo kartel, ki je opisan v točki 18 zgoraj, imenovan „kartel zastopnikov proizvajalcev“.

20 V izpodbijani odločbi je Komisija menila, da vsak od teh kartelov pomeni enotno nadaljevano kršitev člena 81(1) ES (glej zlasti točke od 275 do 277 obrazložitve izpodbijane odločbe).

21 V členu 1 te odločbe je Komisija odgovornost za kartel predelovalcev naložila devetim podjetjem, med katerimi so španski predelovalci in družba Deltafina, in odgovornost za kartel zastopnikov proizvajalcev sindikatom ASAJA, UPA in COAG ter konfederaciji CCAE (v nadaljevanju skupaj: zastopniki proizvajalcev).

22 V členu 2 izpodbijane odločbe je Komisija tem podjetjem in zastopnikom proizvajalcev naložila, naj takoj prenehajo, če še niso, kršitve, opredeljene v členu 1, in naj se vzdržijo omejevalnih ravnanj, ki imajo enak ali enakovreden cilj ali učinek.

23 S členom 3 izpodbijane odločbe so naložene te globe:

– Deltafina: 11.880.000 EUR;

– Cetarsa: 3.631.500 EUR;

– Agroexpansión : 2.592.000 EUR;

– WWTE : 1.822.500 EUR;

– Taes : 108.000 EUR;

– ASAJA : 1000 EUR;

– UPA : 1000 EUR;

– COAG : 1000 EUR;

– CCAE : 1000 EUR.

24 Globa, ki je bila naložena družbi Deltafina, upošteva zlasti vlogo vodje, ki jo je imela v kartelu predelovalcev (točki 435 in 436 obrazložitve izpodbijane odločbe). Ob upoštevanju te vloge kot obteževalne okoliščine je Komisija povišala osnovni znesek globe za 50 %. Družbi Deltafina pa je vseeno priznala znižanje osnovnega zneska globe za 40 % zaradi olajševalnih okoliščin (točki 437 in 438 obrazložitve izpodbijane odločbe) in globe za 10 % zaradi sodelovanja v upravnem postopku (točke od 448 do 456 obrazložitve izpodbijane odločbe).

25 Iz člena 3 izpodbijane odločbe je prav tako razvidno, da so matične družbe družbe WWTE solidarno odgovorna za plačilo globe, ki je bila naložena družbi WWTE, in da je matična družba družbe Agroexpansión solidarno odgovorno za plačilo globe, ki je bila naložena družbi Agroexpansión.

Postopek in predlogi strank

26 Družba Deltafina je 20. januarja 2005 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo.

27 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Splošno sodišče (četrti senat) začelo ustni postopek in v okviru ukrepov procesnega vodstva, ki so določeni v členu 64 Poslovnika, stranki pozvalo, naj predložita nekatere listine in jima zastavilo nekaj vprašanj. Stranki sta te zahteve izpolnili v določenem roku.

28 Stranki sta ustno podali stališča in odgovore na vprašanja Splošnega sodišča na obravnavi 9. junija 2009.

29 Družba Deltafina Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– izpodbijano odločbo razglasi za nično;

– podredno, zniža globo;

– Komisiji naloži plačilo stroškov.

30 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– tožbo kot delno nedopustno in vsekakor popolnoma neutemeljeno zavrne;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov;

– če ne uspe, vsaki stranki naloži plačilo njenih stroškov, če tožeča stranka s svojimi argumenti uspe v enaki meri kot Komisija, ali tožeči stranki naloži plačilo njenih stroškov in dela stroškov Komisije, če tožeča stranka ne uspe z večino svojih tožbenih razlogov.

Pravo

31 V podporo svoji tožbi družba Deltafina navaja 11 tožbenih razlogov:

– prvič, kršitev člena 81(1) ES, člena 23(2)(a) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL 2003, L 1, str. 1), načel zakonitosti in osebne odgovornosti ter pomanjkljiva obrazložitev in zloraba pooblastil;

– drugič, kršitev člena 27(1) in (2) Uredbe št. 1/2003, pravice do obrambe in pravice do poštenega sojenja, bistvenih kršitev postopka ter kršitev načel zakonitosti, pravne varnosti in sorazmernosti ter pomanjkljiva obrazložitev in zloraba pooblastil;

– tretjič, kršitev člena 81(1) ES, člena 2 Uredbe št. 1/2003 in točke 43 Smernic o konceptu vpliva na trgovino iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL 2004, C 101, str. 81) ter pomanjkljiva obrazložitev;

– četrtič, kršitev členov 2 in 23(2) Uredbe št. 1/2003, točk 1(A) in 5(d) Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in člen[om] 65(5) pogodbe [PJ] (UL 1998, C 9, str. 3, v nadaljevanju: Smernice), kršitev načel

sorazmernosti in „enakega obravnavanja in kazni“ ter pomanjkljiva obrazložitev in zloraba pooblastil;

– petič, kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003, točke 1(B) Smernic in načela enakega obravnavanja ter zloraba pooblastil;

– šestič, kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003 in točke 2 Smernic ter pomanjkljiva obrazložitev in zloraba pooblastil;

– sedmič, kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003 in točke 3 Smernic ter zloraba pooblastil;

– osmič, kršitev člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 in točke 5(a) Smernic;

– devetič, kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003, uvodnih izjav in točke 4 Smernic, oddelkov B(e) in D obvestila o ugodni obravnavi, načela enakega obravnavanja ter pomanjkljiva obrazložitev in zloraba pooblastil;

– desetič, kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003, točke 5(b) Smernic, načela sorazmernosti in zloraba pooblastil;

– in enajstič, kršitev načel enakega obravnavanja, prepovedi retroaktivnosti kazni in varstva legitimnih pričakovanj ter zloraba pooblastil.

32 Prve tri tožbene razloge tožeča stranka navaja primarno in se nanašajo na predlog za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe. Naslednjih sedem tožbenih razlogov je navedenih podredno in se nanašajo na predlog za znižanje globe. Zadnji tožbeni razlog je naveden podpodredno, če tožeča stranka s predhodnimi sedmimi tožbenimi razlogi ne bi uspela, in se prav tako nanaša na znižanje globe.

1. *Dopustnost očitkov v zvezi z zlorabo pooblastil*

33 Družba Deltafina v več tožbenih razlogih, ki jih navaja v utemeljitev tožbe, razen v tretjem in osmem, Komisiji med drugim očita zlorabo pooblastil.

34 Glede tega je treba spomniti, da se v skladu z ustaljeno sodno prakso pojem zlorabe pooblastil nanaša na dejstvo, da je upravni organ uporabil svoja pooblastila za namen, ki je drugačen od tistega, zaradi katerega so mu bila dana. Za odločbo, pri kateri so bila zlorabljena pooblastila, gre le, če se na podlagi objektivnih, upoštevnih in skladnih indicev izkaže, da je bila sprejeta izključno ali vsaj z odločilnim namenom doseči drugačne cilje od predvidenih ali izogniti se postopku, ki je s Pogodbo ES posebej predviden za obravnavanje okoliščin predmetne zadeve (sodbi Sodišča z dne 13. novembra 1990 v zadevi Fedesa in drugi, C-331/88, Recueil, str. I-4023, točka 24, in z dne 25. januarja 2007 v zadevi Dalmine proti Komisiji, C-407/04 P, ZOdl., str. I-829, točka 99).

35 V tej zadevi je treba ugotoviti, da se je družba Deltafina omejila na splošno navedbo vrste očitkov o zlorabi pooblastil, ne da bi navedla kakršnokoli dejstvo ali razlog v njihovo podporo ali pojasnila, kakšen namen naj bi Komisija v resnici imela, ko je sprejela izpodbijano odločbo. Ti očitki, kot so predloženi, ne izpolnjujejo zahtev iz člena 44(1)(c) Poslovnika, saj niso dovolj jasni in natančni, da bi – če bi bilo potrebno brez drugih podatkov, na katere bi se bilo mogoče opreti – omogočili toženi stranki pripravo obrambe in Splošnemu sodišču odločitev o tožbi. Zato jih je treba razglasiti za nedopustne (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 14. maja 1998 v zadevi Mo och Domsjö proti Komisiji, T-352/94, Recueil, str. II-1989, točki 333 in 334).

2. *Predlog za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe*

Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 81(1) ES, člena 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003, načel zakonitosti in osebne odgovornosti ter pomanjkljiva obrazložitev

36 Prvi tožbeni razlog, ki ga navaja družba Deltafina, je razdeljen na štiri dele. V prvem delu družba Deltafina oporeka očitku Komisije, da je odgovorna za kršitev na trgu, na katerem ni bila prisotna. V drugem delu navaja, da člen 81(1) ES in člen 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 ne urejata ravnanj, ki so ji, po njenem mnenju, očitana. V tretjem delu meni, da jo je Komisija napačno opredelila kot vodjo kartela predelovalcev.

Nazadnje, v četrtem delu navaja, da Komisija v izpodbijani odločbi ni opredelila zadevnega trga.

37 Splošno sodišče bo skupaj preizkusilo prva dela in nato ločeno tretji in četrti del tega tožbenega razloga.

38 Glede očitka o kršitvi dolžnosti obrazložitve, ki ga družba Deltafina navaja v tem tožbenem razlogu, ne da bi ga vezala na kateregakoli izmed štirih delov, je treba ugotoviti, da ga ta družba z ničimer ne utemeljuje. Zato ga je treba na podlagi člena 44(1)(c) Poslovnika zavrniti kot nedopusten (glej točko 35 zgoraj).

Prvi in drugi del tožbenega razloga, v zvezi s trditvami Komisije, da je družba Deltafina odgovorna za kršitev na trgu, na katerem ni bila prisotna, ter da člen 81(1) ES in člen 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 ne urejata ravnanj, ki so ji očitana

– Trditve strank

39 Na prvem mestu družba Deltafina navaja, da ni dejavna na trgu nakupa in prve predelave surovega tobaka v Španiji, zato, če je ta trg zadevni trg, ne more biti odgovorna za ravnanja, ki so bila na tem trgu sprejeta.

40 Na drugem mestu družba Deltafina navaja, da ni sodelovala pri izdelavi sporazumov, ki so bili sklenjeni med predelovalci, in jih ni izvajala, saj ni imela pooblastila, da bi v Španiji delovala kot predelovalec, zaradi česar se ni mogla niti pogajati in sklepati pogodb s španskimi proizvajalci surovega tobaka niti sodelovati pri razdelitvi nakupnih količin surovega tobaka. Navaja, da ji ni mogoče pripisovati vloge „storilca ali sostorilca kršitve“, še manj pa vloge vodje kartela predelovalcev, temveč kvečjemu vlogo „osebe, ki objektivno in subjektivno ni v kartelu, vendar posredno storilcem pomaga pri kršitvah s prisotnostjo na srečanjih, izmenjavo podatkov in obvestil, z mediacijo med udeleženci in s hrambo dokumentov in podatkov“. Teh ravnanj pa naj člen 81(1) ES in člen 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 ne bi urejala, zato naj za njihovo kršitev ne bi bilo mogoče naložiti kazni.

41 Družba Deltafina se v podporo svojim navedbam sklicuje na Odločbo Komisije z dne 10. decembra 2003 o postopku iz člena 81 [ES] in iz člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva COMP/E-2/37.857 – organski peroksidi) (2005/349/ES) (UL 2005 L 110, str. 44, v nadaljevanju: odločba o organskih peroksidih). Navaja, da je v tej odločbi Komisija ugotovila kršitev člena 81(1) ES, ki jo je storilo podjetje, ki ni bilo v zadevnem omejevalnem sporazumu, in sicer svetovalno podjetje AC-Treuhand AG, zaradi nekaterih ravnanj tega podjetja, ki so podobna očitanim ji ravnanjem. Poudarja, da je bila temu svetovalnemu podjetju, čeprav je imelo bistveno vlogo pri organizaciji in izvedbi omejevalnega sporazuma in so ga šteli za njegovega „skrbnika“, naložena le simbolična globa 1000 EUR zaradi „sorazmerne novosti položaja“.

42 Na prvem mestu Komisija odgovarja, da trditev družbe Deltafina, da se člen 81(1) ES ne uporablja za podjetja, ki ne delujejo neposredno na upoštevnem trgu, nima opore

v besedilu te določbe. Za njegovo uporabo je pomembno, da je zadevno podjetje sodelovalo pri ravnanju, ki omejuje konkurenco in ima, vsaj potencialno, občuten vpliv na trgovino med državami članicami.

43 Na drugem mestu Komisija trdi, da trditev družbe Deltafina, da za njej očitana ravnanja ne velja prepoved iz člena 81(1) ES, ni samo popolnoma neutemeljena, temveč ji nasprotuje tudi več navedb iz same tožbe.

44 Poleg tega Komisija poudarja, da je družba Deltafina sama menila, da je mogoče njeno vlogo primerjati z vlogo, ki jo je imelo podjetje AC-Treuhand v zadevi, v kateri je bila sprejeta odločba o organskih peroksidih, in da je mogoče tako vlogo kaznovati na podlagi člena 81(1) ES.

– Presoja Splošnega sodišča

45 Glede prvega dela tega tožbenega razloga je treba ugotoviti, da med strankami ni sporno, da v Španiji, ki je v tej zadevi zadevni geografski trg, družba Deltafina ni niti kupovala surovega tobaka pri proizvajalcih niti opravljala dejavnosti prve predelave surovega tobaka. V tej državi članici je bila družba Deltafina dejavna šele na naslednji stopnji, to je pri nakupu predelanega tobaka za njegovo prodajo podjetjem za proizvodnjo tobačnih izdelkov.

46 Ugotoviti je torej treba, da družba Deltafina ni bila prisotna na zadevnem trgu, ki je, kot je obrazloženo v točki 82 v nadaljevanju, španski trg nakupa in prve predelave surovega tobaka.

47 Vendar pa ta ugotovitev ne pomeni, da Komisija ni bila upravičena kaznovati družbe Deltafina zaradi kršitve člena 81(1) ES.

48 Kot je namreč Splošno sodišče presodilo v točki 122 sodbe z dne 8. julija 2008 v zadevi AC-Treuhand proti Komisiji (T-99/04, ZOdl., str. II-1501), lahko podjetje krši prepoved iz člena 81(1) ES, kadar je namen njegovega ravnanja, kot je usklajeno z ravnanjem drugih podjetij, omejevati konkurenco na določenem upoštevnem trgu znotraj skupnega trga, ne da bi to nujno predpostavljalo, da tudi samo deluje na njem.

49 V istem smislu je Splošno sodišče v točki 127 v prejšnji točki navedene sodbe AC-Treuhand proti Komisiji pojasnilo, da ni izključeno, da lahko podjetje sodeluje pri izvajanju omejevanja konkurence, čeprav ne omejuje svoje svobode delovanja na trgu, na katerem predvsem deluje. Vsaka druga razlaga bi namreč lahko zmanjšala pomen prepovedi, določene v členu 81(1) ES, v obsegu, ki je v nasprotju z njenim polnim učinkom in glavnim ciljem, kot izhaja iz člena 3(1)(g) ES, da se zagotavlja ohranjanje neizkrivljene konkurence na skupnem trgu, ker ne bi omogočala pregona aktivnega prispevanja podjetja k omejevanju konkurence samo zato, ker ta prispevek ne izvira iz gospodarske dejavnosti, ki spada na upoštevni trg, na katerem se to omejevanje izvaja ali naj bi se izvajalo. V točki 128 iste sodbe je Splošno sodišče sklenilo, da izraz

„sporazumi med podjetji“ ob upoštevanju ciljev člena 81(1) ES in člena 3(1)(g) ES potrjuje obstoj pojmov kartela in podjetja, ki je storilec kršitve, ki ne razlikujeta med sektorjem in trgom, na katerem delujejo zadevna podjetja.

50 V obravnavani zadevi, kot bo podrobneje obrazloženo v nadaljevanju v točkah od 122 do 133, pa se je izkazalo, da je družba Deltafina s predelovalci aktivno in neposredno sodelovala pri kartelu, za katerega je vedela, oziroma ni mogla prezreti, da je njegov namen odprava ali omejitev konkurence v sektorju surovega tobaka v Španiji.

51 Presoja splošnega sodišča, navedena v točki 48 zgoraj, je v obravnavanem primeru še toliko primernejša, saj podjetje AC-Treuhand kot svetovalno podjetje ni delovalo na zadevnem trgu proizvodov, to je organskih peroksidov, kot konkurent, ponudnik ali kupec, nasprotno pa je bila družba Deltafina kot glavna stranka španskih predelovalcev v Španiji dejavna na trgu, ki je neposredno pod trgom, na katerem je prišlo do spornih omejevalnih ravnanj zoper konkurenco. Poleg tega je bila v Italiji družba Deltafina prisotna na enakem trgu zadevnih proizvodov, kot je obravnavan v tej zadevi.

52 Iz tega je razvidno, da je treba prvi del prvega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

53 Drugi del tega tožbenega razloga temelji na predpostavki, da družba Deltafina ni aktivno in neposredno sodelovala pri kartelu predelovalcev, z istim razlogom kot slednji, temveč se je omejila na „posredno“ pomoč pri njegovi izvedbi.

54 Kot je že bilo navedeno zgoraj v točki 50 in bo razloženo v nadaljevanju v točkah od 122 do 133, pa je ta predpostavka napačna.

55 Vsekakor je napačna tudi trditev družbe Deltafina, da podjetja, ki h kartelu prispevajo le podredno, pomožno ali pasivno, ne kršijo člena 81(1) ES in jim zato ni mogoče naložiti globe na podlagi člena 23(2) Uredbe št. 1/2003.

56 Tako je Splošno sodišče v zgoraj v točki 48 navedeni sodbi AC-Treuhand proti Komisiji zavrnilo podobno trditev, in to po tem, ko je spomnilo na sodno prakso v zvezi s pogoji, ki morajo biti izpolnjeni za sodelovanje podjetja pri kartelu, da se lahko to podjetje kot sostorilec šteje za odgovorno za celotno kršitev (točke od 129 do 136).

57 Natančneje je Splošno sodišče v tej sodbi spomnilo, da je pripisovanje odgovornosti za celotno kršitev podjetju, ki je sodelovalo pri kartelu, v skladu z zahtevami načela osebne odgovornosti, če sta izpolnjena dva pogoja, in sicer objektivni in subjektivni.

58 Splošno sodišče je sklenilo, da je prvi pogoj v skladu s sodno prakso izpolnjen – kar zadeva odnos med konkurenti, ki delujejo na istem upoštevnem trgu, in tudi med takimi konkurenti in njihovimi strankami – če je sodelujoče podjetje sodelovalo pri njegovem izvajanju, čeprav podredno, pomožno ali pasivno, na primer s tiho odobritvijo

ali neprijavo tega kartela organom (zgoraj v točki 48 navedena sodba AC-Treuhand proti Komisiji, točka 133).

59 Splošno sodišče je, da bi prišlo do tega sklepa, najprej ugotovilo, da je dovolj, da Komisija izkaže, da se je zadevno podjetje udeležilo srečanj, na katerih so bili sklenjeni protikonkurenčni sporazumi, ne da bi temu očitno nasprotovalo, da bi zadostno dokazala sodelovanje navedenega podjetja v kartelu (zgoraj v točki 48 navedena sodba AC-Treuhand proti Komisiji, točka 130). Splošno sodišče je dodalo, da mora Komisija, da bi dokazala sodelovanje podjetja pri enotnem sporazumu, ki zajema vse kršitve, ki so se dogajale v nekem obdobju, dokazati, da je to podjetje nameravalo s svojim ravnanjem prispevati k skupnim ciljem, za katere so si prizadevali vsi sodelujoči, in da je vedelo za dejanska ravnanja, ki so jih načrtovala ali izvajala druga podjetja pri doseganju istih ciljev, ali da jih je lahko razumno predvidelo in je bilo pripravljeno sprejeti tveganje. V zvezi s tem Splošno sodišče spominja, da tiho odobravanje nezakonite pobude brez javnega zavračanja njene vsebine ali brez njene prijave upravnim organom spodbuja nadaljevanje kršitve in otežuje njeno odkritje. Splošno sodišče je poudarilo, da je ta soudeležba opustitveni način udeležbe pri kršitvi, ki je torej taka, da na njeni podlagi pri enotnem sporazumu nastane odgovornost podjetja. Splošno sodišče je pojasnilo, da se ta načela smiselno uporabljajo za srečanja, na katerih niso sodelovali samo konkurenčni proizvajalci, ampak tudi njihove stranke.

60 Nato je Splošno sodišče v točki 131 zgoraj v točki 48 navedene sodbe AC-Treuhand proti Komisiji navedlo, da glede ugotovitve osebne odgovornosti podjetja, katerega sodelovanje v kartelu ni enako obsežno in intenzivno kot sodelovanje drugih podjetij, iz sodne prakse izhaja, da čeprav so sporazumi in usklajena ravnanja iz člena 81(1) ES nujno nastali zaradi sodelovanja več podjetij, ki so vsa sostorilci kršitve, vendar ima lahko njihovo sodelovanje različne oblike, predvsem glede na značilnosti upoštevnega trga in položaj vsakega podjetja na tem trgu, zastavljenih ciljev in izbranih ali

načrtovanih načinov izvajanja, sámo dejstvo, da vsako podjetje sodeluje pri kršitvi na svoj način, ni dovolj za izključitev njegove odgovornosti za celotno kršitev, skupaj z ravnanji, ki so jih dejansko izvajala druga sodelujoča podjetja, vendar imajo isti cilj ali enak protikonkurenčni učinek.

61 Nazadnje je Splošno sodišče v točki 132 zgoraj v točki 48 navedene sodbe AC-Treuhand v zvezi s tem sklenilo, da dejstvo, da podjetje ni sodelovalo pri vseh elementih kartela ali je imelo manjšo vlogo pri dejavnostih, pri katerih je sodelovalo, ni pomembno za ugotovitev, da je storilo kršitev. Vendar pa je Splošno sodišče dodalo, da čeprav pomembnost – v tem primeru omejena – sodelovanja zadevnega podjetja ne more povzročiti dvoma o njegovi osebni odgovornosti za celotno kršitev, pa lahko vpliva na presojo njegovega obsega ali teže in torej na določitev ravni kazni.

62 Glede drugega pogoja je Splošno sodišče v točki 134 zgoraj v točki 48 navedene sodbe AC-Treuhand spomnilo, da je pripisovanje celotne kršitve sodelujočemu podjetju poleg tega odvisno od izražanja njegove volje, s katero dokazuje, da podpira cilje kartela, čeprav tiho. Splošno sodišče je pojasnilo, da je ta subjektivni pogoj po eni strani del merila tihe odobritve kartela in merila neobstoja javne oddaljitve od njegove vsebine, ker ti merili vključujeta domnevo, da zadevno podjetje še naprej podpira cilje in izvajanje kartela, po drugi strani pa je utemeljitev, na podlagi katere je mogoče zadevno podjetje šteti za soodgovorno, ker je s svojim ravnanjem nameravalo prispevati k skupnim ciljem, za katere si prizadevajo vsi sodelujoči, in je poznalo kršitve drugih sodelujočih ali bi jih razumno lahko predvidelo ter je bilo pripravljeno sprejeti tveganje.

63 V točki 136 zgoraj v točki 48 navedene sodbe AC-Treuhand je Splošno sodišče ugotovilo, da se načela, navedena v točkah od 57 do 62 zgoraj, smiselno uporabljajo za sodelovanje podjetja, ki zaradi svoje gospodarske dejavnosti, poklicnega znanja in izkušenj ni moglo prezreti protikonkurenčnosti zadevnih ravnanj in je tako dajalo nezanemarljivo podporo pri storitvi kršitve.

64 Iz tega je razvidno, da je treba tudi drugi del prvega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

Tretji del tožbenega razloga: Komisijina napačna opredelitev družbe Deltafina kot vodje kartela predelovalcev

– Trditve strank

65 Družba Deltafina trdi, da jo je Komisija napačno opredelila kot vodjo kartela predelovalcev.

66 V podporo svoji trditvi se sklicuje na te elemente, zaradi katerih naj bi se njen položaj razlikoval od položaja drugih podjetij, ki so bila obravnavana kot vodje kartela v drugih zadevah:

– ni imela vloge pobudnika ravnanj, ki so očitani predelovalcem;

– ni napeljevala – in še manj silila – kateregakoli podjetja, naj se pridruži kartelu predelovalcev;

– ni izvajala pritiskov na nikogar in za to nikakor ni imela sposobnosti;

– ni imela nobene vloge pri upravljanju ali nadzoru kartela predelovalcev, ki poleg tega ni imel „institucionaliziranih organov upravljanja“;

– njen predsednik, gospod M., je sodeloval le na štirih srečanjih kartela predelovalcev in ni mogel „usklajevati strategij“;

– ni mogla ravnati kot „cenovni vodja“ (price leader) na strani povpraševanja, ker pri proizvajalcih ni kupovala surovega tobaka, saj ni delovala na isti stopnji proizvodne verige kot španski predelovalci;

– nikoli ni imela dejanske moči ali pravice, da bi kaznovala ali sprejemala povračilne ukrepe proti članom kartela predelovalcev, ki se niso uskladili s skupnim ravnanjem.

67 Poleg tega družba Deltafina ugovarja navedbi Komisije, da je bila vloga vodje, ki se ji pripisuje, v izpodbijani odločbi upoštevana le kot obteževalna okoliščina. Navaja, da je ta vloga dejansko edini očitek, ki je bil naslovljen nanjo.

68 Komisija najprej odgovarja, da tudi če bi z opredelitvijo družbe Deltafina kot vodje kartela predelovalcev storila napako, to te družbe ne bi odvezalo od celotne odgovornosti za očitane ji kršitve, temveč bi kvečjemu lahko povzročilo znižanje globe. Dejstvo, da je družba Deltafina vodja kartela predelovalcev, naj bi bilo namreč v izpodbijani odločbi upoštevano le kot obteževalna okoliščina pri izračunu globe.

69 Dalje Komisija meni, da je treba ta del tožbenega razloga vsekakor zavrniti kot neutemeljen. Glede tega na eni strani spominja, da na podlagi sodne prakse njena predhodna upravna praksa sama po sebi ni pravni okvir za globe na področju konkurence. Na drugi strani se sklicuje na točko 435 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki po njenem mnenju dovolj jasno in natančno navaja razloge, zaradi katerih je bila družba Deltafina šteta za vodjo kartela predelovalcev.

– Presoja Splošnega sodišča

70 Ugotoviti je treba, da družba Deltafina ta del tožbenega razloga navaja v podporo svojemu predlogu za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe in da želi, kot v prvih dveh delih tožbenega razloga, z njim dokazati, da ji Komisija ne more pripisati odgovornosti za kartel predelovalcev.

71 Komisija pa pravilno navaja, da je bila lastnost vodje kartela predelovalcev, ki je bila pripisana družbi Deltafina, v izpodbijani odločbi upoštevana le pri določitvi globe, in to le kot obteževalna okoliščina (glej točki 435 in 436 obrazložitve izpodbijane odločbe). V nasprotju z razumevanjem družbe Deltafina je Komisija ni razglasila za odgovorno za kršitev zaradi ugotovitve, da je imela vlogo vodje pri kartelu predelovalcev, temveč zaradi ugotovitve, ki je utemeljena zlasti na več elementih, povzetih v točkah od 359 do 369 obrazložitve izpodbijane odločbe, da je neposredno in aktivno sodelovala pri tem kartelu. Z drugimi besedami, lastnost vodje kartela predelovalcev, ki je bila pripisana družbi Deltafina, ni vplivala na njeno odgovornost za kršitev.

72 Dejstvo je, da so kršitve družbe Deltafina, s katerimi je Komisija utemeljila opredelitev te družbe za vodjo kartela predelovalcev, v bistvu enake kot tiste, na podlagi katerih je sklepala na njeno sodelovanje pri tem kartelu. Kot v svojih dokumentih pravilno ugotavlja Komisija, pa gre pri vprašanju, ali je neko podjetje sodelovalo pri kartelu, in pri morebitnem vprašanju glede obsega in teže tega sodelovanja, za dve ločeni presoji, od katerih se prva nanaša na obstoj kršitve člena 81(1) ES in druga na določitev sankcij.

73 Iz navedenega je razvidno, da tretji del tožbenega razloga, čeprav bi bil utemeljen, ne bi povzročil ničnosti izpodbijane odločbe. Zato ga je treba zavrniti kot neupoštevnega v okviru tega tožbenega razloga. Vendar pa je tretji del tega tožbenega razloga upoštevan pri preizkusu šestega tožbenega razloga, ki deloma temelji na istih razlogih.

Četrti del tožbenega razloga: Komisija v izpodbijani odločbi ni opredelila upoštevnega trga

– Trditve strank

74 Družba Deltafina Komisiji očita, da v izpodbijani odločbi ni opredelila zadevnega trga proizvoda in zadevnega geografskega trga.

75 V zvezi s tem se družba Deltafina najprej sklicuje na točko 27 in naslednje sodbe Splošnegasodišča z dne 11. decembra 2003 v zadevi Adriatica di Navigazione proti Komisiji (T-61/99, Recueil, str. II-5349). Trdi, da se lahko v skladu s točko 30 te sodbe očitki glede Komisijine opredelitve zadevnega trga razen na notranje elemente za uporabo člena 81(1) ES – obstoj „sporazuma“ med podjetji, „vplivanje na trgovino med državami članicami“ in „oviranje konkurence“ – nanašajo tudi na druge elemente, zlasti na obseg zadevnega kartela, njegovo posamično ali splošno naravo in težo posamičnega sodelovanja vsakega izmed zadevnih podjetij. Ti elementi so tesno povezani z načelom osebne odgovornosti za kolektivne kršitve in s splošnimi pravnimi načeli, kot sta načeli pravne varnosti in sorazmernosti. Družba Deltafina prav tako navaja, da je v skladu s točko 32 iste sodbe „torej zaželeno, da Komisija, ob sprejetju odločbe, s katero ugotovi sodelovanje podjetja pri obsežni, kolektivni in neprekinjeni kršitvi, kot so pogosto karteli, poleg preizkusa posebnih pogojev za uporabo člena [81(1) ES] upošteva dejstvo, da čeprav taka odločba povzroči osebno odgovornost za vsakega izmed njenih naslovnikov, je to le za njihovo ugotovljeno sodelovanje pri kolektivnih ravnanjih, ki so kaznovana in pravilno razmejena.“ Dodaja, da bi morala v skladu z isto točko „Komisija v taki odločbi, ki ima lahko pomembne posledice za

odnose zadevnih podjetij, ne samo nasproti upravnim oblastem, temveč tudi nasproti tretjim osebam, zadevni trg ali trge preučiti in jih v obrazložitvi odločbe, ki se nanaša na kršitev člena [81(1) ES], opredeliti dovolj natančno, da predstavi pogoje delovanja trga, na katerem je prišlo do izkrivljanja konkurence, s čimer zadosti osnovnim pogojem pravne varnosti."

76 Družba Deltafina dalje navaja, da je Komisija, ker ni delovala na trgu, na katerem je prišlo do dejanj, ki omejujejo konkurenco, ne more šteti za odgovorno za ta ravnanja in ji naložiti kazni, ne da bi kršila načelo osebne odgovornosti.

77 Družba Deltafina nazadnje tudi trdi, pri čemer navaja isti razlog, da Komisija v izpodbijani odločbi ni ugotovila „povezave med [temi] ravnanji in vplivom na trg, saj morajo imeti ta ravnanja, tudi če gre po vsebini za kršitev, škodljive posledice na konkurenco". Meni, da sklicevanje Komisije v točki 368 obrazložitve izpodbijane odločbe na točko 136 sodbe Splošnega sodišča z dne 15. septembra 1998 v združenih zadevah European Night Services in drugi proti Komisiji (T-374/94, T-375/94, T-384/94 in T-388/94, Recueil, str. II-3141) ni primerno.

78 V odgovor na te argumente družbe Deltafina Komisija najprej navaja, da je v izpodbijani odločbi dovolj jasno in podrobno opredelila gospodarske in pravne okoliščine trga, na katerem so se izvajala zadevna omejevalna ravnanja.

79 Nato Komisija zavrača trditve družbe Deltafina, da je s tem, da je tej družbi pripisala odgovornost za zadevna ravnanja, ki omejujejo konkurenco, čeprav ni delovala na trgu, na katerem so bila ugotovljena ta ravnanja, kršila načelo osebne odgovornosti.

80 Nazadnje Komisija šteje za „popolnoma nesmiseln“ argument družbe Deltafina, da med zadevnimi nezakonitimi ravnanji in njihovim vplivom na trg ni povezave, ker ni bila prisotna na zadevnem trgu. Navaja, da dejstvo, da družba Deltafina ni bila neposredno dejavna na trgu, na katerem so bila ugotovljena ravnanja, ki omejujejo konkurenco, te družbe niti ne odvezuje odgovornosti za izvedbo teh ravnanj niti ne vodi do sklepa, da ta ravnanja niso imela vpliva na ta trg. V zvezi s tem trdi, pri čemer se sklicuje zlasti na točko 136 zgoraj v točki 77 navedene sodbe European Night Services in drugi proti Komisiji, da na podlagi ustaljene sodne prakse pri sporazumih, ki, kot v tej zadevi, očitno omejujejo konkurenco, ni nujno preizkusiti dejanskih učinkov na trg.

– Presoja Splošnega sodišča

81 Ugotoviti je treba, da v nasprotju s tem, kar trdi družba Deltafina, ni res, da Komisija v izpodbijani odločbi ni opredelila zadevnega trga proizvoda in zadevnega geografskega trga.

82 Iz te odločbe je namreč dovolj jasno in natančno razvidno, da je zadevni trg španski trg nakupa in prve predelave surovega tobaka. Komisija je zlasti v točkah od 19 do 65 obrazložitve izpodbijane odločbe podrobno opisala podjetja, ki sodelujejo pri prvi predelavi surovega tobaka v Španiji – pri čemer je zlasti pojasnila njihovi dejavnosti

nakupa in predelave surovega tobaka ter poslovne odnose med temi podjetji – proizvajalce surovega tobaka, zastopnike proizvajalcev, različne vidike sektorja surovega tobaka v Španiji, med njimi tudi proizvodne regije, obseg in vrednost proizvodnje, vrednost prodaje, različne sorte surovega tobaka in povprečne cene dobave (maksimalne) za vsako izmed teh sort ter pravna okvira Skupnosti in Španije, ki se uporabljata za surovi tobak.

83 Poleg tega analiza, ki jo je Komisija opravila v izpodbijani odločbi, omogoča popolno predstavo o pogojih delovanja trga, na katerem je prišlo do izkrivljanja konkurence, v nasprotju s tem, kar meni družba Deltafina z navajanjem zadnjega stavka točke 32 zgoraj v točki 75 navedene sodbe Adriatica di Navigazione proti Komisiji.

84 Trditev družbe Deltafina, da Komisija v izpodbijani odločbi ni opredelila zadevnega trga, je še toliko manj utemeljena, ker je iz številnih delov njenih dokumentov razvidno, da je popolnoma razumela, da je zadevni trg španski trg nakupa in prve predelave surovega tobaka. Navedli bomo le en primer: njena celotna argumentacija v podporo prvega dela tega tožbenega razloga temelji ravno na tej opredelitvi.

85 Četrti del prvega tožbenega razloga je torej popolnoma neutemeljen.

86 Argumenta družbe Deltafina, da je Komisija, s tem da jo je štela za odgovorno za izvajanje kartela na trgu, na katerem ni delovala, kršila načelo osebne odgovornosti, ni mogoče sprejeti. Kot je bilo že obrazloženo v točkah 48 in 49 zgoraj, lahko podjetje krši prepoved iz člena 81(1) ES, kadar je namen njegovega ravnanja, kot je usklajeno

z ravnanjem drugih podjetij, omejevati konkurenco na nekem upoštevnem trgu znotraj skupnega trga, ne da bi to nujno predpostavljalo, da tudi samo deluje na navedenem upoštevnem trgu. Dejansko morata biti za to, da bi bilo pripisovanje odgovornosti za celotno kršitev podjetju, ki je sodelovalo pri kartelu, v skladu z zahtevami načela osebne odgovornosti, izpolnjena dva pogoja, in sicer, kot je navedeno v točkah od 57 do 63 zgoraj, objektivni in subjektivni, ki ju družba Deltafina, kot je obrazloženo v točkah od 122 do 133 v nadaljevanju, izpolnjuje.

87 Nazadnje, v nasprotju s tem, kar se zdi, da trdi družba Deltafina (glej točko 77 zgoraj), iz preprostega dejstva, da ni bila dejavna na zadevnem trgu, ni mogoče sklepati, da kartel predelovalcev ni mogel imeti škodljivih učinkov na konkurenco na tem trgu.

88 Zato je treba četrti del prvega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

89 Iz zgoraj navedenega izhaja, da prvega tožbenega razloga ni mogoče sprejeti v nobenem izmed njegovih štirih delov.

Drugi tožbeni razlog: kršitev člena 27(1) in (2) Uredbe št. 1/2003, pravice do obrambe in pravice do poštenega sojenja, bistvene kršitve postopka ter kršitve načel zakonitosti, pravne varnosti in sorazmernosti ter pomanjkljiva obrazložitev

90 Drugi tožbeni razlog, ki ga navaja družba Deltafina, je razdeljen na štiri dele. V prvem delu ta družba ugovarja dejstvu, da ji je Komisija v izpodbijani odločbi pripisala

drugačno vlogo kot v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah. V drugem delu trdi, da bi morala biti očitana ji ravnanja dejansko očitana njenemu predsedniku uprave. V tretjem delu trdi, da ji je Komisija zavrnila dostop do nekaterih obremenilnih dokumentov. Nazadnje, v četrtem delu trdi, da Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni dovolj jasno opredelila zadevnega trga proizvoda in zadevnega geografskega trga.

91 Glede očitka o kršitvi dolžnosti obrazložitve, ki ga družba Deltafina navaja v drugem tožbenem razlogu, ne da bi ga izrecno vezala na kateregakoli izmed štirih delov, je treba ugotoviti, da ne navaja nobenega razloga, ki bi ga lahko pojasnil. Zato ga je treba na podlagi člena 44(1)(c) Poslovnika zavrniti kot nedopusten (glej točko 35 zgoraj).

Prvi del tožbenega razloga: Komisija je v izpodbijani odločbi družbi Deltafina pripisala drugačno vlogo kot v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah

– Trditve strank

92 Družba Deltafina trdi, da ji je Komisija v izpodbijani odločbi, s tem da ji je pripisala odgovornost „storilca“ ali „sostorilca“ kršitve in da jo je opredelila kot vodjo kartela predelovalcev, pripisala drugačno – pomembnejšo – vlogo kot v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah.

93 V podporo svojim navedbam družba Deltafina navaja številne razlike med besedilo-ma obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah in izpodbijane odločbe. Navaja zlasti, da je, čeprav ji v prvem ni nikjer očitano, da je bila članica sporazuma in spornih ravnanj – ta očitek je naveden le za španske predelovalce – v drugem, nasprotno, predstavljena, kot da je neposredno in aktivno sodelovala pri teh sporazumih in ravnanjih. Poleg tega v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni nikjer omenjeno, da bi jo lahko šteli za vodjo kartela predelovalcev. Poleg tega družba Deltafina ugovarja številnim navedbam iz izpodbijane odločbe.

94 Družba Deltafina trdi, da s takim postopanjem Komisija ni le zastopala trditve, ki ni imela podlage v elementih iz spisa, temveč je tudi kršila njeno pravico do obrambe. V zvezi s to Komisiji še zlasti očita, da ji ni omogočila, da bi se izjavila glede opredelitev za storilca ali sostorilca kršitve in vodje kartela predelovalcev, kar ji je bilo pripisano v izpodbijani odločbi.

95 Komisija trdi, da družbe Deltafina ni nikoli opredelila za „storilca“ ali „sostorilca“ kaznivih omejevalnih ravnanj, pri čemer navaja, da te opredelitve nimajo „pravnega pomena“ v konkurenčnem pravu. S sklicevanjem na dejstva iz točk od 362 do 366 obrazložitve izpodbijane odločbe pojasnjuje, da je v njej prišla do sklepa, da je družba Deltafina v celoti „sodelovala“ pri teh ravnanjih in jo je bilo treba zaradi tega šteti za „v celoti“ odgovorno za kršitev.

96 Komisija trdi, da se je v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah oprla na ista dejstva, da bi dokazala sodelovanje družbe Deltafina pri kartelu predelovalcev in zato njeno soodgovornost za kršitev člena 81 ES. Navaja, da se je družba Deltafina poleg tega v odgovoru na to obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah močno upirala vlogi,

ki ji je bila pripisana v kartelu predelovalcev. Meni, da nobena od „redakcijskih razlik“ med sporočilom o ugotovitvah o možnih kršitvah in izpodbijano odločbo, ki jih navaja družba Deltafina, ne more dokazati obstoja kršitve njene pravice do obrambe.

97 Poleg tega Komisija zavrača ugovore, ki jih je družba Deltafina navedla zoper nekatere trditve iz izpodbijane odločbe.

98 Nazadnje Komisija, ki se sklicuje na ravnanja, opisana v točkah od 363 do 365 obrazložitve izpodbijane odločbe, meni, da ni nikakor „nerazumno“ trditi, kot v točki 361 obrazložitve izpodbijane odločbe, da je imela družba Deltafina „posebej aktivno“ vlogo v kartelu predelovalcev.

99 Po mnenju Komisije je iz navedenih elementov razvidno, da ni niti storila napak pri presoji niti ni kršila pravice do obrambe družbe Deltafina, s tem da jo je štela za udeleženko pri omejevalnih ravnanjih iz člena 1 izpodbijane odločbe in ji pripisala soodgovornost za ta ravnanja.

100 Komisija glede ugovorov družbe Deltafina v zvezi z opredelitvijo te družbe za vodjo kartela predelovalcev v izpodbijani odločbi najprej navaja, da bi lahko povzročili kvečjemu znižanje globe, čeprav bi bili utemeljeni.

101 Nato Komisija spominja, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da če Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah izrecno omeni, da bo preučila, ali je treba

zadevnim podjetjem naložiti globo, in navede glavne dejanske in pravne elemente, ki bi lahko povzročili naložitev globe, kot so domnevna teža in trajanje kršitve ter dejstvo, da je bila kršitev storjena „namerno ali iz malomarnosti“, izpolni svojo obveznost upoštevanja pravice podjetij do izjave (sodba Splošnega sodišča z dne 20. marca 2002 v zadevi LR AF 1998 proti Komisiji, T-23/99, Recueil, str. II-1705, točka 199). S sodno prakso tako zahtevani elementi pa so v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah navedeni.

102 Nazadnje Komisija navaja, da dejstvo, da v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni izrecno navedla namena, da kot obteževalno okoliščino upošteva posebno vlogo družbe Deltafina pri kartelu predelovalcev, nikakor ni vplivalo na obrambo tega podjetja. Na straneh od 31 do 37 svojega odgovora na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah je namreč izrecno navedlo argumente, ki zmanjšujejo njegovo vlogo.

– Presoja Splošnega sodišča

103 Ta del tožbenega razloga je sestavljen iz dveh glavnih poddelov. Na eni strani se družba Deltafina sklicuje na obstoj razlik med obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah in izpodbijano odločbo glede presoje njene vloge pri kartelu predelovalcev. Po drugi strani ugovarja utemeljenosti te presoje, kakor je razvidna iz izpodbijane odločbe.

104 V vsakem izmed poddelov družba Deltafina navaja zlasti ugovore proti lastnosti vodje kartela predelovalcev, ki ji je bila pripisana. Tako v prvem poddelu Komisiji očita, da v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni omenila možnosti, da bi jo lahko štela

za vodjo kartela predelovalcev, s čimer je kršila njeno pravico do obrambe. V drugem poddelu navaja, da ugotovitev Komisije v izpodbijani odločbi, da je imela to vlogo v kartelu predelovalcev, ni dovolj utemeljena.

105 Kot je bilo ugotovljeno že v točki 71 zgoraj in kot pravilno ugotavlja Komisija, je bila lastnost vodje kartela predelovalcev, ki je bila pripisana družbi Deltafina, v izpodbijani odločbi upoštevana le pri določitvi globe, in to kot obteževalna okoliščina. Tudi če bi torej bila kršitev pravice do obrambe, na katero se sklicuje družba Deltafina v povezavi s to lastnostjo, dokazana ali če bi bilo ugotovljeno, da ta lastnost ni ugotovljena v pravno zadostni meri, to ne bi moglo povzročiti ničnosti izpodbijane odločbe, kot to želi družba Deltafina z navajanjem tega dela tožbenega razloga, temveč kvečjemu znižanje globe, ki ji je bila naložena. Zato je treba zgoraj navedene ugovore v okviru tega tožbenega razloga zavrniti kot neupoštevne. Preizkušeni so v nadaljevanju pri šestem tožbenem razlogu, ki ga družba Deltafina navaja v podporo svojim predlogom za znižanje globe in v bistvu temelji na istih argumentih.

106 Drugi ugovori, ki jih družba Deltafina navaja v podporo tega dela tožbenega razloga, se nanašajo na tri različna vprašanja, in sicer, prvič, na to, na kateri podlagi je Komisija v izpodbijani odločbi sklepala, da je ta družba kršila člen 81 ES, drugič, ali obstajajo s tem v zvezi razlike med to odločbo in obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah in, tretjič, na utemeljitev zgoraj navedenega sklepa Komisije v pravno zadostni meri.

107 Glede prvega vprašanja je treba spomniti, kot je bilo že obrazloženo v točkah od 15 do 21 zgoraj, da se izpodbijana odločba nanaša na dva vzporedna kartela, ki sta bila

sklenjena in sta se izvajala na španskem trgu s surovim tobakom, pri čemer so v prvem sodelovali španski predelovalci in družba Deltafina, v drugem pa zastopniki proizvajalcev. V skladu z izpodbijano odločbo je značilnost vsakega izmed teh kartelov sklop sporazumov in/ali usklajenih ravnanj in pomeni enotno nadaljevano kršitev člena 81(1) ES (glej zlasti točke od 275 do 277 in od 296 do 298 obrazložitve izpodbijane odločbe).

108 Španskim predelovalcem in družbi Deltafina je pripisana odgovornost za celotno prvo kršitev, zastopnikom proizvajalcev pa za celotno drugo kršitev (glej zlasti člen 1 in točke 358, 359 in 366 obrazložitve izpodbijane odločbe).

109 Natančneje, iz več točk obrazložitve izpodbijane odločbe je razvidno, da je družbi Deltafina pripisano, da je, enako kot španski predelovalci, sklenila sporazume in/ali sodelovala pri usklajenih ravnanjih z namenom, med letoma 1996 in 2001, vsakoletne določitve (najvišje) povprečne dobavne cene za vsako sorto surovega tobaka, za vse kakovosti skupaj, in razdelitve količine vsake sorte surovega tobaka, ki jo lahko vsak predelovalec kupi pri proizvajalcih (glej zlasti točke 85, 88, 112, 144, 274, 276, 278, 279, od 281 do 283, od 285 do 287, 301, 303, 305 in 357 obrazložitve izpodbijane odločbe). Poleg tega je družbi Deltafina pripisano, da je, enako kot španski predelovalci, med letoma 1999 in 2001 sklenila sporazume in/ali sodelovala pri usklajenih ravnanjih z namenom določitve cenovnih razredov na stopnjo kakovosti vsake sorte surovega tobaka, navedenih v načrtih, priloženih k pogodbam o pridelovanju in o dodatnih pogojih (glej zlasti točke 85, 274, 276, 290 in 357 obrazložitve izpodbijane odločbe).

110 Z drugimi besedami, v izpodbijani odločbi je družbi Deltafina očitano, da je neposredno in aktivno sodelovala v kartelu predelovalcev (glej zlasti točke 357, 361, 366 in 369 obrazložitve izpodbijane odločbe). Glede tega je treba poudariti, da je Komisija

v točki 369 obrazložitve izpodbijane odločbe zlasti pojasnila, da je „treba šteti, da je imela družba Deltafina v tej zadevi neposredno in primarno vlogo, ki ni bila omejena na vlogo zunanjega koordinatorja ali pomočnika“.

111 V točkah od 359 do 366 obrazložitve izpodbijane odločbe je Komisija obrazložila, pri čemer se je sklicevala na druge točke obrazložitve te odločbe, razloge in posebna dejstva, s katerimi je utemeljila sklepe iz točk 109 in 110 zgoraj.

112 Razlogi in dejstva so ti:

– družba Deltafina je prek svojega predsednika uprave in včasih drugih zastopnikov sodelovala na nekaterih srečanjih kartela predelovalcev (točke 67, 112 in 363 obrazložitve izpodbijane odločbe), v tem primeru gre za srečanja, ki so bila 13. marca 1996 v Madridu (Španija) (točki 88 in 92 obrazložitve izpodbijane odločbe), 17. decembra 1996 (točka 117 obrazložitve izpodbijane odločbe), 30. januarja 1997 v Rimu (Italija) (točka 118 obrazložitve izpodbijane odločbe) in marca 1999 (točka 186 obrazložitve izpodbijane odločbe);

– čeprav družba Deltafina na nekaterih srečanjih kartela predelovalcev ni bila prisotna, so jo ti redno obveščali o položaju na španskem trgu surovega tobaka in ravnanjih, ki so jih izvajali (točke 112, od 133 do 136, od 140 do 143, 145, 149 in 364 obrazložitve izpodbijane odločbe);

– predsednik uprave družbe Deltafina je bil leta 1997 celo depozitar enega izmed aktov, ki so ga španski predelovalci pripravili in podpisali na enem izmed sestankov in je vseboval podrobnosti o več sporazumih, o katerih so se sporazumeli (točki 122 in 364 obrazložitve izpodbijane odločbe);

– družba Deltafina je sodelovala pri organizaciji kartela predelovalcev zlasti s pošiljanjem dopisov, da bi zagotovila učinkovito izvajanje nezakonitih sporazumov, pri čemer je delovala kot mediator pri nesoglasjih med njimi (točki 140 in 365 obrazložitve izpodbijane odločbe);

– družba Deltafina je imela osrednjo vlogo pri pogajanjih med španskimi predelovalci in zastopniki proizvajalcev o določitvi cenovnih razredov za presežni tobak iz žetve 1999 (točke 207, 221 in 365 obrazložitve izpodbijane odločbe).

113 V zvezi z drugim vprašanjem je treba najprej spomniti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso upoštevanje pravice do obrambe v vseh postopkih, ki lahko pripeljejo do kazni, zlasti glob ali denarnih kazni, temeljno načelo prava Skupnosti, ki ga je treba upoštevati, tudi če gre za postopek upravne narave (sodbi Sodišča z dne 13. februarja 1979 v zadevi Hoffmann-La Roche proti Komisiji, 85/76, Recueil, str. 461, točka 9, in z dne 2. oktobra 2003 v zadevi ARBED proti Komisiji, C-176/99 P, Recueil, str. I-10687, točka 19).

114 To načelo namreč zahteva, da obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki ga Komisija naslovi na podjetje, ki mu namerava naložiti sankcijo zaradi kršitve konkurenčnih pravil, vsebuje bistvene elemente v zvezi s tem podjetjem, kot so očitano ravnanje, njegova opredelitev in dokazi, na katere se opira Komisija, da bi to podjetje lahko

v upravnem postopku, uvedenem zoper njega, učinkovito navajalo svoje trditve (glej zgoraj v točki 113 navedeno sodbo ARBED proti Komisiji, točka 20 in navedena sodna praksa).

115 Poleg tega se kršitev pravice do obrambe med upravnim postopkom presoja glede na očitke, ki jih Komisija navaja v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah in v odločbi, s katero se ta postopek konča (sodbi Splošnega sodišča z dne 29. junija 1995 v zadevi Solvay proti Komisiji, T-30/91, Recueil, str. II-1775, točka 60, in ICI proti Komisiji, T-36/91, Recueil, str. II-1847, točka 70). V teh okoliščinah ugotovitev kršitve pravice do obrambe pomeni, da je Komisija očitek, za katerega družba trdi, da ga v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni bilo, uveljavljala v svoji končni odločbi.

116 V obravnavani zadevi v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, tako kot v izpodbijani odločbi, Komisija razlikuje med dvema vzporednima karteloma, za katera je značilen sklop sporazumov in/ali usklajenih ravnanj na španskem trgu surovega tobaka, pri čemer se prvi nanaša na sektor prve predelave in drugi na proizvodnjo, in vsakega izmed teh kartelov opredeli kot enotno nadaljevano kršitev člena 81(1) ES (glej zlasti točke 1, od 316 do 318 in od 338 do 340 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah). Tako kot v izpodbijani odločbi je španskim predelovalcem in družbi Deltafina tudi v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah pripisana odgovornost za celotno prvo in zastopnikom proizvajalcev za celotno drugo kršitev (glej zlasti točke 411, 412 in 420 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah).

117 Zlasti je glede družbe Deltafina iz obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah jasno razvidno, da je tej družbi, enako kot v izpodbijani odločbi, pripisana odgovornost za kršitev zaradi njene neposredne in aktivne vloge pri dejavnosti kartela predelovalcev. Tako v prvem stavku točke 415 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki je skoraj enak prvemu stavku točke 361 obrazložitve izpodbijane odločbe, Komisija ugotavlja, da „je imela družba Deltafina posebej aktivno vlogo v kartelu španskih predelovalcev

surovega tobaka“. Poleg tega v točki 420 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki ima podobno besedilo kot točka 366 obrazložitve izpodbijane odločbe, Komisija navaja zlasti, da je treba „šteti, da je družba Deltafina aktivno sodelovala pri pripravi in izvedbi sporazuma o povprečnih cenah in količinah, ki je bil med predelovalci sklenjen od leta 1996, in pri pogajanjih o načrtih cen presežnega tobaka v letu 2000.“

118 Poleg tega razlogi in dejstva, na katera se je Komisija oprla, da bi dokazala očitek o neposredni in aktivni vpletenosti družbe Deltafina v kršitvi, v bistvu ustrezajo tistim, ki jih navaja v izpodbijani odločbi in so obrazloženi v točki 112 zgoraj (glej zlasti točke od 412 do 420 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah in točke tega obvestila, na katere se navedene točke sklicujejo).

119 Ugotoviti je torej treba, da se, v nasprotju s tem, kar navaja družba Deltafina, izpodbijana odločba glede razlogov, zaradi katerih ji je bila pripisana odgovornost za kršitev, ne razlikuje od obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah. Ob pregledu obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah je morala družba Deltafina nujno razumeti, enako kot je razumela v izpodbijani odločbi, da se namerava Komisija opreti na njeno neposredno in aktivno vpletenost v dejavnosti kartela predelovalcev. Ker je obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah družbi Deltafina omogočilo, da se je seznanila ne samo z očitkom v zvezi z njeno neposredno in aktivno vpletenostjo v kršitev, temveč tudi z dejstvi, na katere je Komisija v izpodbijani odločbi oprla ta očitek, je imela tožeča stranka možnost v celoti zagotoviti svojo obrambo med upravnim postopkom.

120 Seveda je družba Deltafina v več delih izpodbijane odločbe izrecno omenjena, poleg španskih predelovalcev, kot udeleženka pri sporazumih in spornih usklajenih ravnanjih (glej točko 109 zgoraj), čeprav ni izrecno omenjena v ustreznih delih obvestila

o ugotovitvah o možnih kršitvah. Vendar pa gre pri tem le za preprosto razliko pri predstavitvi dejstev, ki je namenjena samo njihovi natančnejši navedbi v izpodbijani odločbi in ne pomeni stvarne spremembe očitkov, ki so bili predstavljeni v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah. Glede tega je treba spomniti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da ni nujno, da je končna odločba Komisije kopija obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah (sodbi Sodišča z dne 15. julija 1970 v zadevi ACF Chemiefarma proti Komisiji, 41/69, Recueil, str. 661, točka 91, in z dne 7. junija 1983 v združenih zadevah Musique Diffusion française in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, Recueil, str. 1825, točka 14; sodba Splošnega sodišča z dne 8. oktobra 1996 v združenih zadevah Compagnie maritime belge de transports in drugi proti Komisiji, od T-24/93 do T-26/93 in T-28/93, Recueil, str. II-1201, točka 113).

121 Poleg tega Komisija v točki 413 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, pri čemer se sklicuje na svojo odločbo 80/1334/EGS z dne 17. decembra 1980 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] (IV/29.869 – Lito steklo v Italiji) (UL L 383, str. 19, v nadaljevanju: odločba o litem steklu), navaja, da v skladu z njeno upravno prakso velja, da „če neko podjetje omogoča in ‚vedoma ‚pomaga pri izvedbi omejitve konkurence, ki je namen zadevnih sporazumov, je lahko ‚soodgovorno‘ za omejevalne učinke, ki iz tega izhajajo“. To besedilo, ki ni navedeno v izpodbijani odločbi in je v delu obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki je namenjen njegovim naslovnikom, in posebej družbi Deltafina, bi bilo mogoče na prvi pogled razlagati, kot da pomeni, da ji Komisija ne očita, da je neposredno in aktivno sodelovala pri kartelu predelovalcev, temveč le, da je pomagala pri storitvi kršitve. Vendar pa take razlage ni mogoče podpreti, saj ne upošteva točk obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki sledijo temu besedilu, zlasti točk 415 in 420, v katerih je jasno naveden očitek družbi Deltafina, da je sodelovala pri kartelu predelovalcev (glej točko 117 zgoraj). Dejansko je Komisija z vnosom tega besedila v točko 413 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah – čeprav bi bilo mogoče obžalovati, da se v zvezi s tem ni izrazila bolj jasno – nameravala pojasniti, da lahko podjetje krši prepoved iz člena 81(1) ES, kadar je namen njegovega ravnanja,

kot je usklajeno z ravnanjem drugih podjetij, omejevati konkurenco na nekem upoštevnem trgu znotraj skupnega trga, ne da bi to nujno predpostavljalo, da tudi samo deluje na njem. To postane jasno, če to besedilo beremo v kontekstu dela odločbe o litem steklu, iz katerega izhaja.

122 V zvezi s tretjim vprašanjem je treba ugotoviti, da družba Deltafina ne ugovarja temu, da so dejstva, na katera se sklicuje Komisija v točkah od 359 do 366 obrazložitve izpodbijane odločbe, da bi pojasnila njeno odgovornost za kršitev člena 81 ES, in so navedena v točki 112 zgoraj, podprta z dokazi iz spisa. V resnici v tem delu tožbenega razloga družba Deltafina nasprotuje sklepu Komisije, da ji je treba na podlagi teh dejstev odgovornost za prvo kršitev pripisati v celoti.

123 Glede tega je treba spomniti, da morata biti za to, da bi podjetju, ki je sodelovalo pri kartelu, lahko pripisali odgovornost za celotno kršitev, izpolnjena dva pogoja, in sicer objektivni in subjektivni (glej točke od 57 do 63 zgoraj). V skladu s prvim pogojem mora to podjetje sodelovati pri izvajanju kartela, čeprav podredno, pomožno ali pasivno. V skladu z drugim pogojem mora to podjetje izraziti lastno voljo, s katero dokazuje, da podpira cilje kartela, čeprav tiho.

124 Najprej, v obravnavani zadevi se je pokazalo, da je družba Deltafina aktivno in neposredno prispevala k izvajanju kartela predelovalcev v obdobju, ko je trajala kršitev.

125 Elementi iz spisa tako dokazujejo, da sta dva zastopnika družbe Deltafina, v tej zadevi gospod M., njen predsednik uprave, in gospod C., njen direktor, zadolžen za nabave, sodelovala na prvem srečanju kartela predelovalcev 13. marca 1996 v Madridu, na katerem so razpravljali o cenah in nabavnih količinah surovega tobaka za kampanjo 1996/1997 in sklenili sporazum o cenah. Iz faksa, ki ga je družba WWTE 10. aprila 1996 naslovila na družbo Deltafina in je omenjen v točki 95 obrazložitve izpodbijane odločbe, je razvidno, da je zadnjenavedena družba aktivno sodelovala pri sklepu tega sporazuma in je pripravila zapisnik, ki vsebuje ta sporazum. Iz tega faksa in iz faksa, ki ga je družba Agroexpansión 22. aprila 1996 naslovila na družbo Deltafina, je tudi razvidno, da sta se družbi WWTE in Agroexpansión pri družbi Deltafina pritožili, ker družba Cetarsa sporazuma ni spoštovala.

126 Drugo srečanje kartela predelovalcev je bilo predvideno za 17. december 1996, na njem pa je sodeloval gospod M. On in gospod C. sta sodelovala tudi na srečanju kartela predelovalcev 30. januarja 1997 v Rimu, na katerem so bili sklenjeni sporazumi v zvezi s cenami in nabavnimi količinami surovega tobaka za kampanjo 1997/1998. Iz spisa je razvidno, da je gospod M. shranil akt, ki so ga med tem sestankom pripravili in podpisali španski predelovalci in je vseboval podrobnosti o več sporazumih, in da ga je na koncu na prošnjo istih predelovalcev uničil.

127 V nadaljevanju sta družbi WWTE in Agroexpansión družbo Deltafina večkrat obvestili o položaju na španskem trgu surovega tobaka in sta se pri njej pritožili zaradi nespoštovanja sporazumov iz točke 126 zgoraj in drugih sporazumov, ki so bili sklenjeni v prvih mesecih leta 1997. Družba WWTE je tako 29. aprila 1997 gospodu M. poslala faks, v katerem mu je pojasnila, da najnižja cena (povprečna), ki jo je bila družba Cetarsa pripravljena plačati proizvajalcem, pomeni kršitev sporazuma, ki je bil med predelovalci sklenjen v njegovi prisotnosti, in da je zato nemogoče spoštovati zavezo, da bodo plačali povprečno ceno od 50 do 60 španskih pezet (ESP) za kilogram. V odgovor na ta faks je gospod M. s faksom, ki je bil na papirju z glavo družbe Deltafina poslan isti dan, družbi WWTE predlagal, naj „ohrani trezno glavo“, pri čemer je navedel, da „plačevati vedno več nikomur ne koristi“. Družba Agroexpansión je 30. aprila

1997 gospodu M. poslala faks, v katerem je navedla zlasti, da so „sporazumi in srečanja z drugimi predelovalci tudi tokrat nekoristni in smešni“ in da je „spoštovala kompromis in kupila 5000 ton, vendar je plačala 30 ESP več kot prejšnje leto“. Družba WWTE se je s faksom z dne 9. julija 1997 pri družbi Deltafina ponovno pritožila nad ravnanjem družbe Cetarsa, pri čemer je poudarila zlasti nujnost, da „v sektorju zavlada mir“ in da pride do „sporazuma brez sporazuma“. Družba WWTE v svojem faksu tudi navaja: „kot si pogosto dejal, sporazum o cenah ni mogoč brez sporazuma o količinah. Sporazuma o količinah ni mogoče skleniti le za eno leto […] Nujno bi morali imeti sporazum, ki bi lahko trajal na primer pet let ali minimalno tri leta.“

128 Družba Agroexpansión je 1. oktobra 1997 družbi Deltafina poslala faks, s katerim jo je obvestila, da je družba WWTE sprejela plačilo cen, ki so višje od dogovorjenih. Gospod M. je v odgovor na ta faks na papirju z glavo družbe Deltafina isti dan pisal družbi WWTE, ter ji sporočil, da je, če je ta podatek pravilen, to velika težava in da bi bilo mogoče njeno ravnanje razlagati kot „resen napad“ na družbo Agroexpansión. S faksom z dne 2. oktobra 1997 je družba WWTE družbi Deltafina obrazložila svoje stališče glede tega vprašanja.

129 Družba WWTE je 6. novembra 1997 družbi Deltafina poslala faks, v katerem je navedla zlasti, da si „z vsemi sredstvi“ prizadeva za sklenitev sporazuma o količinah in da bo na srečanju z drugimi predelovalci 20. novembra naslednje leto predlagala „zavarovanje sporazumov s pologom večje količine denarja, ki bo omogočil varnost pri izvajanju sporazumov“. Temu faksu je bila priložena tabela s podatki o nekaterih cenah, ki jih je plačal vsak izmed španskih predelovalcev.

130 Družba Taes je družbo Deltafina obvestila o okvirnem sporazumu o nakupnih pogojih za kampanjo 1998/1999, ki so ga predelovalci sklenili na srečanju v Madridu 20. januarja 1998, takoj naslednji dan po tem srečanju.

131 Iz poročila o dejavnosti družbe Agroexpansión z dne 6. aprila 1999 je razvidno, da je gospod M. marca 1999 sodeloval na srečanju s španskimi predelovalci in združenjem Anetab, na katerem so razpravljali o cenah surovega tobaka in razdelitvi nakupnih količin surovega tobaka za kampanjo 1999/2000.

132 Nazadnje, družba Deltafina je leta 2000 sodelovala pri pogajanjih med predelovalci in zastopniki proizvajalcev o določitvi cenovnih razredov za presežni tobak iz leta 1999. Zlasti zaradi srečanja z združenjem Anetab, ki bi moralo biti konec februarja 2000, je gospod M. družbam Cetarsa, Agroexpansión in WWTE 15. februarja 2000 poslal faks z glavo družbe Deltafina, da bi jih obvestil o svojih razmišljanjih, nasvetih in predlogih v zvezi s tem.

133 Dalje, ob upoštevanju vseh objektivnih okoliščin, značilnih za sodelovanje tožeče stranke, je treba ugotoviti, da je ob polnem poznavanju dejstev in namerno prispevala h kartelu predelovalcev. Družba Deltafina bodisi ni mogla prezreti bodisi je očitno poznala protikonkurenčni in nezakoniti cilj tega kartela, to je cilj, ki se je kazal predvsem v srečanjih s protikonkurenčnim ciljem, v izmenjavi občutljivih podatkov, pri kateri je aktivno sodelovala med celotnim trajanjem kršitve, in v aktu, ki je vseboval podrobnosti glede nekaterih sporazumov o cenah in nakupnih količinah surovega tobaka, katerega depozitar je bila. V teh okoliščinah je treba dodati, da je imela družba Deltafina, glede na svoj pomembni položaj na trgu nakupa španskega predelanega tobaka in vlogo pristojne za usklajevanje in nadzor nad tržnimi dejavnostmi skupine Universal v Evropi (glej točke 142 in od 268 do 272 v nadaljevanju), interes, da se zadevna omejevalna ravnanja izvedejo.

134 Glede na navedeno je treba ugotoviti, da je Komisija v izpodbijani odločbi pravilno in ne da bi pri tem kršila pravico družbe Deltafina do obrambe menila, da je tožeča stranka odgovorna za kršitev za kartel predelovalcev.

135 Iz tega je razvidno, da je treba prvi del tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

Drugi del tožbenega razloga, v zvezi s tem, da bi morala biti očitana ji ravnanja dejansko očitana njenemu predsedniku uprave

– Trditve strank

136 Družba Deltafina navaja, da je treba njej očitana ravnanja pripisati le njenemu predsedniku uprave, gospodu M., saj je v zvezi s kartelom predelovalcev vedno ravnal v svojem imenu in za svoj račun, in ne kot zastopnik ali organ družbe.

137 Dodaja, da so španski predelovalci izbrali gospoda M. kot „skrbnika njihovih sporazumov“ zaradi njegove nevtralnosti in ugleda, ki ga je imel v tobačni industriji, tako v Španiji in Italiji kot drugod po svetu.

138 Komisija predlaga, naj se argumente družbe Deltafina zavrne.

– Presoja Splošnega sodišča

139 Ugotoviti je treba, da je iz vrste elementov spisa razvidno, da je gospod M. v kartelu predelovalcev sodeloval kot zastopnik družbe Deltafina, in ne kot posameznik.

140 Glede tega je treba najprej spomniti, da je gospod M. predsednik uprave te družbe.

141 Nato je treba poudariti, da je na nekaterih srečanjih kartela gospoda M. spremljal drugi zastopnik družbe Deltafina, ki je v tej družbi opravljal pomembne naloge (glej točki 125 in 126 zgoraj). Poleg tega je treba ugotoviti, da je bilo srečanje v Rimu 30. januarja 1997 (glej točko 126 zgoraj) organizirano v prostorih družbe Deltafina in da so bili različni dopisi, ki jih je gospod M. naslovil na španske predelovalce v zvezi s kartelom predelovalcev, napisani na papirju z glavo družbe. Poleg tega je gospod M. na faksu z dne 29. aprila 1997, naslovljenem na družbo WWTE, poleg svojega imena napisal firmo družbe (glej točko 127 zgoraj).

142 Nazadnje je jasno, da je bilo sodelovanje gospoda M. pri dejavnostih kartela predelovalcev namenjeno zastopanju gospodarskih interesov družbe Deltafina na španskem trgu. Tako je treba, na eni strani, ugotoviti, da je družba Deltafina odgovorna za usklajevanje in nadzor nad tržnimi dejavnostmi skupine Universal v Evropi in da je bila neposredno zainteresirana zaradi dejavnosti nakupa surovega tobaka španske družbe Taes, ki se ukvarja z enakimi dejavnostmi v Španiji. Na drugi strani je družba Deltafina, poleg tega da je kupovala skoraj celotno proizvodnjo predelanega tobaka družbe Taes (točka 27 obrazložitve izpodbijane odločbe), sklenila pomembne nakupne pogodbe za predelani tobak z družbama Cetarsa (točki 20 in 29 obrazložitve izpodbijane odločbe) in Agroexpansión (točki 21 in 29 obrazložitve izpodbijane odločbe). Kot pa izhaja iz nekaterih delov spisa in kot je med strankama nesporno, cena, ki jo španski predelovalci plačajo za nakup surovega tobaka, neposredno vpliva na ceno, ki jo

družba Deltafina plača za nakup predelanega tobaka (glej tudi točko 32 obrazložitve izpodbijane odločbe).

143 Poudariti je treba tudi, da družba Taes v svojem memorandumu z dne 18. februarja 2002 (glej točko 9 zgoraj) navaja, da je bila družba Deltafina zainteresirana za sklenitev sporazuma o nakupnih cenah presežnega surovega tobaka iž leta 1999, ker je želela pridobiti dodatne količine predelanega tobaka. Dodati je treba, da je v več dopisih, ki so si jih izmenjali družba Deltafina in španski predelovalci v zvezi s kartelom predelovalcev, položaj tožeče stranke izrecno naveden.

144 Iz tega je razvidno, da je treba drugi del tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

Tretji del tožbenega razloga: Komisijina zavrnitev dostopa do nekaterih obremenilnih dokumentov

– Trditve strank

145 Družba Deltafina trdi, da je Komisija s tem, da ji je zavrnila dostop do dokumentov, ki dokazujejo, da je imela vlogo vodje v kartelu predelovalcev, kršila njeni pravici do obrambe in do poštenega sojenja.

146 Glede tega tožeča stranka trdi, da Komisija ni odgovorila na njen predlog za dostop do odgovorov drugih podjetij, na katere je bilo naslovljeno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki ga je poslala s faksom z dne 23. marca 2004 in še enkrat s faksom z dne 24. novembra 2004. Glavni elementi, na podlagi katerih ji Komisija v izpodbijani odločbi pripisuje vlogo vodje, pa so nekateri deli odgovorov družb Agroexpansión in WWTE na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah.

147 Komisija nasprotuje trditvi, da se je oprla na elemente iz odgovorov družb Agroexpansión in WWTE na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, da bi dokazala, da je imela družba Deltafina vlogo vodje kartela predelovalcev. Kot naj bi bilo razvidno iz točke 436 obrazložitve izpodbijane odločbe sta družbi Agroexpansión in WWTE v svojih odgovorih preprosto potrdili to vlogo ali, natančneje, „dejstva, iz katerih ta vloga izhaja“. Navedli nista nobenega dejstva, ki družbi Deltafina ni bilo očitano že v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah in glede katerega se ta družba ne bi mogla braniti.

– Presoja Splošnega sodišča

148 Iz razlogov, ki so omenjeni že v točkah od 70 do 73 in 105 zgoraj, je treba navedbe družbe Deltafina v podporo tega dela tožbenega razloga zavrniti kot neupoštevne. Preizkušeni bodo v nadaljevanju pri šestem tožbenem razlogu, ki ga družba Deltafina navaja v podporo svojim predlogom za znižanje globe.

Četrti del tožbenega razloga: Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni dovolj jasno opredelila zadevnega trga proizvoda in zadevnega geografskega trga

– Trditve strank

149 Družba Deltafina navaja, da Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni dovolj jasno opredelila zadevnega trga proizvoda in zadevnega geografskega trga in je tako resno kršila njeno pravico do obrambe.

150 Po mnenju družbe Deltafina bi lahko, če bi bil v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah trg opredeljen „z zahtevano jasnostjo“, Komisiji predstavila pravno upoštevna dejstva in argumente, s katerimi bi Komisija prišla do sklepov, ki so drugačni od tistih iz izpodbijane odločbe. Zlasti bi ji to omogočilo navajanje argumentov v zvezi z njeno prisotnostjo ali neprisotnostjo na zadevnem trgu in njeno vlogo na njem.

151 Komisija zavrača trditve družbe Deltafina.

– Presoja Splošnega sodišča

152 Najprej je treba ugotoviti, da je iz obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah dovolj jasno in natančno razvidno, da je zadevni trg španski trg nakupa in prve predelave surovega tobaka. V obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah in v izpodbijani odločbi

(glej točki 82 in 83 zgoraj) je Komisija natančno opisala podjetja, ki sodelujejo pri prvi predelavi surovega tobaka v Španiji – pri čemer je zlasti pojasnila njihovi dejavnosti nakupa in predelave surovega tobaka ter poslovne odnose med temi podjetji – proizvajalce surovega tobaka in njihove zastopnike, različne vidike sektorja surovega tobaka v Španiji, med njimi tudi proizvodne regije, obseg in vrednost proizvodnje, vrednost prodaje, različne sorte surovega tobaka in povprečne cene dobave (maksimalne) za vsako izmed teh sort ter pravni okvir Skupnosti in španski pravni okvir, ki se nanašata na surovi tobak (glej točke od 15 do 81 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah). Analiza, ki jo je Komisija opravila v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, omogoča popolno predstavo o pogojih delovanja trga, na katerem je prišlo do izkrivljanja konkurence.

153 Nato je treba ugotoviti, da je iz odgovora družbe Deltafina na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah razvidno, da ta družba ni le popolnoma razumela načina, kako je Komisija opredelila trg, temveč je tudi obrazložila svoje stališče glede svoje vloge na tem trgu.

154 V teh okoliščinah je treba četrti del tožbenega razloga zavreči kot neutemeljen.

155 Glede na navedeno drugega tožbenega razloga ni mogoče sprejeti.

Tretji tožbeni razlog: kršitev člena 81(1) ES, člena 2 Uredbe št. 1/2003 in točke 43 Smernic o konceptu vpliva na trgovino iz členov 81 [ES] in 82 [ES] ter pomanjkljiva obrazložitev

Trditve strank

156 Družba Deltafina trdi, da Komisija ni z zadostno verjetnostjo dokazala, da so zadevna omejevalna ravnanja vplivala na trgovino med državami članicami.

157 V podporo tej trditvi družba Deltafina najprej navaja, da je Komisija sama s seboj v nasprotju, ko trdi, na eni strani, v točki 316 obrazložitve izpodbijane odločbe, da „ima lahko kartel med predelovalci in družbo Deltafina [neposreden ali posreden, dejanski ali potencialen] vpliv na blagovno menjavo med Španijo in drugimi državami članicami, če je njegov cilj zagotovitev izvoza predelanega španskega tobaka“, in, na drugi strani, v točki 412 obrazložitve izpodbijane odločbe, da „nima trdnih dokazov o dejanskih posledicah kršitev proizvajalcev in predelovalcev za trg“.

158 Družba Deltafina nato ugovarja dejstvu, da je Komisija domnevala obstoj vpliva na trgovino med državami članicami v tej zadevi „zaradi le enega objektivnega razloga, da je mogoče proizvod, ki se razlikuje od domnevnega upoštevnega trga, vsake toliko časa izvoziti na druge trge“. Tako je Komisija upoštevala trg, ki je pod zadevnim trgom, pri čemer gre pri tem spodnjem trgu za trg predelanega tobaka. Poleg tega Komisija niti ne opiše „razmerja sil“ na tem spodnjem trgu niti ne pojasni, kako bi

lahko nanj vplivala „v protikonkurenčnem smislu in znatno“ s kršitvami, ki so nastale na zadevnem trgu. Družba Deltafina Komisiji prav tako očita, da ni upoštevala dejstva, da je trg s tobakom „izključno nacionalen“, saj nešpanska podjetja v Španiji niso priznana kot predelovalci in pri španskih proizvajalcih ne morejo kupovati surovega tobaka. Dodaja, da se iz Španije surovi tobak niti ne izvaža niti ne uvaža.

159 Družba Deltafina Komisiji tudi očita, da je kršila točko 43 Smernic o konceptu vpliva na trgovino iz členov 81 [ES] in 82 [ES], ki določajo zlasti, da mora „[o]rgan ali stranka, ki trdi, da se na trgovino med državami EGP lahko znatno vpliva, […] pojasniti verjetnost, da bo imel določeni sporazum posredne ali potencialne učinke“ in da „[h]ipotetični ali špekulativni učinki ne zadostujejo za to, da se določi uporaba prava Skupnosti“.

160 Nazadnje družba Deltafina navaja, da zadevni kartel spada med „[kartele], ki zajemajo eno samo državo članico“ v smislu točk od 78 do 82 Smernic o konceptu vpliva na trgovino iz členov 81 [ES] in 82 [ES]. Dodaja, da je v skladu s temi smernicami „sposobnost teh kartelov, da izkrivljajo trgovino, odvisna zlasti od njihove zmožnosti za izključitev konkurentov iz drugih držav članic“. V izpodbijani odločbi pa ni nobenega elementa, s katerim bi bilo mogoče v tej zadevi dokazati obstoj takih izključevalnih učinkov. Dejansko je po mnenju družbe Deltafina zaradi pravnih ovir, ki izhajajo iz predpisov, ki v Španiji preprečujejo ustanavljanje tujih podjetij za predelavo, in zaradi naravnih lastnosti surovega tobaka, zaradi katerih je treba ta izdelek predelati takoj po žetvi in v bližini kraja, kjer je potekala, „celo nastanek posrednih učinkov, ki bi lahko povsem hipotetični vpliv na trgovino spremenili v potencialen vpliv, malo verjeten“.

161 Komisija meni, da je treba tretji tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

162 Najprej poudarja, da je pogoj vplivanja na trgovino med državami članicami izpolnjen, če na podlagi vseh pravnih in dejanskih elementov zadevni sporazum z zadostno mero verjetnosti omogoča predvidevanje, da ima lahko neposreden ali posreden, dejanski ali potencialen vpliv na blagovno menjavo med državami članicami. Zato ni nujno dokazati dejanskega vpliva na menjavo, da bi uporabili člen 81 ES.

163 Nato Komisija navaja, da je v točkah 316 in 317 obrazložitve izpodbijane odločbe obrazložila razloge, zaradi katerih zadevna omejevalna ravnanja „lahko potencialno" vplivajo na trgovino med državami članicami. Meni, da med točkama 316 in 412 obrazložitve izpodbijane odločbe ni nobenega nasprotja.

164 Poleg tega Komisija poudarja, da družba Deltafina ne ugovarja niti temu, da lahko kartel v zvezi z nakupnimi cenami surovega tobaka vpliva na ceno predelanega tobaka, niti temu, da je španski predelani tobak v glavnem namenjen izvozu. Meni, da ji glede na te okoliščine za ugotovitev, da bi lahko kartel imel vpliv na izvoz tega izdelka, ni treba opisati trga s predelanim tobakom.

165 Nazadnje Komisija zavrača trditev družbe Deltafina, da bi morala, ker zadevni kartel spada med kartele, ki zajemajo eno samo državo članico, dokazati, da ima izključevalni učinek za konkurente iz drugih držav članic. Glede tega navaja zlasti točko 317 obrazložitve izpodbijane odločbe.

Presoja Splošnega sodišča

166 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da mora razlaga in uporaba pogoja v zvezi z učinki na trgovino med državami članicami iz členov 81 ES in 82 ES izhajati iz namena tega pogoja, ki je na področju ureditve konkurence opredelitev področja veljave prava Skupnosti v razmerju do prava držav članic. Na področje prava Skupnosti spadajo tako vsi omejevalni sporazumi in vsa ravnanja, ki lahko ogrozijo svobodo trgovine med državami članicami na način, ki lahko škoduje uresničitvi ciljev enotnega trga med njimi, zlasti z ločitvijo domačih trgov ali s spreminjanjem konkurenčnih struktur na skupnem trgu (sodbi Sodišča z dne 31. maja 1979 v zadevi Hugin Kassaregister in Hugin Cash Registers proti Komisiji, 22/78, Recueil, str. 1869, točka 17, in z dne 25. oktobra 2001 v zadevi Ambulanz Glöckner, C-475/99, Recueil, str. I-8089, točka 47).

167 Sklep, sporazum ali ravnanje prizadene trgovino med državami članicami le, če se na podlagi vseh objektivnih pravnih dejavnikov ali dejstev z zadostno verjetnostjo predvidi, da bi neposredno ali posredno, dejansko ali potencialno vplivali na blagovno menjavo med državami članicami, in to tako, da bi lahko ovirali uresničitev enotnega trga med državami članicami. Vseeno je pomembno, da ta vpliv ni zanemarljiv (sodba Sodišča z dne 28. aprila 1998 v zadevi Javico, C-306/96, Recueil, str. I-1983, točka 16, in zgoraj v točki 166 navedena sodba Sodišča Ambulanz Glöckner, točka 48).

168 Tako gre po navadi za vpliv na trgovino znotraj Skupnosti takrat, ko je izpolnjenih več predpostavk, ki ne bi bile nujno odločilne, če bi se upoštevale posamezno (sodbi Sodišča z dne 21. januarja 1999 v združenih zadevah Bagnasco in drugi, C-215/96 in C-216/96, Recueil, str. I-135, točka 47, in z dne 29. aprila 2004 v zadevi British Sugar proti Komisiji, C-359/01 P, Recueil, str. I-4933, točka 27).

169 Sodna praksa tudi pojasnjuje, da člen 81(1) ES ne zahteva, da morajo omejevalni sporazumi, za katere velja ta določba, bistveno prizadeti trgovino znotraj Skupnosti, ampak zahteva, da se ugotovi, da so ti omejevalni sporazumi taki, da bi lahko imeli tak vpliv (glej sodbo Sodišča z dne 23. novembra 2006 v zadevi Asnef-Equifax in Administración del Estado, C-238/05, ZOdl., str. I-11125, točka 43 in navedena sodna praksa).

170 V tej zadevi je treba šteti, da je Komisija v izpodbijani odločbi v pravno zadostni meri dokazala, da bi kartel predelovalcev lahko vplival na trgovino med državami članicami.

171 Natančneje, Komisija je v točki 316 obrazložitve izpodbijane odločbe pravilno ugotovila, da je ta pogoj za uporabo člena 81 ES – glede na dejstvo, da je kartel predelovalcev tak, da bi lahko vplival na izvoz predelanega tobaka iz Španije v druge države članice – izpolnjen.

172 Glede tega je treba ugotoviti, da – kot izhaja iz različnih delov izpodbijane odločbe (glej zlasti točke 20, 23, 27, 32 in 84 obrazložitve izpodbijane odločbe) – na eni strani, nakupna cena surovega tobaka neposredno vpliva na ceno predelanega tobaka in, na drugi strani, da je španski predelani tobak v glavnem namenjen izvozu. Ti dejstvi, ki jima družba Deltafina sicer ni ugovarjala, zadostujeta za dokaz, da je bil kartel predelovalcev tak, da bi lahko vplival na izvoz španskega predelanega tobaka, tako da družba Deltafina Komisiji ne more očitati, da ni opisala „razmerja sil“ na trgu tega proizvoda.

173 Dejstvo je, da je Komisija pri presoji, ali je pogoj v zvezi z učinki na trgovino med državami članicami izpolnjen, upoštevala en proizvod – surovi tobak – ki je na trgu pod zadevnim trgom. Vendar pa, kot družba Deltafina med drugim izrecno priznava

v tožbi, je ta pristop skladen tako s sodno prakso, na podlagi katere je lahko vpliv na blagovno menjavo med državami članicami posreden (glej točko 167 zgoraj), kot s Smernicami o konceptu vpliva na trgovino iz členov 81 [ES] in 82 [ES]. V točki 38 teh smernic je tako navedeno, da se „[p]osredni učinki […] pogosto pojavijo pri proizvodih, ki so povezani s proizvodi, zajetimi v sporazumu ali ravnanju“, da se lahko „[p]osredni učinki […] pojavijo, če sporazum ali ravnanje vpliva na čezmejne gospodarske dejavnosti podjetij, ki tako ali drugače uporabljajo proizvode, zajete v sporazumu ali ravnanju“ in da se „[t]akšni učinki […] lahko na primer pojavijo, če se sporazum ali ravnanje nanaša na polproizvod, ki se ne trži, se pa uporablja pri dobavi končnega proizvoda, ki se trži“.

174 Poleg tega ugotovitvi Komisije, da je bil kartel predelovalcev tak, da bi lahko vplival na izvoz španskega predelanega tobaka in zato na trgovino znotraj Skupnosti, v ničemer ne nasprotuje trditev iz točke 412 obrazložitve izpodbijane odločbe, da „nima trdnih dokazov o dejanskih posledicah kršitev proizvajalcev in predelovalcev za trg; nemogoče bi bilo namreč naknadno ugotoviti raven cen, ki bi veljala na trgu surovega tobaka v Španiji, če do zadevnih ravnanj ne bi prišlo“. S to trditvijo, ki se nanaša na presojo teže kršitve, je Komisija namreč le ugotovila, da ne more natančno kvantificirati dejanskih posledic kartela predelovalcev na trg. Vendar pa ni izključila možnosti, da bi kartel take posledice lahko imel. Prav nasprotno, kot je natančneje obrazloženo v nadaljevanju v točkah od 245 do 259 je Komisija v izpodbijani odločbi pri presoji teže kršitve upoštevala dejstvo, da je imel po letu 1998 kartel predelovalcev dejanske učinke na trg.

175 Ker argumentacija Komisije, navedena v točki 316 obrazložitve izpodbijane odločbe, zaradi zgoraj navedenih razlogov sama po sebi zadošča za dokaz, da bi lahko kartel predelovalcev vplival na trgovino med državami članicami, ni treba preizkusiti ugovorov, ki jih družba Deltafina navaja zoper argument, ki ga Komisija dodatno navaja v točki 317 obrazložitve izpodbijane odločbe, da „omejevalni sporazum, ki se nanaša na celotno ozemlje države članice, deluje po svoji naravi kot utrditev razdelitve trga na nacionalni podlagi, tako da ovira gospodarsko prepletenost, ki ji sledi Pogodba [ES]“.

176 Nazadnje, glede „znatnosti“ vpliva kartela predelovalcev na trgovino je treba ugotoviti, da je Komisija v točki 317 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla, da ta kartel združuje vse priznane predelovalce v Španiji, da so ti vsako leto kupili skoraj celotno količino surovega tobaka, ki je bil proizveden v Španiji, da se je kartel nanašal na ves tako kupljeni surovi tobak in da je bil surovi tobak, ko je bil predelan, v glavnem prodan v izvoz. Ta različna dejstva v pravno zadostni meri dokazujejo, da je bil kartel predelovalcev tak, da je imel pomemben vpliv na trgovino znotraj Skupnosti.

177 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba tretji tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

178 Zato predlogom za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe ni mogoče ugoditi.

3. *Predlogi za znižanje globe*

Četrti tožbeni razlog: kršitev členov 2 in 23(2) Uredbe št. 1/2003, točk 1(A) in 5(d) Smernic, načel sorazmernosti ter „enakega obravnavanja in kazni“ ter pomanjkljiva obrazložitev

Povzetek izpodbijane odločbe

179 V točkah od 404 do 458 obrazložitve izpodbijane odločbe je Komisija preučila vprašanje glob, ki jih je treba naložiti naslovnikom.

180 V točki 405 obrazložitve izpodbijane odločbe spominja, da mora pri določitvi globe upoštevati težo in trajanje kršitve.

181 Da bi na podlagi teže določila izhodiščni znesek, je Komisija, prvič, v točkah od 407 do 414 obrazložitve izpodbijane odločbe preizkusila „pravo“ težo zadevnih kršitev.

182 Tako, najprej, v točki 407 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja, da je morala, da bi opravila to presojo, upoštevati naravo kršitve, njen dejanski vpliv na trg, na katerem se to lahko meri, in velikost zadevnega geografskega trga.

183 Komisija nato v točki 408 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja, da „pridelava surovega tobaka v Španiji predstavlja 12 % pridelave Skupnosti“, da je „kmetijska površina v tej državi 14571 hektarov in je osredotočena na avtonomne skupnosti Extremaduro (84 %), Andaluzijo (11,5 %) in Castille-Léon (3 %)“ in da je „velikost trga razmeroma majhna in precej osredotočena na eno regijo Španije“.

184 Poleg tega, v točki 409 obrazložitve izpodbijane odločbe Komisija navaja, da se „narava kršitev [kljub temu] obravnava kot zelo resna, saj zadeva določanje cen za sorte surovega tobaka v Španiji in razdelitev količin“.

185 Glede, podrobneje, zastopnikov proizvajalcev, Komisija v točki 410 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja, da so sodelovali pri sporazumih in/ali usklajenih ravnanjih z glavnim namenom določitve cenovnih razredov na stopnjo kakovosti vsake sorte surovega tobaka – v okviru katerih so nato usklajevali končno dobavno ceno surovega tobaka – in povprečne najnižje cene na proizvajalca in na skupino proizvajalcev. Dodaja, da je bil razpon znotraj teh cenovnih razredov zelo velik in je lahko dosegal od 100 do 380 % med minimumom in maksimumom vsake stopnje kakovosti za isto sorto surovega tobaka, vendar pa so zastopniki proizvajalcev z dogovorom o najnižji ravni povprečnih cen – na proizvajalca in na skupino proizvajalcev – nameravali dvigniti končno prodajno ceno njihovega surovega tobaka nad raven, ki bi jo povzročila prosta konkurenca.

186 Glede španskih predelovalcev in družbe Deltafina Komisija v točki 411 obrazložitve izpodbijane odločbe poudarja, da poleg tega, da so se sporazumeli o cenovnih razredih na stopnjo kakovosti in dodatnih pogojih, „so se tajno uskladili o več drugih vidikih cen in prodajnih količin in zlasti (najvišjih) povprečnih dobavnih cenah za

vsako sorto surovega tobaka (za vse kakovosti skupaj) in nabavnih količinah surovega tobaka za vsakega predelovalca“. Dodaja, da so po letu 1998 sprejeli tudi zapletene kompenzacijske in prenosne mehanizme, da bi zagotovili spoštovanje njihovega tajnega kartela o cenah in količinah.

187 Nazadnje, v točki 412 obrazložitve izpodbijane odločbe Komisija navaja, da „nima trdnih dokazov o dejanskih posledicah kršitev proizvajalcev in predelovalcev za trg“, saj bi bilo namreč „nemogoče […] naknadno ugotoviti raven cen, ki bi veljala na trgu surovega tobaka v Španiji, če do zadevnih ravnanj ne bi prišlo“. V naslednji točki obrazložitve navaja, da „lahko vsaj od leta 1998 vseeno štejemo, zaradi njihovega tajnega usklajevanja cen in količin pred in po sklenitvi pogodb o pridelovanju in do izvedbe zadnjih poslov, da so kartel predelovalcev v celoti izvedli in spoštovali […] in je moral imeti dejanske posledice za trg“.

188 V točki 414 obrazložitve izpodbijane odločbe Komisija navaja, da je treba na podlagi prejšnjih točk ugotoviti, da je treba kršitvi opredeliti kot „zelo resni“. Vendar pa pojasnjuje, da „bo upoštevala sorazmerno majhnost trga proizvoda“.

189 Komisija je, drugič, zadevna podjetja obravnavala različno, saj je menila, da je treba „upoštevati posamezno breme vsakega podjetja in torej dejanski vpliv njegovega nezakonitega ravnanja na konkurenco, da bi bil odvračilni učinek vsakemu podjetju

naložene globe sorazmeren njegovemu prispevku k nezakonitemu ravnanju, ki ga je treba kaznovati“ (točka 415 obrazložitve izpodbijane odločbe).

190 Tako najprej razlikuje med, na eni strani, kartelom predelovalcev (točke od 416 do 424 obrazložitve izpodbijane odločbe) in, na drugi strani, kartelom zastopnikov proizvajalcev (točke od 425 od 431 obrazložitve izpodbijane odločbe).

191 Nato je glede kartela predelovalcev Komisija presodila, da „je treba globe določiti ob upoštevanju sodelovanja pri nezakonitem ravnanju in položaja na trgu, ki ga uživa vsaka od vpletenih strank“ (točka 416 obrazložitve izpodbijane odločbe).

192 Glede tega je Komisija navedla, „da se za Deltafino zaradi njenega pomembnega tržnega položaja glavnega kupca španskega predelanega tobaka določi najvišji začetni znesek (njeni poslovni odnosi z družbami Cetarsa, Agroexpansión in Taes so opisani v točkah 20, 21 in 27 obrazložitve izpodbijane odločbe)“. Po mnenju Komisije „je iz te kupne moči razvidno, da je lahko družba Deltafina na ravnanje španskih predelovalcev vplivala bolj od kogarkoli drugega“ (točka 417 obrazložitve izpodbijane odločbe).

193 Glede španskih predelovalcev je Komisija menila, da se njihovo „sodelovanje“ pri nezakonitih ravnanjih „lahko na splošno obravnava kot podobno“ (točka 418 obrazložitve izpodbijane odločbe). Vendar pa meni, da je treba upoštevati velikost in tržni delež vsakega izmed vpletenih predelovalcev.

194 Komisija je na tej podlagi španske predelovalce razdelila v tri skupine:

– v prvo skupino je uvrstila družbo Cetarsa, pri čemer se je sklicevala na dejstvo, da je s tržnim deležem približno 67 % španskega trga nakupa surovega tobaka daleč največja španska predelovalka, zato ji je treba naložiti najvišji izhodiščni znesek globe (točka 419 obrazložitve izpodbijane odločbe);

– v drugo skupino je uvrstila družbi Agroexpansión in WWTE, pri čemer je navedla, da ima vsaka od njiju tržni delež približno 15 %, zato jima je treba naložiti isti izhodiščni znesek globe (točka 420 obrazložitve izpodbijane odločbe);

– nazadnje, v tretjo skupino je uvrstila družbo Taes, ker ima samo 1,6-odstotni tržni delež, zato ji je treba naložiti najnižji izhodiščni znesek globe (točka 421 obrazložitve izpodbijane odločbe).

195 Komisija je poleg tega menila, da je treba za izhodiščni znesek, ki je bil določen družbama WWTE in Agroexpansión, uporabiti množilni koeficient, da bi tako globi zagotovila dovolj odvračilen učinek. Glede tega navaja, da obe podjetji, čeprav imata nekoliko višji tržni delež v Španiji, pripadata multinacionalkam, ki imajo „precejšnjo gospodarsko in finančno moč“ in da „sta delovali na podlagi odločilnega vpliva njunih matičnih podjetij“ (točka 422 obrazložitve izpodbijane odločbe). Komisija je zato presodila, da je potrebno povišati izhodiščni znesek globe, ki je bila naložena tema družbama, z uporabo koeficienta, ki upošteva, na eni strani, velikost skupin, ki jim družbi pripadata, in, na drugi strani, njuno velikost v primerjavi z drugimi španskimi predelovalci (točka 423 obrazložitve izpodbijane odločbe). Tako je uporabila množilni koeficient 1,5 – ali povečanje za 50 % – izhodiščnega zneska, določenega družbi

WWTE, in množilni koeficient 2 – ali povečanje za 100 % – izhodiščnega zneska, določenega družbi Agroexpansión.

196 Komisija je v točki 424 obrazložitve izpodbijane odločbe glede na te različne elemente izhodiščne zneske glob določila tako:

– Deltafina: 8.000.000 EUR

– Cetarsa: 8.000.000 EUR

– WWTE: 1.800.000 EUR x 1,5 = 2.700.000 EUR

– Agroexpansión: 1.800.000 EUR x 2 = 3.600.000 EUR

– Taes: 200.000 EUR

197 Nazadnje, Komisija glede zastopnikov proizvajalcev meni, da je vsakemu izmed njih primerno naložiti le simbolično globo 1000 EUR (točki 425 in 430 obrazložitve izpodbijane odločbe). Svoje stališče je obrazložila zlasti z dejstvom, da „bi lahko pravni okvir, ki spremlja skupno pogajanje o standardnih pogodbah, spodbudil znatno stopnjo negotovosti glede zakonitosti ravnanja zastopnikov proizvajalcev in predelovalcev ravno v kontekstu skupnega pogajanja o standardnih pogodbah“ (točka 428

obrazložitve izpodbijane odločbe). Prav tako navaja, da je treba ugotoviti, da so bili „obstoj in rezultati pogajanj o standardnih pogodbah […] po navadi javni in noben organ pred začetkom teh postopkov nikoli ni dvomil v njihovo združljivost bodisi z zakonodajo Skupnosti bodisi s špansko zakonodajo“ (točka 429 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Trditve strank

198 V četrtem tožbenem razlogu, ki ga navaja podredno, družba Deltafina v bistvu trdi, da Komisija pri presoji teže kršitve in pri določitvi izhodiščnega zneska globe, ki ji je bila naložena, ni upoštevala Smernic in je kršila načeli sorazmernosti ter „enakega obravnavanja in kazni“. Navaja tudi, da je izpodbijana odločba pomanjkljivo obrazložena.

199 V četrtem tožbenem razlogu družba Deltafina navaja vrsto očitkov in argumentov, ki jih je mogoče razdeliti na sedem delov.

200 Na prvem mestu ugovarja dejstvu, da je Komisija kršitev opredelila kot „zelo resno“, čeprav je priznala, da je bil upoštevni trg „sorazmerno majhen“.

201 Na drugem mestu očita Komisiji, da je kršitev opredelila kot „zelo resno“, čeprav ni imela nobenih dokazov, da je imela dejanske učinke na trg, s čimer je kršila točko 1(A) Smernic. Ob sklicevanju na poročilo svojega ekonomista z dne 13. januarja 2005 trdi, da je iz tega poročila razvidno, da nezakonita ravnanja niso vplivala na španski trg surovega tobaka. Še zlasti iz tega poročila izhaja, da se cene glavne sorte španskega

tobaka v obdobju kršitve nikakor niso ustalile ali znižale, temveč so se povečale za 21 %, in da so cene španskega tobaka v istem časovnem obdobju „kazale vzporedni razvoj z evropskimi in svetovnimi cenami“.

202 Na tretjem mestu družba Deltafina trdi, da si posamezni deli izpodbijane odločbe nasprotujejo, saj Komisija v točki 413 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja, da „so kartel predelovalcev v celoti izvedli in spoštovali“, v točkah 85, 88, 111, 113, 122, 126, 130, 133, 144, 175, 186, 206, 229, 231, 232, 233, 235, 239, 244, 255, 256, 257, 284, 294, 295, 296, 307 in 319 obrazložitve pa trdi nasprotno.

203 Na četrtem mestu družba Deltafina navaja, da je Komisija s tem, da je v točki 417 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla, da je bila glavni kupec španskega predelanega tobaka in da ji je njena kupna moč omogočila vplivanje na ravnanje španskih predelovalcev, popačila dejstva. V podporo svojim navedbam se ponovno sklicuje na poročilo svojega ekonomista z dne 13. januarja 2005 in še posebej na tabelo št. 5 iz tega poročila, iz katere izhaja, da je bil v obdobju, ko je trajala kršitev, njen povprečni tržni delež pri španskem predelanem tobaku 27,5 %, tržni delež skupine Dimon (skupaj z družbo Agroexpansión) 25,2 %, tržni delež družbe Cetarsa 31,6 % in tržni delež skupine Standard Commercial Tobacco Co., Inc. (skupaj z družbo WWTE) približno 15 %.

204 Družba Deltafina prav tako navaja, da, v nasprotju s tem, kar je navedeno v povzetku izpodbijane odločbe, ki je v skladu s členom 30 Uredbe št. 1/2003 objavljen v Uradnem listu, ni bila „najpomembnejša stranka treh španskih predelovalcev“. Dodaja, pri čemer se sklicuje na tabelo št. 7 iz zgoraj omenjenega poročila, da je v obdobju, ko je trajala kršitev, kupila celotno proizvodnjo družbe Taes, ki je v njeni popolni lasti, povprečno 32,3 % proizvodnje družbe Cetarsa, povprečno 19,8 % proizvodnje družbe Agroexpansión in manjši del proizvodnje družbe WWTE. Po mnenju družbe Deltafina je bila glavna stranka družbe Cetarsa v resnici „stara stranka“, s katero je bila ta

družba povezana, in sicer družba Altadis, SA (prej Tabacalera), glavna stranka družbe Agroexpansión je bila skupina Dimon, glavna stranka družbe WWTE pa skupina Standard.

205 Nazadnje družba Deltafina ugovarja stališču Komisije, da je treba, da bi določili deleže na trgu nakupa španskega predelanega tobaka, izključiti prenose med družbama Cetarsa in Tabacalera/Altadis (glej točko 218 v nadaljevanju).

206 Na petem mestu družba Deltafina navaja, da je Komisija v izpodbijani odločbi priznala, da „bi lahko pravni okvir, ki spremlja skupno pogajanje o standardnih pogodbah, spodbudil znatno stopnjo negotovosti glede zakonitosti ravnanja zastopnikov proizvajalcev in predelovalcev“ (točka 428 obrazložitve izpodbijane odločbe) in da so bili „obstoj in rezultati pogajanj o standardnih pogodbah […] po navadi javni in noben organ pred začetkom teh postopkov nikoli ni dvomil o njihovi združljivosti bodisi z zakonodajo Skupnosti bodisi s špansko zakonodajo“ (točka 429 obrazložitve izpodbijane odločbe). Navaja, da je Komisija na podlagi teh okoliščin naložila simbolično globo 1000 EUR samo proizvajalcem, in se pritožuje zaradi dejstva, da v izpodbijani odločbi ni obrazložila, zakaj v njenem primeru ni uporabila enake rešitve. Poleg tega navaja, da je Komisija kršila točko 5(d) Smernic, ki določa, da bi morala biti, če je naložena simbolična globa 1000 EUR, „upravičenost za naložitev take globe […] podana v besedilu odločbe“.

207 Na šestem mestu družba Deltafina s sklicevanjem na „enakost kazni“ ugovarja Komisiji, da pri presoji teže kršitve ni upoštevala dejstva, da ji, za razliko od španskih predelovalcev, ni očitala „nezakonitega kartelnega ravnanja in vertikalnega usklajevanja s proizvajalci, njihovimi združenji in zadrugami“.

208 Nazadnje, na sedmem mestu družba Deltafina meni, da je Komisija kršila načelo enakega obravnavanja, saj se je precej oddaljila od svoje predhodne prakse pri izračunu glob za kartele, v katere so vključena podjetja, ki delujejo le na trgu proizvoda, na katerem je prišlo do nezakonitih ravnanj. S sklicevanjem na drugo poročilo svojega ekonomista z dne 13. januarja 2005 navaja, da je bil ta tip kartela med letoma 1991 in 2004 kaznovan z globami, katerih skupni znesek je dosegal povprečno višino 0,91 % vrednosti upoštevnega trga. Komisiji tudi očita, da v izpodbijani odločbi ni obrazložila razlogov, zaradi katerih je presodila, da se je treba odmakniti od svoje prejšnje prakse.

209 Zaradi zgoraj navedenih razlogov družba Deltafina Splošnemu sodišču predlaga, naj globo zniža.

210 Komisija meni, da so vsi deli četrtega tožbenega razloga neutemeljeni.

211 Na prvem mestu Komisija trdi, da je pri določitvi izhodiščnega zneska globe upoštevala majhnost upoštevnega trga, čeprav je bila zadevna kršitev po svoji naravi „zelo resna“.

212 Na drugem mestu Komisija zavrača argument družbe Deltafina, da nima nobenega dokaza o tem, da je imela zadevna kršitev dejanske učinke na trg.

213 Glede tega, prvič, navaja, da omejevalna ravnanja v zvezi z določitvijo cen in razdelitvijo virov nabave pomenijo zelo resne kršitve tudi ob neobstoju dokazov o dejanskih učinkih teh ravnanj na trg (sodba Splošnega sodišča z dne 14. maja 1998 v zadevi Enso Española proti Komisiji, T-348/94, Recueil, str. II-1875, točka 232, in zgoraj v točki 77

navedena sodba Splošnega sodišča European Night Services in drugi proti Komisiji, točka 136).

214 Drugič, ponavlja, pri čemer navaja točko 413 obrazložitve izpodbijane odločbe, da so kartel predelovalcev v celoti izvedli in spoštovali, vsaj po letu 1998, in trdi, da je torej mogoče sklepati, da je učinkoval na trg, čeprav ti učinki niso merljivi. Če kartel ne bi mogel imeti vpliva na gibanje cen surovega tobaka, dodaja, predelovalci in družba Deltafina ne bi imeli nobenega razloga, da v njem pet let sodelujejo.

215 Tretjič, Komisija trdi, da poročilo ekonomista družbe Deltafina z dne 13. januarja 2005 ne dokazuje neobstoja dejanskega vpliva kartela predelovalcev na trg.

216 Na tretjem mestu Komisija navaja, da njeni trditvi iz točke 413 obrazložitve izpodbijane odločbe ne nasprotuje nobena druga izmed točk obrazložitve te odločbe, ki jih navaja družba Deltafina.

217 Na četrtem mestu Komisija meni, da ni storila nobene napake s tem, da je trdila, da je imela družba Deltafina pomemben tržni položaj na španskem trgu nakupa surovega tobaka.

218 V zvezi s tem Komisija navaja, da ekonomist, ki ga je imenovala družba Deltafina, v svojem poročilu z dne 13. januarja 2005 družbo Cetarsa navaja med kupci predelanega tobaka, čeprav slednja pri tretjih strankah ne kupuje predelanega tobaka. Trdi, da podatki iz njegovega poročila – če je ta ekonomist nameraval v celotno prodajo na španskem trgu vključiti prodajo družbe Cetarsa družbi Tabacalera/Altadis – niso pravilni, saj te prodaje „ni mogoče primerjati s prodajami zunanjim izvoznikom (kot

so na primer Universal/Deltafina, Standard in Dimon), zaradi katerih je prišlo do kartela predelovalcev". Komisija navaja, da je do sredine devetdesetih let družba Cetarsa prodala skoraj ves predelani tobak družbi Tabacalera in da sta bili obe podjetji, vsaj do leta 1998, pod državnim nadzorom. Zato meni, da je treba v prvih letih kartela predelovalcev, namreč od leta 1996 do leta 1998, promet med družbama Tabacalera in Cetarsa šteti za promet znotraj iste skupine in ga ni mogoče upoštevati pri izračunu količin tobaka, ki so ga nabavile tretje stranke (tobak za izvoz). Po mnenju Komisije je bil, če se izvzamejo prodaje družbe Cetarsa družbi Tabacalera/Altadis, povprečni tržni delež družbe Deltafina na trgu predelanega tobaka v Španiji od leta 1996 do leta 2001 precej višji od 27,5 %, vsekakor pa je najvišji.

219 Komisija dodaja, da ni nobenega dvoma, da je bila družba Deltafina tudi glavna stranka družb Cetarsa, Agroexpansión in Taes.

220 Nazadnje Komisija ob navajanju nekaterih delov izpodbijane odločbe trdi, da je družba Deltafina vzdrževala tudi druge „poslovne odnose" s predelovalci, „saj je z družbo Cetarsa podpisala pogodbe o obdelavi in mlatenju dela tobaka družb Taes in Agroexpansión".

221 Po mnenju Komisije je imela družba Deltafina na španskem trgu zaradi nakupa tobaka družb Taes, Agroexpansión in Cetarsa in podpisa pogodb z družbo Cetarsa za predelavo tobaka družbe Taes „povsem poseben" položaj.

222 Na petem mestu Komisija trdi, da je v izpodbijani odločbi zadosti obrazložila svojo presojo posledic, ki jih ima negotovost zaradi španskega pravnega okvira na ravnanje različnih zadevnih podjetij in združenj.

223 Na šestem mestu je Komisija kot neutemeljen zavrnila očitek v zvezi z neupoštevanjem dejstva, da družbi Deltafina ni očitala, da je sodelovala „na pogovorih in pri nezakonitem vertikalnem usklajevanju“ s proizvajalci, njihovimi združenji in zadrugami.

224 Na sedmem mestu Komisija navaja, da se ni nikoli zavezala, niti formalno niti neformalno, da bo pri izračunu glob za kartele upoštevala prakso, na katero se sklicuje družba Deltafina. Med drugim spominja, da ima v skladu z Uredbo št. 1/2003 pri določanju višine glob široko diskrecijsko pravico, da presoja težo kršitev glede na številne elemente, ne da bi za to obstajal zavezujoč in taksativen seznam meril, ki jih je treba upoštevati, in da se njena predhodna upravna praksa ne uporablja kot pravni okvir za določanje glob na področju konkurence, saj je ta določen le v Uredbi št. 1/2003.

Presoja Splošnega sodišča

225 Pred presojo različnih argumentov, ki jih je navedla družba Deltafina, je treba odgovoriti na nekaj splošnih vprašanj v zvezi z določitvijo glob in zlasti v zvezi s presojo teže kršitve.

– Splošna vprašanja

226 Na podlagi člena 23(3) Uredbe št. 1/2 003 se „[p]ri določanju višine globe […] upošteva teža, pa tudi trajanje kršitve“. Ista navedba je v členu 15(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 17, ki se je v tej zadevi uporabljala v času kršitve.

227 Komisija ima v skladu z ustaljeno sodno prakso pri določanju višine glob diskrecijsko pravico, da bi ravnanje podjetij usmerila k spoštovanju pravil o konkurenci (sodbe Splošnega sodišča z dne 6. aprila 1995 v zadevi Martinelli proti Komisiji, T-150/89, Recueil, str. II-1165, točka 59; z dne 11. decembra 1996 v zadevi Van Megen Sports proti Komisiji, T-49/95, Recueil, str. II-1799, točka 53, in z dne 21. oktobra 1997 v zadevi Deutsche Bahn proti Komisiji, T-229/94, Recueil, str. II-1689, točka 127).

228 Prav tako iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je treba težo kršitev konkurenčnega prava Skupnosti ugotoviti ob upoštevanju velikega števila dejavnikov, kot so okoliščine posameznega primera, njegov kontekst in odvračilni učinek glob, pri čemer ni obveznega in izčrpnega seznama meril, ki jih je obvezno treba upoštevati (sodba Sodišča z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točka 241, in zgoraj v točki 34 navedena sodba Sodišča Dalmine proti Komisiji, točka 129).

229 V obravnavani zadevi je iz izpodbijane odločbe razvidno, da je Komisija določila globo, ki je naložena različnim naslovnikom, v skladu s splošno metodo, ki je določena v Smernicah, čeprav jih v tej odločbi izrecno ne omenja.

230 Smernice so, čeprav jih ni mogoče opredeliti za pravna pravila, ki bi jih uprava vsekakor morala upoštevati, kljub temu pravila ravnanja, ki kažejo na prakso, ki ji je treba slediti in od katere uprava v konkretnem primeru ne more odstopiti brez navedbe razlogov, ki bi bili združljivi z načelom enakega obravnavanja (sodba Sodišča z dne 18. maja 2006 v zadevi Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji, C-397/03 P, ZOdl., str. I-4429, točka 91). Dejstvo, da je Komisija v Smernicah natančno opredelila svoj pristop pri presoji teže kršitve, ne nasprotuje temu, da jo preuči celovito glede na vse upoštevne okoliščine zadevnega primera, skupaj z dejavniki, ki niso izrecno navedeni v Smernicah (sodba Splošnega sodišča z dne 14. decembra 2006 v združenih zadevah Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji, od T-259/02 do T-264/02 in T-271/02, ZOdl., str. II-5169, točka 237).

231 Komisija v skladu z metodo, določeno v Smernicah, za izhodišče izračuna višine glob, ki bodo naložene zadevnim podjetjem, vzame znesek, določen glede na „pravo“ težo kršitve. Pri presoji te teže je treba upoštevati naravo kršitve, njen dejanski vpliv na trg, na katerem se to lahko meri, in obseg upoštevnega geografskega trga (točka 1(A), prvi odstavek).

232 Pri tem so kršitve razvrščene v tri skupine, in sicer med „lažje kršitve“, za katere se lahko določijo globe od 1000 EUR do 1 milijona EUR, „resne kršitve“, za katere se lahko določijo globe od 1 milijona EUR do 20 milijonov EUR, ter „zelo resne kršitve“, za katere se lahko določijo globe nad 20 milijonov EUR (točka 1(A), drugi odstavek, od prve do tretje alinee). Glede zelo resnih kršitev Komisija pojasnjuje, da bodo to navadno horizontalne omejitve, kot so „cenovni karteli“ in kvote o delitvah trga ali druga ravnanja, ki ogrožajo pravilno delovanje enotnega trga, kot je porazdelitev domačih trgov in povsem jasna zloraba prevladujočega položaja podjetij, ki imajo dejanski monopol (točka 1(A), drugi odstavek, tretja alinea).

233 Poleg tega je treba ugotoviti, da trije vidiki presoje teže kršitve, ki so omenjeni v točki 231 zgoraj, nimajo enake teže pri presoji celote. Narava kršitve ima odločilno vlogo zlasti pri opredeljevanju „zelo resnih“ kršitev. V zvezi s tem iz opisa zelo resnih kršitev v Smernicah izhaja, da so lahko sporazumi ali usklajena ravnanja, katerih namen je zlasti določanje cen ali razdelitev trgov, že zaradi svoje narave opredeljeni kot „zelo resni“, ne da bi bilo treba taka ravnanja opredeliti na podlagi posebnega vpliva ali geografske razsežnosti. To ugotovitev potrjuje dejstvo, da čeprav so v opisu resnih kršitev izrecno navedeni vpliv na trg in učinki na obsežna območja skupnega trga, pa v opisu zelo resnih kršitev ni nikakršnih zahtev glede dejanskega vpliva na trg niti glede učinkov na natančno določeno geografsko območje (glej v tem smislu sodbi Splošnega sodišča z dne 27. julija 2005 v združenih zadevah Brasserie nationale in drugi proti Komisiji, od T-49/02 do T-51/02, ZOdl., str. II-3033, točka 178, in z dne 25. oktobra 2005 v zadevi Groupe Danone proti Komisiji, T-38/02, ZOdl., str. II-4407, točka 150).

234 Nazadnje, ti trije vidiki presoje teže kršitve so soodvisni, kar pomeni, da lahko velika teža glede na en vidik izravna manjšo težo kršitve glede na drug vidik (zgoraj v točki 230 navedena sodba Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji, točka 241).

– Prvi del tožbenega razloga: neupoštevanje sorazmerne majhnosti trga proizvoda

235 Iz točke 408 obrazložitve izpodbijane odločbe izhaja, da je Komisija pri presoji teže kršitve upoštevala omejeno velikost zadevnega geografskega trga in zadevnega trga proizvoda.

236 Iz besedil točk 408 in 409 obrazložitve izpodbijane odločbe (glej točko 184 zgoraj) skupaj in zlasti iz uporabe besed „kljub temu“ v zadnjenavedeni točki obrazložitve izhaja, da je Komisija presodila, da je treba kljub omejeni velikosti obeh trgov kršitev opredeliti kot „zelo resno“, saj „zadeva določanje cen za sorte surovega tobaka v Španiji in razdelitev količin“.

237 Najprej je treba ugotoviti, da je ta presoja utemeljena.

238 Tako je velikost geografskega trga le eno od treh meril, ki so v skladu s Smernicami pomembna za celovito presojo teže kršitve. Med temi medsebojno odvisnimi merili ima odločilno vlogo narava kršitve (glej točki 233 in 234 zgoraj).

239 Jasno pa je, da pomeni kršitev, ki je očitana predelovalcem in družbi Deltafina in se nanaša na določanje cen različnih sort surovega tobaka v Španiji in količin surovega tobaka, ki se jih odkupi od proizvajalcev, po naravi zelo resno kršitev. Glede tega je treba spomniti, da so na podlagi člena 81(1)(a), (b) in (c) ES s skupnim trgom izrecno nezdružljivi sporazumi in usklajena ravnanja, ki neposredno ali posredno določajo nakupne ali prodajne cene ali druge pogoje poslovanja, omejujejo ali nadzorujejo proizvodnjo, trge, tehnični razvoj ali naložbe ali določajo razdelitev trgov in virov nabave. Take kršitve, še posebej pri horizontalnih omejevalnih sporazumih, so v sodni praksi opredeljene kot posebej resne kršitve, če vključujejo neposredne posege v bistvene parametre konkurence na zadevnem trgu (sodba Splošnega sodišča z dne 11. marca 1999 v zadevi Thyssen Stahl proti Komisiji, T-141/94, Recueil, str. II-347, točka 675),

ali kot očitne kršitve pravil Skupnosti o konkurenci (sodba Splošnega sodišča z dne 14. maja 1998 v zadevi BPB de Eendracht proti Komisiji, T-311/94, Recueil, str. II-1129, točka 303). Spomniti je treba tudi, da so na podlagi točke 1(A), drugi odstavek, tretja alinea, Smernic zelo resne kršitve „navadno horizontalne omejitve, kot so cenovni karteli in kvote o delitvah trga“. Temu je treba dodati dejstvo, ki je omenjeno v točki 411 obrazložitve izpodbijane odločbe, da kartel predelovalcev vsebuje tajni element, kar je okoliščina, ki lahko poudari težo kršitve.

240 Poleg tega velikost geografskega trga ni samostojno merilo v tem smislu, da bi se lahko kot „zelo resne“ opredelile samo kršitve, ki se nanašajo na večino držav članic. Na podlagi Pogodbe ES, Uredbe št. 17, Uredbe št. 1/2003, Smernic ali sodne prakse ni mogoče sklepati, da se lahko kot take opredelijo samo geografsko zelo razširjene omejitve (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 18. julija 2005 v zadevi Scandinavian Airlines System proti Komisiji, T-241/01, ZOdl., str. II-2917, točka 87).

241 Zato omejena velikost zadevnega geografskega trga ni v nasprotju z opredelitvijo kršitve za „zelo resno“, kot je bila ugotovljena v tej zadevi.

242 Glede omejene velikosti zadevnega trga proizvoda velja ta rešitev *a fortiori*, saj velikost trga proizvoda načeloma ni element, ki bi ga bilo treba nujno upoštevati, temveč samo eden izmed elementov, ki se ga poleg drugih upošteva pri presoji teže kršitve in pri določitvi globe (glej v tem smislu zgoraj v točki 34 navedeno sodbo Dalmine proti Komisiji, točka 132).

243 Nato je treba ugotoviti, da je Komisija, čeprav je menila, da omejena velikost zadevnega geografskega trga in trga zadevnega proizvoda ne preprečujeta opredelitve kršitve za zelo resno, to omejeno velikost vseeno popolnoma upoštevala pri določitvi

izhodiščnega zneska globe, ki je določen na podlagi teže kršitve (glej zlasti točko 414 obrazložitve izpodbijane odločbe). Tako je Komisija družbi Deltafina določila izhodiščni znesek le 8.000.000 EUR, čeprav bi ta lahko bil vsaj 20.000.000 EUR, saj gre za zelo resno kršitev.

244 Iz navedenih razlogov je treba prvi del četrtega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

– Drugi del tožbenega razloga: presoja dejanskega vpliva kršitve na trg

245 Najprej je treba spomniti, da je v skladu s točko 1(A), prvi odstavek, Smernic, „[p]ri ocenjevanju teže kršitve […] potrebno upoštevati njeno naravo, njen dejanski vpliv na trg, kjer se to lahko meri in velikost upoštevnega geografskega trga“.

246 Prav tako je treba spomniti, da ima narava kršitve odločilno vlogo zlasti pri opredeljevanju zelo resnih kršitev in da so lahko sporazumi ali usklajena ravnanja, katerih namen je določanje cen ali razdelitev trgov, že zaradi svoje narave opredeljeni kot „zelo resni“, ne da bi bilo treba taka ravnanja opredeliti na podlagi posebnega vpliva ali geografske razsežnosti (glej točko 233 zgoraj).

247 Komisija je v izpodbijani odločbi pri presoji teže kršitve upoštevala dejstvo, da je imel po letu 1998 kartel predelovalcev dejanske učinke na trg, čeprav je, na eni strani, to kršitev zaradi njene narave že opredelila kot „zelo resno“ (točke od 409 do 411 obrazložitve izpodbijane odločbe) in je, na drugi strani, presodila, da teh učinkov ne more natančno količinsko opredeliti (točka 412 obrazložitve izpodbijane odločbe).

248 Kadar se Komisija odloči, da bo upoštevala dejanski vpliv kršitve na trg, mora predložiti konkretne, verodostojne in zadostne indice, na podlagi katerih je mogoče presoditi, kako je lahko kršitev dejansko vplivala na konkurenco na navedenem trgu (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 27. septembra 2006 v zadevi Roquette Frères proti Komisiji, T-322/01, ZOdl., str. II-3137, točke od 73 do 75).

249 V obravnavanem primeru pa Komisija v delu izpodbijane odločbe, ki se nanaša na presojo teže kršitve (glej točko 413 obrazložitve izpodbijane odločbe), za sklep o obstoju dejanskih posledic kartela predelovalcev za trg po letu 1998 ni navedla takih indicev, temveč le dejstvo, da so ta kartel od tega datuma v celoti izvedli in spoštovali, kar lahko pomeni le začetni indic za obstoj takih posledic (glej točko 252 v nadaljevanju).

250 Vendar pa dejstvo, da Komisija v tem delu izpodbijane odločbe ni z zadostno pravno verjetnostjo dokazala, da je imel kartel predelovalcev dejanski vpliv na trg, ne vpliva na opredelitev kršitve za „zelo resno“; taka opredelitev ostaja namreč zaradi narave te kršitve popolnoma primerna (glej točke 233, 238, 239 in 246 zgoraj).

251 Poleg tega Splošno sodišče v okviru svoje neomejene sodne pristojnosti meni, da neobstoj zadostnega dokaza o konkretnem vplivu na trg ne more vplivati na izhodiščni znesek globe, ki jo je Komisija določila na podlagi teže kršitve.

252 Najprej je treba šteti, da glede na dejstva, da ta kartel združuje vse priznane predelovalce v Španiji, da so ti vsako leto kupili skoraj celotno količino surovega tobaka, ki je bil vsako leto proizveden v tej državi, in da se je kartel nanašal na ves surovi tobak, ki so ga kupili ti predelovalci, učinkovita izvedba tega kartela pomeni začetni indic za obstoj takih posledic za trg.

253 Na drugem mestu je treba ugotoviti, da izpodbijana odločba, v preostalih delih, ki se ne nanašajo na presojo teže kršitve, vsebuje indice za dejanski vpliv kartela na trg.

254 Komisija tako v točki 173 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja, da se je leta 1998 „rast cen iz prejšnjih let končala, cene pa so se celo znižale“. Dodaja, da ji je v izjavi z dne 15. februarja 2002 družba Agroexpansión sporočila, da so „med kampanjo 1998/1999 španski predelovalci načeloma spoštovali opisan kompromis“ in da so „tako prvič dosegli določeno stabilnost na trgu, ki je upočasnila rast nakupnih cen iz prejšnjih let in je uravnovesila skupno pogajalsko moč proizvodnega sektorja“.

255 Komisija poleg tega v točki 301 obrazložitve izpodbijane odločbe pojasnjuje, da je najvišja povprečna dobavna cena, o kateri so se dogovorili predelovalci in družba Deltafina, „zelo neposredno določila končno ceno za vsako sorto surovega tobaka posebej“

in da je bil „vpliv kršitve na konkurenco […] pomemben, ker so predelovalci, s tem da so se uskladili o [najvišji] povprečni dobavni ceni, ki jo bodo plačali proizvajalcem, uspeli poenotiti tudi glede najvišjih končnih cen, ki jih plačujejo proizvajalcem, in jih v svojo korist znižati pod raven, ki bi jo povzročila prosta konkurenca“.

256 Nazadnje, v točki 314 obrazložitve izpodbijane odločbe Komisija navaja, da je iz tabele v točki 38 obrazložitve te odločbe razvidno, da so se po letu 1998 „cene […] ustalile in celo znižale (leta 1998 so se znižale za 4,8 %, za vse sorte skupaj)“. Ponavlja, pri čemer se sklicuje na točko 173 obrazložitve izpodbijane odločbe, da je tudi družba Agroexpansión potrdila povezavo med kartelom predelovalcev in znižanjem cen.

257 Zgornje presoje ne morejo ovreči navedbe, vsebovane v poročilu ekonomista družbe Deltafina z dne 13. januarja 2005. Ta ekonomist namreč na eni strani izrecno priznava, da je leta 1998 prišlo do znižanja cen vseh sort surovega tobaka. Na drugi strani za obdobje med letoma 1999 in 2001 iz poročila izhaja, da so se cene sorte „Virginia“ povišale, cene drugih sort pa so, nasprotno, ostale na isti ravni ali so se celo znižale. Navsezadnje ni mogoče izključiti možnosti, da bi se, če ne bi bilo kartela, cene sorte „Virginia“ povišale še bolj ali da bi se cene drugih sort tobaka povišale, namesto da so se stabilizirale ali znižale. Primerjava tega ekonomista med gibanjem cen sorte „Virginia“ na španskem trgu in gibanjem cen v drugih treh glavnih državah članicah pridelovalkah surovega tobaka pa ni prepričljiva, saj konkurenčni pogoji in veljavna zakonodaja na vsakem izmed teh nacionalnih trgov niso nujno enaki.

258 Na tretjem mestu je treba ugotoviti, da je Komisija, čeprav je v izpodbijani odločbi ob upoštevanju dejanskih posledic kartela predelovalcev za trg pravilno ugotovila težo kršitve, zaradi dejstva, da so se te posledice nanašale le na del obdobja, v katerem je trajala kršitev, v obravnavani zadevi po letu 1998, in zaradi omejene velikosti zadevnega geografskega trga in zadevnega trga proizvoda, družbi Deltafina določila izhodiščni znesek le 8.000.000 EUR, čeprav bi lahko v skladu s Smernicami razmišljala o določitvi izhodiščnega zneska najmanj 20.000.000 EUR, saj gre za zelo resno kršitev.

259 Iz navedenih razlogov izhaja, da je treba drugi del četrtega tožbenega razloga zavrniti.

– Tretji del tožbenega razloga: nasprotje med točko 413 in drugimi točkami obrazložitve izpodbijane odločbe

260 V nasprotju s tem, kar trdi družba Deltafina, je treba ugotoviti, da ni med trditvijo iz točke 413 obrazložitve izpodbijane odločbe, da „so kartel predelovalcev v celoti izvedli in spoštovali“, in drugimi točkami obrazložitve, ki jih navaja ta družba, nobenega nasprotja.

261 Najprej, ta trditev družbe Deltafina je posledica nepopolnega branja zadevnega dela besedila točke 413 obrazložitve izpodbijane odločbe. V tem delu namreč Komisija navaja, da so kartel predelovalcev v celoti izvedli in spoštovali šele po letu 1998. Točke 85, 88, 111, 122, 133, 144, 284 in 307 obrazložitve izpodbijane odločbe pa se nanašajo na delovanje tega kartela v letih 1996 in 1997.

262 Nato je treba za navedbe iz točk 113, 126 in 130 obrazložitve izpodbijane odločbe ugotoviti, da niso upoštevne, saj se nanašajo na kartel zastopnikov proizvajalcev, in ne na kartel predelovalcev.

263 Med drugim točke 175, 206, 229, od 231 do 233, 235, 239, od 255 do 257, 294, 295 in 319 obrazložitve izpodbijane odločbe vsebujejo navedbe težav v zvezi z dvostranskimi pogajanji med predelovalci in zastopniki proizvajalcev. Kot pa je obrazloženo v točki 295 obrazložitve izpodbijane odločbe „neuspeh [teh] dvostranskih pogajanj […] ne spreminja protikonkurenčne narave ravnanja predelovalcev“. Z drugimi besedami, omenjene težave ne vplivajo na izvedbo in spoštovanje kartela predelovalcev po letu 1998.

264 Glede točke 186 obrazložitve izpodbijane odločbe je treba ugotoviti, da je, čeprav je v njej jasno navedeno, da se pogovori med predelovalci v začetku leta 1999 niso končali s sklenitvijo sporazuma, v njej navedeno tudi, da so slednji sklenili podaljšati okvirni sporazum iz prejšnjega leta. To je še bolj jasno razvidno iz naslednje točke obrazložitve.

265 Komisija se je v točki 244 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki se nanaša na leto 2001, omejila na navedbo, da ne „razpolaga s primeri izmenjave podatkov v obdobju žetve“. To ne pomeni, da trdi, da sporazumi, ki so bili sklenjeni med družbo Deltafina in španskimi predelovalci, to leto niso bili v celoti izvedeni. Prav nasprotno, v točki 236 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja, da je bil okvirni sporazum iz leta 1998 leta 2001 podaljšan. Dodati je treba, da je iz točke 240 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da so vsi španski predelovalci med upravnim postopkom izrecno priznali, da je bil ta okvirni sporazum podaljšan do 3. oktobra 2001.

266 Nazadnje, glede točke 296 obrazložitve izpodbijane odločbe je treba ugotoviti, da se je Komisija v njej zadovoljila z navedbo, da imajo sporazumi ali usklajena ravnanja, pri katerih so sodelovali predelovalci in družba Deltafina, „posamezen in stalen značaj“.

267 Tretji del četrtega tožbenega razloga je treba torej zavrniti kot neutemeljen.

– Četrti del tožbenega razloga: napačna opredelitev družbe Deltafina za glavnega kupca predelanega tobaka v Španiji

268 Ugotoviti je treba, v nasprotju s trditvijo družbe Deltafina, da Komisija ni storila napake, ko je štela, da ima to podjetje pomemben položaj na španskem trgu nakupa predelanega tobaka.

269 Na prvem mestu navedbe, vsebovane v poročilu ekonomista družbe Deltafina, tej presoji v ničemer ne nasprotujejo. Glede tega je treba najprej ugotoviti, da je v tabeli št. 5 tega poročila družba Cetarsa navedena med podjetji, ki kupujejo španski predelani tobak, čeprav je podjetje, ki se ukvarja s prvo predelavo in ne kupuje predelanega tobaka pri tretjih strankah. Dejansko, kot je družba Deltafina obrazložila v svojem odgovoru na eno izmed pisnih vprašanj Splošnega sodišča, se podatki iz te tabele nanašajo na prodaje španskega predelanega tobaka proizvajalcem cigaret. Nato je treba ugotoviti, da je bila, tudi če bi upoštevali podatke, ki jih je predložil ekonomist družbe Deltafina, ta, in ne družba Cetarsa, glavni kupec španskega predelanega tobaka v letih 2000 in 2001. Tako je imela v teh letih družba Deltafina 31,6 % in 28,7 % trga prodaje

španskega predelanega tobaka, medtem ko je bil tržni delež družbe Cetarsa v teh letih 26,7 % in 27,6 %.

270 Na drugem mestu ni mogoče ugovarjati temu, da je bila družba Deltafina glavna stranka treh izmed štirih španskih predelovalcev. Tako, najprej, med strankami ni sporno, da je družba Taes prodajala večino svoje proizvodnje družbi Deltafina. Nato, kot je razvidno iz točke 21 obrazložitve izpodbijane odločbe in tabele št. 7 poročila ekonomista družbe Deltafina, je bila ta med letoma 1996 in 1998 daleč najpomembnejša stranka družbe Agroexpansión. Poleg tega je družba Cetarsa v odgovoru z dne 15. marca 2002 na zahtevo Komisije za informacije navedla, da so njene glavne stranke, po pomembnosti, družbi Deltafina in Altadis ter skupina Dimon. Nazadnje je treba navesti, da je iz iste tabele razvidno, da je bila v letih 1999 in 2000 družba Deltafina stranka štirih španskih predelovalcev.

271 Na tretjem mestu je treba prav tako poudariti, da je družba Deltafina poleg zgoraj navedenih poslovnih odnosov z nekaterimi predelovalci vzdrževala tudi druge poslovne odnose. Kot izhaja iz točke 29 obrazložitve izpodbijane odločbe, utemeljenosti katere družba Deltafina ne ugovarja, je ta z družbo Cetarsa, ki je imela presežek zmogljivosti za predelavo, sklenila pogodbe o obdelavi in mlatenju dela tobaka družb Taes in Agroexpansión.

272 Različni zgoraj navedeni elementi v pravno zadostni meri dokazujejo, da je lahko družba Deltafina bolj od kogarkoli drugega vplivala na ravnanja španskih predelovalcev, kot ugotavlja Komisija v točki 417 obrazložitve izpodbijane odločbe.

273 Zato je treba četrti del četrtega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

– Peti del tožbenega razloga: pomanjkljiva obrazložitev posledic negotovosti, ki jo povzročata španski pravni okvir in ravnanje španskih organov, na določitev glob

274 Komisija je, v nasprotju z navedbami družbe Deltafina, v izpodbijani odločbi zelo podrobno obrazložila razloge, zaradi katerih negotovost, ki jo povzroča španski pravni okvir, in ravnanje španskih organov pri pogajanju o standardnih pogodbah upravičujeta naložitev simbolične globe le za zastopnike proizvajalcev.

275 Na prvem mestu je treba glede tega spomniti, kot je povzeto v točkah od 275 do 277 obrazložitve izpodbijane odločbe in kot je bilo že obrazloženo v točkah od 15 do 21 in 107 zgoraj, da se izpodbijana odločba nanaša na dva vzporedna kartela, pri čemer so v prvem sodelovali španski predelovalci in družba Deltafina, v drugem pa zastopniki proizvajalcev. V istih točkah obrazložitve je pojasnjeno, da je značilnost vsakega izmed teh kartelov sklop sporazumov in/ali usklajenih ravnanj in pomeni enotno nadaljevano kršitev člena 81(1) ES.

276 Prav tako je iz izpodbijane odločbe zelo jasno razvidno, da ima kartel predelovalcev dva dela, in sicer:

– na eni strani, predelovalci in družba Deltafina so v obdobju med letoma 1996 in 2001 tajno sklenili sporazume in/ali sodelovali pri usklajenih ravnanjih z namenom vsako leto določiti (najvišjo) povprečno dobavno ceno za vsako sorto surovega tobaka, za vse kakovosti skupaj, in razdeliti količine vsake sorte surovega tobaka, ki jih lahko vsak predelovalec kupi pri proizvajalcih (glej zlasti povzetek v točkah 276 in 278 obrazložitve izpodbijane odločbe in, v zvezi z opredelitvijo

tega dela kartela za „tajnega“, točke 411, 413, 438 in 454 obrazložitve izpodbijane odločbe);

– na drugi strani, predelovalci in družba Deltafina so med letoma 1999 in 2001 prav tako sklenili sporazume in/ali sodelovali pri usklajenih ravnanjih z namenom določitve cenovnih razredov na stopnjo kakovosti vsake sorte surovega tobaka in dodatnih pogojev, ki jih bodo ponudili zastopnikom proizvajalcev pri kolektivnih pogajanjih med dvema sektorjema (glej zlasti povzetek iz točk 276 in 280 obrazložitve izpodbijane odločbe).

277 Glede kartela zastopnikov proizvajalcev je v izpodbijani odločbi jasno obrazloženo, da je zanj značilen sklop sporazumov in/ali usklajenih ravnanj v obdobju med letoma 1996 in 2001, z namenom, v bistvu, vsakoletne določitve cenovnih razredov na stopnjo kakovosti vsake sorte surovega tobaka in dodatnih pogojev, ki jih bodo nato ponudili predelovalcem pri kolektivnih pogajanjih med dvema sektorjema (glej zlasti povzetek v točkah 277 in 318 obrazložitve izpodbijane odločbe).

278 Z drugimi besedami, iz izpodbijane odločbe je jasno razvidno, da je šel kartel predelovalcev bistveno dlje kot kartel zastopnikov predelovalcev, saj vsebuje tajni del, ki se uporablja izven konteksta kolektivnih pogajanj med dvema sektorjema.

279 Na drugem mestu je treba ugotoviti, da je Komisija v izpodbijani odločbi pri določitvi glob preizkusila posledice, ki sta jih imela španski pravni okvir in ravnanje španskih organov na ravnanje različnih naslovnikov, in natančno obrazložila svoje argumente glede tega.

280 Tako je Komisija najprej preizkusila kartel zastopnikov proizvajalcev (točke od 425 do 430 obrazložitve izpodbijane odločbe).

281 Komisija glede tega najprej spominja, pri čemer navaja točko 350 in naslednje obrazložitve izpodbijane odločbe, da nacionalna pravila, ki se uporabljajo, niso zahtevala, naj se zastopniki proizvajalcev in španski predelovalci skupaj dogovorijo o cenovnih razredih in dodatnih pogojih. Pojasnjuje, da so med letoma 1982 in 2000 ta pravna pravila določala, da morajo standardne pogodbe za odobritev pri kmetijskem ministrstvu vsebovati klavzuli o „najnižji zajamčeni ceni“ in „ceni, ki jo mora proizvajalec dobiti za surovino“, vendar pa strank, ki se pogajajo o teh standardnih pogodbah, niso zavezovala, da se uskladijo o „natančnih številkah, ki se jih vstavi v klavzulo o cenah“. Glede slednjega navaja, da je, med drugim med letoma 1995 in 1998, kmetijsko ministrstvo odobrilo standardne pogodbe z neizpolnjenimi klavzulami o cenah (točka 426 obrazložitve izpodbijane odločbe).

282 Dalje, Komisija v točki 427 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja nekatera dejstva, zaradi katerih vseeno priznava, da „bi lahko pravni okvir, ki spremlja skupno pogajanje o standardnih pogodbah, spodbudil znatno stopnjo negotovosti glede zakonitosti ravnanja zastopnikov proizvajalcev in predelovalcev ravno v okviru skupnega pogajanja o standardnih pogodbah“. Ta dejstva so:

– standardne pogodbe, ki so bile usklajene med letoma 1995 in 1998 in odobrene pri kmetijskem ministrstvu, določajo, da se vsi zastopniki proizvajalcev kolektivno pogajajo z vsakim posameznim predelovalcem za specifikacijo cen in za dodatne pogoje;

– leta 1999 je kmetijsko ministrstvo celo odobrilo specifikacijo cen, o katerih so se zastopniki proizvajalca in štirje predelovalci že kolektivno pogodili;

– ta specifikacija je bila priložena k standardni pogodbi, ki je bila istega leta objavljena v *Boletín Oficial del Estado*;

– leta 2000 in leta 2001 je kmetijsko ministrstvo povabilo zastopnike obeh sektorjev na številna srečanja – nekatera so potekala na ministrstvu – da bi se dogovorili o specifikaciji cen, s čimer je stranke spodbudilo, da nadaljujejo kolektivna pogajanja glede te specifikacije.

283 V točki 429 obrazložitve izpodbijane odločbe Komisija dodaja, da so bili obstoj in rezultati pogajanj o standardnih pogodbah ponavadi javni in noben organ pred začetkom upravnega postopka nikoli ni dvomil v njihovo združljivost bodisi z zakonodajo Skupnosti bodisi s špansko zakonodajo.

284 Nazadnje, iz točke 430 obrazložitve izpodbijane odločbe je razvidno, da je Komisija zaradi dejstev, obrazloženih v točkah 282 in 283 zgoraj, zastopnikom proizvajalcem naložila le simbolično globo 1000 EUR.

285 Drugič, glede kartela predelovalcev je treba ugotoviti, da se je Komisija o vplivu španskega pravnega okvira in ravnanju španskih organov izrekla v točkah 437 in 438 obrazložitve izpodbijane odločbe.

286 Pri tem Komisija razlikuje med delom tega kartela, ki se nanaša na „javno“ pogajanje in sklepanje standardnih pogodb z zastopniki proizvajalcev – zlasti pogajanje o cenovnih razredih in dodatnih pogojih – in „tajnim“ delom istega kartela.

287 Tako, na eni strani, v točki 437 obrazložitve izpodbijane odločbe Komisija navaja, da ugotovitve, ki jih je navedla v točkah od 427 do 429 izpodbijane odločbe v zvezi z ravnanjem zastopnikov proizvajalcev (glej točki 282 in 283 zgoraj), veljajo enako za prvega izmed teh dveh delov kartela predelovalcev.

288 Na drugi strani, glede „tajnega“ dela kartela predelovalcev, je Komisija v točki 438 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla, da je ravnanje predelovalcev „precej preseglo področje delovanja zadevnega pravnega okvira za javna pogajanja in sporazume z zastopniki proizvajalcev“. Vendar pa v isti točki priznava, da so „javna pogajanja in sporazumi z zastopniki proizvajalcev določali, vsaj v neki meri, materialni okvir (zlasti glede priložnosti, da se uskladijo in sprejmejo skupno stališče), v katerem so predelovalci lahko razvili, poleg skupnega stališča, ki so ga sprejeli pri javnih pogajanj, tajno strategijo v zvezi z (najvišjimi) povprečnimi dobavnimi cenami in količinami“.

289 Tako se je Komisija, kot je razvidno iz zadnjega stavka točke 438 obrazložitve izpodbijane odločbe, na podlagi elementov, omenjenih v točkah 287 in 288 zgoraj, odločila, da na podlagi olajševalnih okoliščin za 40 % zniža osnovni znesek globe, ki je bil določen predelovalcem in družbi Deltafina.

290 Zaradi zgoraj navedenih razlogov je treba peti del četrtega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

– Šesti del tožbenega razloga: neupoštevanje dejstva, da družba Deltafina ni sodelovala pri pogovorih in usklajevanjih med španskimi predelovalci in zastopniki proizvajalcev

291 Šesti del četrtega tožbenega razloga nima podlage v dejstvih, saj Komisija v izpodbijani odločbi ni štela, da so pogovori in „vertikalna“ usklajevanja med španskimi predelovalci in zastopniki proizvajalcev v nasprotju s členom 81 ES. Zato dejstvo, da družba Deltafina ni sodelovala pri teh pogovorih in usklajevanju ne more imeti nobenega vpliva niti na presojo teže kršitve, ki ji je očitana, niti, posledično, na izhodiščni znesek globe, ki ji je bil določen.

– Sedmi del tožbenega razloga: kršitev načela enakega obravnavanja, saj naj bi se Komisija oddaljila od svoje predhodne prakse

292 Ker predhodna upravna praksa Komisije sama po sebi ni pravni okvir za globe na področju konkurence (zgoraj v točki 101 navedena sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točka 234), sedmemu delu četrtega tožbenega razloga ni mogoče ugoditi.

– Sklep v zvezi s četrtim tožbenim predlogom

293 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba četrti tožbeni razlog v celoti zavrniti.

Peti tožbeni razlog: kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003, točke 1(B) Smernic in načela enakega obravnavanja

Povzetek izpodbijane odločbe

294 Komisija je v točkah 432 in 433 izpodbijane odločbe preučila vprašanje trajanja kršitve, ki je očitana predelovalcem in družbi Deltafina.

295 Komisija je najprej, s sklicevanjem na točko 92 obrazložitve izpodbijane odločbe, navedla, da je kartel predelovalcev nastal 13. marca 1996 (točka 432 obrazložitve izpodbijane odločbe).

296 Nato je navedla, da je po trditvah predelovalcev ta kartel prenehal obstajati 3. oktobra 2001. Vendar pa je zaradi ugotovitve, da je „zadnji dokaz“, s katerim razpolaga, srečanje z dne 10. avgusta 2001, ki je omenjeno v točki 260 obrazložitve izpodbijane odločbe, kot konec kršitve navedla zadnjenavedeni datum (točka 432 obrazložitve izpodbijane odločbe).

297 Glede na te elemente je Komisija določila trajanje kršitve na pet let in štiri mesece, kar pomeni dolgotrajno kršitev. Zato je v točki 433 obrazložitve izpodbijane odločbe vsakemu izmed španskih predelovalcev in družbi Deltafina zvišala izhodiščni znesek globe za 50 %.

Trditve strank

298 Družba Deltafina v svojem petem tožbenem razlogu, ki ga uveljavlja podredno, navaja, da je v točkah 432 in 433 obrazložitve izpodbijane odločbe Komisija „preprosto združila vsa ravnanja“, namreč „dejanska“, ki jih očita predelovalcem, in „navidezna“, ki jih očita družbi Deltafina, določila trajanje kršitve na „več kot pet let in štiri mesece“, presodila, da ta kršitev za vse stranke pomeni dolgotrajno kršitev, in za 50 % povišala izhodiščni znesek globe za vsako izmed omenjenih strank. Tožeča stranka meni, da bi morala Komisija, če ji je pripisala „soodgovornost za namen, ki ni utemeljen na dejstvih ali posamičnih dejanjih“, vsaj natančno opredeliti „dan začetka“ kršitve, to je „navesti, od kod in od kdaj je namen družbe Deltafina začel od zunaj prispevati k namenu štirih španskih predelovalcev, z vplivanjem na ali določanjem njihovega ravnanja“.

299 Družba Deltafina zato Splošnemu sodišču predlaga, naj ob upoštevanju dejstva, da je bila lahko kršitev le srednje trajna, zmanjša globo.

300 Komisija je odgovorila, da je treba kot nastanek kartela predelovalcev določiti 13. marec 1996, dan prvega srečanja.

Presoja Splošnega sodišča

301 Ugotoviti je treba, da je Komisija v točki 432 obrazložitve izpodbijane odločbe kot nastanek kartela predelovalcev izrecno določila 13. marec 1996.

302 Kot je razvidno iz točke 92 obrazložitve izpodbijane odločbe, na katero se sklicuje točka 432 te obrazložitve, ta datum ustreza datumu, ko so se – po izjavah družb Taes, WWTE in Agroexpansión – družba Deltafina in predelovalci prvič sestali, da bi razpravljali o cenah in nabavnih količinah surovega tobaka za kampanjo 1996/1997.

303 Komisija je ta datum kot začetek kršitve za družbo Deltafina navedla še toliko bolj utemeljeno, ker sta jo, kot je bilo navedeno v točki 125 zgoraj, na zadevnem srečanju zastopala tako njen predsednik uprave gospod M. kot član uprave, ki je zadolžen za nabave, gospod C.

304 Poleg tega argumentacija družbe Deltafina temelji na napačni predpostavki, da se je ta družba omejila le na pomoč pri storitvi kršitve, zunaj kartela predelovalcev (glej točke od 122 do 133 zgoraj).

305 Ker družba Deltafina ne ugovarja presoji Komisije, da se je kršitev končala 10. avgusta 2001, je treba skleniti, da je Komisija pravilno določila trajanje te kršitve na več kot pet let in štiri mesece – kar je po Smernicah dolgotrajna kršitev – in je zato za 50 % povišala izhodiščni znesek globe, ki je bil določen družbi Deltafina.

306 Iz tega izhaja, da je treba peti tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Šesti tožbeni razlog: kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003 in točke 2 Smernic ter pomanjkljiva obrazložitev

Povzetek izpodbijane odločbe

307 Iz točke 436 obrazložitve izpodbijane odločbe je razvidno, da je bil osnovni znesek globe, ki je bil naložen družbi Deltafina, zaradi obteževalnih okoliščin povišan za 50 %, saj je imelo to podjetje v kartelu predelovalcev vlogo vodje.

308 Glede tega v točki 435 obrazložitve izpodbijane odločbe Komisija navaja:

„Iz dejstev, ki so navedena v točki 361 in naslednjih točkah obrazložitve [izpodbijane odločbe], je razvidno, da je imela družba Deltafina odločilno vlogo pri oblikovanju in izvedbi sporazumov o (najvišjih) povprečnih dobavnih cenah in količinah, sklenjenih med predelovalci po letu 1996. Družba Deltafina (ki jo je zastopal predsednik uprave) je španske predelovalce prepričala, da usklajujejo nabavne strategije in je delovala kot zaupnik [depozitar] in arbiter za protikonkurenčne sporazume predelovalcev, zlasti ko so z njihovimi protikonkurenčnimi ravnanji začeli."

309 V točki 436 obrazložitve izpodbijane odločbe je Komisija dodala, da sta „vlogo vodje, ki jo je imela družba Deltafina v kartelu predelovalcev, […] med drugim potrdili družbi Agroexpansión in WWTE v svojih odgovorih na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in med zaslišanjem, ki je sledilo."

Trditve strank

310 V šestem tožbenem razlogu, ki ga uveljavlja subsidiarno, družba Deltafina navaja, da vsebuje izpodbijana odločba v zvezi z navedbo Komisije o njeni domnevni vlogi vodje kot obteževalne okoliščine dve napaki.

311 Na prvem mestu družba Deltafina trdi, da vsebuje izpodbijana odločba napako zaradi pomanjkljive obrazložitve, saj se je v točki 435 obrazložitve Komisija zadovoljila le z nejasno navedbo „dejstev, navedenih v točki 361 obrazložitve in naslednjih".

312 S tem v zvezi navaja, da se ta dejstva nanašajo le na prisotnost na srečanjih, na predloge, prejem podatkov, hrambo enega dokumenta, pošiljanje dopisov, mediacijo in sodelovanje v razpravah, torej na „ravnanja, ki so pasivna, zunanja in omejena na prisotnost, ki največ posredno olajšuje ravnanje španskih predelovalcev, ki so bili pravi protagonisti kartela". Ta dejstva pa nikakor ne dokazujejo, da je imela pri kartelu vlogo vodje.

313 Na drugem mestu družba Deltafina navaja, da se je Komisija, da bi ji pripisala to vlogo, oprla na nekatere dele odgovorov družb Agroexpansión in WWTE na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah. Ponovno očita Komisiji, da ji je zavrnila dostop do teh odgovorov, s čimer je resno kršila njeno pravico do obrambe.

314 Glede na ta različna dejstva družba Deltafina Splošnemu sodišču predlaga, naj zniža globo, tako da iz njenega izračuna črta povišanje za 50 %, ki ga je uporabila Komisija zaradi obteževalnih okoliščin.

315 Komisija predlaga zavrnitev šestega tožbenega razloga.

316 Na prvem mestu Komisija trdi, da je v izpodbijani odločbi dovolj jasno in natančno navedla razloge, zaradi katerih je štela, da je imela družba Deltafina v kartelu vlogo vodje. Zlasti se sklicuje na točko 435 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki navaja dejstva, ki so navedena v točkah od 361 do 369 te odločbe.

317 V zvezi s tem navaja, da ta dejstva jasno dokazujejo vlogo vodje kartela, ki je bila pripisana družbi Deltafina.

318 Na drugem mestu Komisija ugovarja, pri čemer navaja točke obrazložitve, ki so povzete v točki 147 zgoraj, da je s tem, da družbi Deltafina ni omogočila dostopa do odgovorov družb Agroexpansión in WWTE na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, kršila njeno pravico do obrambe.

Presoja Splošnega sodišča

319 Na prvem mestu, glede očitka o pomanjkljivi obrazložitvi, je treba poudariti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso, da mora biti iz obrazložitve posamične odločbe jasno in nedvoumno razvidno razlogovanje institucije, ki je avtor akta, da se lahko zainteresirane osebe seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa in da lahko sodišče izvaja nadzor. Zahtevo po obrazložitvi je treba presojati glede na okoliščine zadeve. Ne zahteva se, da so v obrazložitvi navedene vse ustrezne dejanske ali pravne okoliščine, ker je treba vprašanje, ali obrazložitev akta ustreza zahtevam člena 253 ES, presojati ne le glede na besedilo akta, ampak tudi glede na okoliščine, v katerih je bil sprejet, in celoto pravnih pravil, ki urejajo zadevno področje (glej sodbo Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 63 in navedena sodna praksa).

320 Ugotoviti je treba, da je Komisija v točki 435 obrazložitve izpodbijane odločbe dovolj natančno navedla elemente, na katere se je oprla, da bi družbo Deltafina opredelila kot vodjo kartela predelovalcev. V tej točki obrazložitve se je tako, poleg dejstva, da je jasno opredelila ravnanja družbe Deltafina, ki po njenem mnenju upravičujejo tako opredelitev, izrecno sklicevala na dejstva, ki so navedena v točki 361 in naslednjih obrazložitve izpodbijane odločbe, ki se same sklicujejo na druge točke obrazložitve.

321 Poleg tega je Komisija v točki 436 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla, da sta družbi Agroexpansión in WWTE v njunih odgovorih na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in na zaslišanju potrdili, da je imela družba Deltafina v kartelu predelovalcev vlogo vodje.

322 Zato je treba očitek o pomanjkljivi obrazložitvi zavrniti kot neutemeljen.

323 Na drugem mestu je treba preizkusiti očitek družbe Deltafina, ki ga navaja v prvem delu drugega tožbenega razloga (glej točki 104 in 105 zgoraj), da Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni omenila možnosti, da bi jo lahko štela za vodjo kartela predelovalcev, s čimer je kršila njeno pravico do obrambe.

324 Glede tega je treba spomniti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da če Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah izrecno omeni, da bo preučila, ali je treba zadevnim podjetjem naložiti globo, in navede glavne dejanske in pravne elemente, ki bi lahko povzročili naložitev globe, kot so teža in trajanje domnevne kršitve ter dejstvo, da je bila ta storjena „namerno ali iz malomarnosti“, tako izpolni svojo obveznost upoštevanja pravice zadevnih podjetij do izjave. S tem jim daje potrebna izhodišča, da se branijo ne le zoper ugotovitev kršitve, ampak tudi zoper naložitev globe (glej v tem smislu zgoraj v točki 228 navedeno sodbo Sodišča Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 428, in sodbo Sodišča z dne 18. decembra 2008 v združenih zadevah Coop de France bétail et viande in drugi proti Komisiji, C-101/07 P in C-110/07 P, ZOdl., str. I-10193, točka 49).

325 Poleg tega iz sodne prakse izhaja, da bi zahteva, da mora Komisija v fazi, ko posreduje obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, zadevnim družbam sporočiti konkretne navedbe, ki se nanašajo na raven predvidenih glob, povzročila, da bi bilo Komisiji naloženo vnaprej predvideti svojo odločbo, kar je neprimerno (glej v tem smislu zgoraj v točki 120 navedeno sodbo Musique Diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 21).

326 Ugotoviti je treba, da je Komisija v tej zadevi v skladu z zgoraj navedeno sodno prakso v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah navedla dejanske in pravne elemente, s katerimi bi lahko utemeljila globo, ki jo namerava naložiti družbi Deltafina. Tako v točki 459 tega obvestila zlasti navaja, da namerava pri presoji teže kršitev upoštevati dejstvo, da so sporazumi, katerih namen je določitev cen in količin, med najbolj resnimi kršitvami pravil o konkurenci. V točki 460 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah je v zvezi s kršitvijo, ki je očitana predelovalcem, pojasnila, da se je ta kršitev začela 13. marca 1996 in končala, po izjavah predelovalcev, 3. oktobra 2001. Vendar pa dodaja, da se zadnji dokaz, s katerim razpolaga, nanaša na srečanje 10. avgusta 2001. Nazadnje, v točki 461 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah je Komisija navedla, da bo upoštevala vse okoliščine zadeve, kot so bile opisane v tem obvestilu, zlasti vlogo vsakega njegovega posamičnega naslovnika, vpliv, ki bi ga lahko imela španska zakonodaja na področju kmetijskih pridelkov na ravnanje teh naslovnikov, ter sodelovanje predelovalcev in njihovih združenj na podlagi obvestila o ugodni obravnavi.

327 Gotovo je, da Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni navedla, da bi lahko družbo Deltafina štela za vodjo. Ugotoviti pa je treba, da ima ta opredelitev pomembne posledice za globo, ki se naloži zadevnemu podjetju. V skladu s točko 2 Smernic gre tako za obteževalno okoliščino, ki povzroči nezanemarljivo povišanje osnovnega zneska globe. Poleg tega v skladu z besedilom oddelka B(e) obvestila o ugodni obravnavi taka opredelitev že vnaprej izključuje možnost zelo pomembnega znižanja globe, čeprav podjetje, ki je opredeljeno kot vodja, izpolnjuje vse navedene pogoje za tako znižanje. Zato mora Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah vnaprej navesti tiste elemente, za katere meni, da podjetju, ki bi bilo lahko opredeljeno kot vodja kartela, omogočajo, da odgovori na tak očitek. Vendar glede na dejstvo, da je to obvestilo ena izmed faz pri sprejemu končne odločbe in da še ne pomeni končnega stališča Komisije, ni mogoče zahtevati, da slednja že v tej fazi navede

pravno kvalifikacijo elementov, na katere bo v svoji končni odločbi oprla opredelitev, da je neko podjetje vodja kartela.

328 V tej zadevi so dejstva, na katera se je Komisija v izpodbijani odločbi oprla, da je družbi Deltafina pripisala vlogo vodje kartela predelovalcev, po lastnih trditvah Komisije tista, ki so povzeta v točki 435 obrazložitve te odločbe. Glede navedb iz prvega stavka točke 436 te obrazložitve (glej točko 321 zgoraj) se je Splošno sodišče seznanilo z izjavo Komisije, da sta se družbi WWTE in Agroexpansión v svojih odgovorih na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah in med zaslišanjem omejili na potrditev zgoraj navedenih dejstev in nista navedli nobenih dejstev, s katerimi družba Deltafina ne bi bila seznanjena že iz obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah (glej točke 147 in od 316 do 318 zgoraj). V teh okoliščinah in ne glede na vprašanje, ali so elementi, na katere je Komisija oprla svojo trditev, zadosti utemeljeni, da bi dokazala, da je imela družba Deltafina vlogo vodje kartela predelovalcev, je treba ugotoviti, da Komisija ni kršila njene pravice do obrambe, s tem da ji je pred sprejetjem izpodbijane odločbe zavrnila dostop do omenjenih odgovorov na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah.

329 Poleg tega je treba ugotoviti, da so bila dejstva, ki jih je Komisija navedla v izpodbijani odločbi, da bi družbi Deltafina pripisala vlogo vodje kartela predelovalcev, že omenjena v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, tako da je bila tej družbi dana možnost, da primerno uveljavlja svoje stališče do teh dejstev pred sprejemom te odločbe. Elementi, ki so bili omenjeni v točki 435 obrazložitve izpodbijane odločbe, so bili namreč že vključeni med elemente, ki so navedeni v točkah od 416 do 420 obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah.

330 Zato Komisija ni kršila pravice do obrambe družbe Deltafina s tem, da v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni navedla, da bi jo lahko štela za vodjo kartela predelovalcev.

331 Na tretjem mestu je treba preizkusiti, ali dejstva, ki jih je Komisija navedla v izpodbijani odločbi, da bi družbo Deltafina opredelila za vodjo kartela predelovalcev, tako opredelitev dopuščajo. Pri tem tožbenem razlogu (glej točko 312 zgoraj), pri tretjem delu prvega tožbenega razloga (glej točko 73 zgoraj) in pri prvem delu drugega tožbenega razloga (glej točko 105 zgoraj) družba Deltafina namreč Komisiji ugovarja, da ni dokazala, da je imela v kartelu predelovalcev to vlogo.

332 Glede tega je treba poudariti, da mora biti zadevno podjetje, da bi ga bilo mogoče opredeliti kot vodjo, pomembna gonilna sila kartela (sodbi Splošnega sodišča z dne 15. marca 2006 v zadevi BASF proti Komisiji, T-15/02, ZOdl., str. II-497, točka 374, in z dne 18. junija 2008 v zadevi Hoechst proti Komisiji, T-410/03, ZOdl., str. II-881, točka 423) in mora nositi posebno in posamično odgovornost pri njegovem delovanju (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo BASF proti Komisiji, točki 300 in 375).

333 Čeprav elementi, ki jih Komisija navaja v točki 435 obrazložitve izpodbijane odločbe, dokazujejo, da je imela družba Deltafina v kartelu predelovalcev aktivno in neposredno vlogo, pa ne zadostujejo za dokaz, da je bila ta družba pomembna gonilna sila tega kartela niti da je bila njena vloga pomembnejša od vloge kateregakoli španskega predelovalca. Čeprav je Komisija iz razlogov, navedenih v točkah od 122 od 133 zgoraj, družbi Deltafina pravilno pripisala celotno zadevno kršitev, pa je treba ugotoviti zlasti, da je bila ta družba v obdobju kršitve, ki je trajalo več kot pet let, zelo redko prisotna na srečanjih kartela predelovalcev, na katerih so bili sklenjeni nezakoniti sporazumi – največ na štirih sestankih od skupno skoraj tridesetih – in da je sodelovala le pri sorazmerno omejenem številu izmenjav dopisov med člani tega kartela.

334 Poleg tega noben element iz spisa ne kaže na to, da bi družba Deltafina sprožila kakršnokoli pobudo z namenom nastanka tega kartela ali da bi kateregakoli od španskih predelovalcev napeljala k včlanitvi vanj. Zlasti navedba Komisije iz točke 435 obrazložitve izpodbijane odločbe, da je družba Deltafina „španske predelovalce prepričala, da usklajujejo nabavne strategije", ni dovolj dokazana. Le dejstvo, da je družba WWTE v faksu z dne 9. julija 1997 (glej točko 127 zgoraj) omenila, da je predsednik uprave družbe Deltafina večkrat dejal, da „sporazum o ceni ni možen brez sporazuma o količinah", ne zadostuje za potrditev te navedbe. Še toliko bolj, ker je iz istega faksa bolj ali manj razvidno, da družba WWTE sama želi, da bi bil sklenjen sporazum o količinah, in celo vztraja, da bi trajal pet ali najmanj tri leta. Glede tega je treba ugotoviti, da je v faksu z dne 6. novembra 1997 predsedniku uprave družbe Deltafina, ki je omenjen v točki 143 obrazložitve izpodbijane odločbe, družba WWTE navedla, da si „z vsemi sredstvi prizadeva za sklenitev sporazuma o količinah", in pojasnila, da bo na naslednjem srečanju kartela predelovalcev predlagala „zavarovanje sporazumov s pologom večje količine denarja, ki bo omogočil varnost pri izvajanju sporazumov".

335 Noben element iz spisa tudi ne dokazuje, da je družba Deltafina prevzela odgovornost za dejavnosti, ki so po navadi povezane z izvajanjem vloge vodje kartela, kot je predsedovanje srečanjem ali centralizacija in distribucija nekaterih podatkov. Čeprav je družba Deltafina za kratek čas shranila akt, ki je vseboval podrobnosti o nekaterih nezakonitih sporazumih, pa gre le za posamičen primer. Poleg tega je, čeprav elementi iz spisa dokazujejo, da je družba Deltafina prevzela vlogo mediatorja pri nesoglasjih med predelovalci, očitno, da je bilo njenih ravnanj v zvezi s to vlogo premalo in da so bila omejena na prvi dve leti kartela predelovalcev. Poleg tega jih ni spremljala nobena dejanska grožnja ali disciplinski ukrep.

336 Šestemu tožbenemu razlogu je treba torej delno ugoditi, zaradi česar je treba izpodbijano odločbo spremeniti v delu, ki družbi Deltafina pripisuje obteževalno okoliščino vodje. Konkretne posledice te spremembe bodo pojasnjene v točkah od 437 do 439 v nadaljevanju.

Sedmi tožbeni razlog: kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003 in točke 3 Smernic

Trditve strank

337 Družba Deltafina Komisiji očita, da v tej zadevi ni navedla olajševalnih okoliščin iz druge in tretje alinee točke 3 Smernic, in sicer „dejanskega neizvajanja sporazumov o kršitvah [ali prepovedanih ravnanj]“ in „prenehanja kršitve takoj, ko ukrepa Komisija“.

338 Družba Deltafina tako na prvem mestu navaja, da Komisija v izpodbijani odločbi „vztrajno“ ugotavlja „vsaj delno“ neizvajanje sporazumov ali prepovedanih ravnanj v letih 1996 (točke 85, 88 in 111 obrazložitve izpodbijane odločbe), 1997 (točke 113, 122 , 126, 130 in 133 obrazložitve izpodbijane odločbe), 1998 (točki 144 in 175 obrazložitve izpodbijane odločbe), 1999 (točka 186 obrazložitve izpodbijane odločbe), 2000 (točke 206, 229, od 231 do 233 in 235 obrazložitve izpodbijane odločbe) in 2001 (točke 239, 244 in od 255 do 257 obrazložitve izpodbijane odločbe). Navaja tudi nekatere dele točk 295, 307 in 319 obrazložitve izpodbijane odločbe.

339 V teh okoliščinah družba Deltafina navaja, da je Splošno sodišče v sodbi z dne 9. julija 2003 v zadevi Cheil Jedang proti Komisiji (T-220/00, Recueil, str. II-2473) navedlo, da Smernice „za naprej izrecno določajo, da je treba dejansko neizvajanje sporazuma o kršitvah upoštevati kot olajševalno okoliščino“ (točka 191), da se točka 3, druga alinea, Smernic nanaša na „primer, v katerem se omejevalni sporazum v celoti ne izvaja, brez upoštevanja ravnanja vsakega podjetja“ (točka 188) in da bi bilo „treba v skladu

z načelom individualizacije kazni preučiti relativno težo sodelovanja podjetja pri kršitvi“ (točka189).

340 Na drugem mestu družba Deltafina Komisiji očita, da ni upoštevala dejstva, da se je očitana ji kršitev končala 10. avgusta 2001, torej pred prvimi preiskavami.

341 Zaradi zgoraj navedenih razlogov družba Deltafina Splošnemu sodišču predlaga, naj zniža globo.

342 Komisija predlaga zavrnitev sedmega tožbenega razloga.

343 Na prvem mestu navaja, da ji v tej zadevi ni treba upoštevati olajševalne okoliščine iz točke 3, druge alinee, Smernic.

344 Glede tega najprej navaja, da je bilo dejstvo, da kartel pred letom 1998 ni bil v celoti spoštovan, upoštevano pri presoji teže kršitve, pri čemer je bil družbi Deltafina izhodiščni znesek globe namesto na 20.000.000 EUR določen na 8.000.000 EUR, čeprav gre za zelo resno kršitev.

345 Nato trdi, da njeno stališče potrjujeta točki 189 in 192 zgoraj v točki 339 navedene sodbe Cheil Jedang proti Komisiji in točki 276 in 277 sodbe Splošnega sodišča z dne 8. julija 2004 v zadevi Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji (T-44/00, ZOdl., str. II-2223). Komisija poudarja, da družba Deltafina ne samo, da ni nikoli jasno in

bistveno nasprotovala izvedbi kartela s predelovalci, temveč je v celoti pristopila k temu kartelu, s tem da je imela posebno aktivno vlogo pri usklajevanju in mediaciji.

346 Na drugem mestu Komisija meni, da ji tudi dejstva, da je družba Deltafina prenehala s kršitvijo pred njenimi prvimi posegi, ni treba upoštevati kot olajševalne okoliščine.

Presoja Splošnega sodišča

347 Uvodoma je treba opozoriti, da mora Komisija pri določanju zneska glob ravnati v skladu s svojimi smernicami (glej točko 230 zgoraj). Vendar v njih ni navedeno, da mora Komisija vedno ločeno upoštevati vsako od olajševalnih okoliščin, naštetih v členu 3 teh smernic, in da ni dolžna na tej podlagi samodejno dodeliti dodatnega znižanja, ker je treba ustreznost morebitnega znižanja globe na podlagi olajševalnih okoliščin presojati s splošnega vidika ob upoštevanju vseh upoštevnih okoliščin.

348 Sprejetje Smernic namreč ni odvzelo upoštevnosti prejšnji sodni praksi, v skladu s katero ima Komisija pravico, da nekatere elemente upošteva pri določanju višine globe, ki jo namerava naložiti, ali pa ne, zlasti glede na okoliščine zadeve. Ker Smernice olajševalnih okoliščin, ki se lahko upoštevajo, ne določajo kot obveznih, je treba ugotoviti, da si je Komisija pri splošni presoji pomena morebitnega znižanja zneska glob na podlagi olajševalnih okoliščin pridržala nekaj svobode za prosto presojo (glej

zgoraj v točki 230 navedeno sodbo Raiffeisen Zentralbank Österreich proti Komisiji, točka 473 in navedena sodna praksa).

349 Glede prvega očitka, ki ga navaja družba Deltafina, je treba ugotoviti, da na podlagi točke 3, druge alinee, Smernic „dejansko neizvajanje sporazumov o kršitvah [ali prepovedanih ravnanj]“ lahko pomeni olajševalno okoliščino.

350 Iz sodne prakse je razvidno, da mora Komisija priznati, da obstaja olajševalna okoliščina, ker se omejevalni sporazum ni izvajal, le če lahko podjetje, ki jo uveljavlja, dokaže, da se je jasno in bistveno uprlo izvajanju tega sporazuma, in sicer toliko, da je oviralo njegovo izvajanje, in da ni vzbujalo vtisa, da spoštuje sporazum, in s tem spodbudilo druga podjetja k izvajanju zadevnega omejevalnega sporazuma. Podjetja bi namreč tako preveč preprosto zmanjšala tveganje plačila visoke globe, če bi lahko imela korist od nedopustnega omejevalnega sporazuma in bi bila nato deležna znižanja globe, ker so imela le manjšo vlogo pri izvajanju kršitve, medtem ko je njihovo ravnanje spodbudilo druga podjetja, da so ravnala za konkurenco škodljiveje (zgoraj v točki 345 navedena sodba Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji, točki 277 in 278).

351 Pri tem tožbenem razlogu pa družba Deltafina ne navaja nobene okoliščine, iz katere bi bilo mogoče sklepati, da se je jasno in bistveno oddaljila od kartela predelovalcev, tako da je ovirala njegovo delovanje. Omejila se je namreč le na navedbo nekaterih točk obrazložitve izpodbijane odločbe, ki, kot je bilo že obrazloženo v točkah od 260 do 267 zgoraj, bodisi niso upoštevne pri tem očitku, zlasti ker se ne nanašajo na kartel predelovalcev, bodisi se omejujejo na ugotovitev, da do leta 1998 ta kartel ni bil

v celoti izveden in spoštovan, in to na splošno, da ga niso spoštovali njegovi člani, in ne, da ga ni posamično spoštovala družba Deltafina.

352 Glede zadnje točke je treba spomniti, da je dejstvo, da kartel predelovalcev do leta 1998 ni bil v celoti izveden, eden izmed elementov, ki ga je Komisija upoštevala pri presoji teže kršitve in je tako izhodiščni znesek globe določila na podlagi te teže. Komisija pa je družbi Deltafina določila izhodiščni znesek le 8.000.000 EUR, čeprav bi lahko določila izhodiščni znesek vsaj 20.000.000 EUR, saj gre za zelo resno kršitev.

353 Prvemu očitku, ki ga navaja družba Deltafina, torej ni mogoče ugoditi.

354 Glede drugega očitka je treba spomniti, da se na podlagi točke 3, tretje alinee, Smernic „prenehanje kršitve takoj, ko poseže Komisija (zlasti, ko opravi [preiskave])“ šteje za olajševalno okoliščino.

355 To prenehanje je lahko olajševalna okoliščina samo, če obstajajo razlogi za domnevo, da so navedeni posegi spodbudili zadevna podjetja k prenehanju njihovih protikonkurenčnih ravnanj, te določbe Smernic pa ni mogoče uporabiti, če je kršitev prenehala že pred datumom prvih posegov Komisije (zgoraj v točki 34 navedena sodba Dalmine proti Komisiji, točka 158).

356 V tej zadevi pa je kršitev – kot navaja družba Deltafina – prenehala 10. avgusta 2001, torej pred prvimi preiskavami Komisije, v tem primeru 3. oktobra 2001. To prenehanje zato ne more pomeniti olajševalne okoliščine pri določitvi globe.

357 Poleg tega je treba spomniti, da znižanje globe zaradi prenehanja kršitve takoj, ko ukrepa Komisija, ni samodejno, ampak je odvisno od presoje okoliščin obravnavanega primera, ki jo ta opravi v okviru svoje diskrecijske pravice. V zvezi s tem bi bila uporaba točke 3, tretje alinee, Smernic v korist nekega podjetja posebej primerna, kadar protikonkurenčnost zadevnega ravnanja ni očitna. Nasprotno bo uporaba te točke načeloma manj primerna, če je zadevno ravnanje, ob domnevi, da je dokazano, jasno protikonkurenčno (zgoraj v točki 345 navedena sodba Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji, točka 281).

358 V tej zadevi ni mogoče šteti, da je tožeča stranka lahko razumno dvomila o protikonkurenčnosti svojega ravnanja glede sodelovanja pri horizontalnem omejevalnem sporazumu o določitvi cen in razdelitvi količin, katerega del je bil tajne narave, kar je zato očitna kršitev člena 81 ES.

359 Drugemu očitku družbe Deltafina zato ni mogoče ugoditi.

360 Zaradi zgoraj navedenih razlogov je treba sedmi tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Osmi tožbeni razlog: kršitev člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 in točke 5(a) Smernic

Trditve strank

361 Družba Deltafina v osmem tožbenem razlogu, ki ga navaja podredno, navaja očitek Komisiji, da je pri izračunu zgornje meje 10 % iz člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 upoštevala promet v poslovnem letu 2002/2003. Po mnenju družbe Deltafina bi morala Komisija upoštevati promet iz poslovnega leta, ki se je zaključilo 31. marca 2004, saj se je njeno poslovno leto vsako leto zaključilo 31. marca, izpodbijana odločba pa je bila sprejeta 20. oktobra 2004.

362 Družba Deltafina pojasnjuje, da je njen promet v poslovnem letu, ki se je zaključilo 31. marca 2004, znašal 127.360.989 EUR, kar je znesek, ki je nižji od zneska 133.228.000 EUR, ki je omenjen v točki 443 izpodbijane odločbe. Meni, da globa pred uporabo obvestila o ugodni obravnavi ne more presegati 12.736.000 EUR.

363 Komisija priznava, da je promet, ki ga je treba upoštevati v primeru družbe Deltafina, da bi presodili, ali je bila zgornja meja 10 % presežena ali ne, promet, ki ga je ta družba ustvarila v poslovnem letu, ki se je zaključilo 31. marca 2004. Vendar pa tudi ob upoštevanju tega prometa ta zgornja meja ni presežena.

364 Dodatno Komisija navaja, da je Splošno sodišče v sodbi z dne 29. aprila 2004 v združenih zadevah Tokai Carbon in drugi proti Komisiji (T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 in T-252/01, Recueil, str. II-1181, točke od 352 do 354) presodilo, da je treba zgornjo mejo 10 % uporabiti na „končni znesek izračuna globe“,

in ne v prejšnji fazi, to je pred uporabo obvestila o ugodni obravnavi. V tej zadevi pa ni sporno, da končni znesek globe, ki je bila naložena družbi Deltafina, to je 11.880.000 EUR, ne presega 10 % prometa, ustvarjenega v poslovnem letu, ki se je zaključilo 31. marca 2004.

Presoja Splošnega sodišča

365 V točki 439 obrazložitve izpodbijane odločbe je Komisija družbi Deltafina znesek globe pred uporabo obvestila o ugodni obravnavi določila na 13.200.000 EUR. V točki 443 obrazložitve te odločbe pojasnjuje, da „ker promet, ki ga je ustvarila družba Deltafina v letu 2003, znaša 133.228.000 EUR“ tega zneska ni treba prilagoditi v skladu s členom 23(2) Uredbe št. 1/2003.

366 V skladu s členom 23(2) Uredbe št. 1/2003 je promet, ki ga je treba upoštevati za izračun zgornje meje 10 % iz te določbe, promet, ki je bil ustvarjen v preteklem poslovnem letu. Kot se strinjata stranki, bi morala Komisija za ugotovitev, ali je bila ta zgornja meja presežena ali ne, upoštevati promet, ki ga je družba Deltafina ustvarila v poslovnem letu, ki se je zaključilo 31. marca 2004.

367 Torej je Komisija v točki 443 obrazložitve izpodbijane odločbe napačno navedla promet, ki ga je družba Deltafina ustvarila med poslovnim letom, ki se je zaključilo 31. marca 2003.

368 Vendar pa je tožbeni razlog zaradi te napake neupošteven, saj tudi če bi upoštevali promet, ki ga je družba Deltafina ustvarila v poslovnem letu, ki se je zaključilo 31. marca 2004, zgornja meja 10 % ne bi bila presežena. Iz tabele, ki je del letnih računovodskih izkazov družbe Deltafina z dne 31. marca 2004, ki so priloženi tožbeni vlogi, je namreč razvidno, da je bil promet te družbe na ta dan 139.904.230,95 EUR, kar je znesek, ki je več kot desetkrat večji od zgoraj omenjenega zneska 13.200.000 EUR. Glede tega je treba pojasniti, da je treba upoštevati znesek pri računovodskem naslovu te tabele „Prihodki od prodaje in storitev", in ne, kot navaja družba Deltafina, zneska pri naslovu „Skupaj", ki vključuje računovodske naslove, ki niso upoštevni v tej zadevi, zlasti naslova „Spremembe zalog končnih proizvodov" in „Drugi prihodki ".

369 Iz zgoraj navedenih razlogov je treba osmi tožbeni razlog zavrniti kot neupošteven.

Deveti tožbeni razlog: kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003, uvodnih izjav in točke 4 Smernic, oddelkov B(e) in D obvestila o ugodni obravnavi, načela enakega obravnavanja ter pomanjkljiva obrazložitev

Povzetek izpodbijane odločbe

370 V točkah od 448 do 456 obrazložitve izpodbijane odločbe se je Komisija izrekla o uporabi obvestila o ugodni obravnavi za predelovalce in družbo Deltafina.

371 Na prvem mestu navaja zlasti, da so ta podjetja zaprosila za uporabo tega obvestila preden so bila obveščena o obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah (točka 449 obrazložitve izpodbijane odločbe).

372 Na drugem mestu ugotavlja, da se oddelek D obvestila o ugodni obravnavi uporablja za španske predelovalce. Prav tako ugotavlja, da so ji, čeprav je imela v posesti že večino bistvenih elementov za dokaz obstoja kršitve, podatki, ki so jih ti predelovalci posredovali, pomagali pri njeni razjasnitvi in dokazovanju (točki 450 in 451 obrazložitve izpodbijane odločbe).

373 Na tretjem mestu Komisija meni, da je treba družbi Taes zaradi njenega „posebej koristnega“ sodelovanja med postopkom, zlasti glede sodelovanja družbe Deltafina pri kršitvi, in dejstva, da ni nikoli nasprotovala dejstvom, kot so bila navedena v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, na podlagi oddelka D(2), prva in druga alinea, obvestila o ugodni obravnavi odobriti znižanje globe za 40 % (točka 452 obrazložitve izpodbijane odločbe).

374 Na četrtem mestu Komisija navaja, da se podatki, ki sta jih posredovali družbi Cetarsa in WWTE, čeprav so bili pomembni, niso izkazali za tako koristne za preiskavo kot tisti, ki jih je posredovala družba Taes (točka 453 obrazložitve izpodbijane odločbe). Navaja, da sta v svojih odgovorih na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah družbi Cetarsa in WWTE zagovarjali trditev, ki ne ustreza resničnim dejstvom. Zato se je odločila, da bo tema predelovalcema na podlagi oddelka D(2), prva alinea, obvestila o ugodni obravnavi odobrila znižanje globe za 25 %.

375 Na petem mestu, glede družbe Agroexpansión, Komisija navaja, da ji je ta prav tako posredovala koristne podatke, vendar pa je v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah ugovarjala dejstvom „z istimi izrazi kot družbi Cetarsa in WWTE“ (točka 454 obrazložitve izpodbijane odločbe). Dodaja, da družba Agroexpansión zanika tajno naravo sporazumov predelovalcev o (najvišjih) povprečnih dobavnih cenah. Glede na ta dejstva je tej družbi odobrila znižanje globe za 20 %.

376 Nazadnje, na šestem mestu, Komisija je globo, ki je bila naložena družbi Deltafina, znižala za 10 % (točka 456 obrazložitve izpodbijane odločbe). Menila je, da čeprav niti Universal niti Deltafina nista natančno pojasnili prispevka družbe Deltafina pri sodelovanju družbe Taes s Komisijo, ni mogoče zanikati, da del dokumentov, ki so bili priloženi memorandumu družbe Taes z dne 18. februarja 2002, očitno izvira neposredno od družbe Deltafina in da so bili družbi Taes poslani zaradi tega sodelovanja. Ponavlja, da so bili podatki, ki jih je predložila družba Taes, posebej koristni za njeno preiskavo in bistveni zlasti za ugotovitev odgovornosti družbe Deltafina. Vendar pa naj družba Deltafina Komisiji ne bi neposredno pojasnila, kako in v katerem delu je nameravala sodelovati, v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah pa naj bi ugovarjala vsebini očitkov, ki so v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah v zvezi z njeno odgovornostjo. Komisija prav tako navaja, da družba Deltafina „ne izpolnjuje merila iz oddelka B[(e)] obvestila [o ugotovitvah o možnih kršitvah]“.

Trditve strank

377 V devetem tožbenem razlogu, ki ga uveljavlja podredno, družba Deltafina navaja, da je Komisija storila vrsto napak pri presoji njenega sodelovanja med upravnim postopkom. Te očitke je mogoče razdeliti na štiri dele.

378 V prvem delu tožbenega razloga družba Deltafina trdi, da je Komisija napačno menila, da je ugovarjala vsebini očitkov iz obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah v zvezi z njeno odgovornostjo. Tako naj bi se s trditvijo, da je gospod M. ravnal v svojem imenu in za svoj račun, omejila le na ugovarjanje razlagi prava in pravni presoji nekaterih dejstev, ki jo je opravila Komisija. Dodaja, da je tudi družba Taes v memorandumu z dne 18. februarja 2002 podala tako izjavo, in se čudi, ker je bila ta družba kljub temu upravičena do znižanja globe, ki je višje od njenega.

379 V drugem delu tožbenega razloga družba Deltafina navaja, da je Komisija, s tem da ji je v točki 456 obrazložitve izpodbijane odločbe očitala, da ni izpolnila merila iz oddelka B(e) obvestila o ugodni obravnavi, kršila to obvestilo. Navaja namreč, da tega oddelka v tej zadevi ni mogoče uporabiti, saj se v izpodbijani odločbi Komisija sklicuje na oddelek D tega obvestila, ki se uporablja ravno v primeru, kadar „podjetje sodeluje, vendar pri tem ne izpolnjuje vseh pogojev, navedenih v oddelkih B in C“. Dodaja, da ji Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni očitala ravnanj, ki jih vsebuje oddelek B(e) obvestila o ugodni obravnavi, in ji v izpodbijani odločbi vsekakor ni dokazala, da je bila storilec takih ravnanj.

380 V tretjem delu tožbenega razloga družba Deltafina meni, da je izpodbijana odločba „nepravilna zaradi resnega nasprotja v obrazložitvi“, saj je odstotek znižanja globe, ki ji ga je odobrila Komisija, manjši od tistega, ki je bil določen družbi Taes. V podporo tej navedbi družba Deltafina navaja, da je – ker je Komisija v točki 360 obrazložitve izpodbijane odločbe ugotovila, da ta družba opravlja vlogo usklajevanja in nadzora nad tržnimi dejavnostmi skupine Universal v Evropi, skupaj z dejavnostmi družbe Taes, ki je v njeni popolni lasti – „razumljivo, da ima na tej podlagi ne samo obveznosti, temveč tudi koristi“. Dodaja, da posebej koristni „prispevki“ družbe Taes, zlasti glede njenega sodelovanja v kartelu predelovalcev, ne morejo izvirati od nikogar drugega kot od nje same. Vztraja pri dejstvu, da je s Komisijo sodelovala od takrat, ko je bila

družba Taes vpletena v to zadevo. Elementi, ki so jih zastopniki družbe Taes posredovali Komisiji v upravnem postopku, so bili posredovani tako za račun navedene družbe kot za njen račun, zastopniki in uslužbenci obeh podjetij so jih pod nadzorom skupine Universal pripravili skupaj in precej izvirajo od nje same.

381 Nazadnje, v četrtem delu tožbenega razloga družba Deltafina trdi, da je Komisija diskriminatorno uporabila obvestilo o ugodni obravnavi. V zvezi s tem najprej ugovarja temu, da je bilo družbam Cetarsa, WWTE in Agroexpansión določeno višje znižanje globe kot njej, saj so ugovarjale dejstvom, „čeprav na drugačen način". Nato navaja, da sta družbi WWTE in Agroexpansión šele v njunem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah prvič izjavili, da je imela vlogo vodje v kartelu predelovalcev. Meni, da je zato treba dvomiti o „polnosti in zvestobi njunega sodelovanja v preteklih dveh letih". Nazadnje Komisiji očita, da je le v njenem primeru uporabila merilo iz oddelka B(e) obvestila o ugodni obravnavi.

382 Glede na zgoraj navedene razloge družba Deltafina Splošnemu sodišču predlaga, naj njeno globo zniža tako, da uporabi enako znižanje, kot je bilo uporabljeno za globo družbe Taes, to je 40 %.

383 Komisija meni, da nobeden izmed delov devetega tožbenega razloga ni utemeljen.

384 Na prvem mestu spominja, da je v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah družba Deltafina potrdila, da je za vsa očitana ji ravnanja v resnici odgovoren gospod M., ki je ravnal izključno v svojem imenu in za svoj račun. Ta trditev pa je „očiten poskus spreminjanja dejstev".

385 Na drugem mestu Komisija ugovarja trditvi, da je napačno uporabila oddelek B(e) obvestila o ugodni obravnavi. Glede tega na eni strani navaja, da dejstvo, da je uporabila oddelek D tega obvestila, nikakor ne izključuje možnosti, da pri določitvi odstotka znižanja globe sodelujočega podjetja upošteva dejstvo, da to podjetje ne izpolnjuje nekaterih pogojev iz oddelkov B in C tega obvestila. Na drugi strani navaja, da trditev, da družbi Deltafina ni očitala takih ravnanj, kot jih zajema oddelek B(e) obvestila o ugodni obravnavi, ni pravilna.

386 Na tretjem mestu Komisija meni, da ji za globo družbe Deltafina ni bilo treba uporabiti enakega odstotka znižanja, kot je bil uporabljen za globo družbe Taes.

387 Glede tega na eni strani poudarja, da družbi Deltafina odgovornost za kršitev člena 81 ES ni bila pripisana zaradi njene vloge usklajevanja in nadzora nad dejavnostmi družbe Taes, temveč zato, ker je sama izvedla „vrsto pomembnih in pogosto odločilnih ravnanj v kartelu [predelovalcev]“. Na drugi strani trdi, da se je sodelovanje družbe Deltafina omejilo na skupno pripravo, z družbo Taes, memoranduma slednje z dne 18. februarja 2002.

388 Na četrtem mestu Komisija meni, da s tem, da je za družbo Deltafina uporabila odstotek znižanja, ki je manjši od tistega, ki je bil določen drugim podjetjem naslovnikom izpodbijane odločbe, ni kršila načela enakega obravnavanja.

Presoja Splošnega sodišča

389 Spomniti je treba, da ima Komisija pri izbiri metode izračuna globe široko pooblastilo za odločanje po prostem preudarku in sme pri tem upoštevati več dejstev, med katerimi je tudi sodelovanje zadevnih podjetij med preiskavo, ki jo opravljajo službe te institucije. V zvezi s tem ima Komisija široko polje proste presoje v zvezi s kakovostjo in uporabnostjo sodelovanja podjetja, zlasti v primerjavi z drugimi podjetji (sodba Sodišča z dne 10. maja 2007 v zadevi SGL Carbon proti Komisiji, C-328/05 P, ZOdl., str. I-3921, točki 81 in 88).

390 Da bi se lahko upravičilo znižanje glob zaradi sodelovanja, mora ravnanje podjetja Komisiji pomagati pri odkrivanju in preprečevanju kršitev pravil Skupnosti o konkurenci (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 8. julija 2004 v združenih zadevah JFE Engineering in drugi proti Komisiji, T-67/00, T-68/00, T-71/00 in T-78/00, ZOdl., str. II-2501, točka 499 in navedena sodna praksa) ter pokazati pravi duh sodelovanja (zgoraj v točki 228 navedena sodba Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točki 395 in 396).

391 Komisija je v obvestilu o ugodni obravnavi določila pogoje, pod katerimi so podjetja, ki sodelujejo s Komisijo pri preiskavah v zvezi z omejevalnim sporazumom, lahko oproščena plačila globe ali se jim lahko globa, ki bi jo sicer morala plačati, zniža (glej oddelek A(3) obvestila o ugodni obravnavi).

392 Na podlagi oddelka B obvestila o ugodni obravnavi je lahko podjetje upravičeno do občutnega znižanja globe, in sicer za najmanj 75 %, ali pa se mu globa celo v celoti odpusti, če kumulativno izpolnjuje vse pogoje, ki so določeni v točkah od a) do e)

tega oddelka. Na podlagi oddelka B(e) do takega znižanja ali odpustitve globe v celoti ni upravičeno podjetje, ki je bilo, zlasti, „pobudnik ali [je imelo odločilno vlogo] pri nezakoniti dejavnosti“.

393 Na podlagi oddelka C istega obvestila „podjetju, ki Komisiji razkrije tajni omejevalni sporazum, potem ko je ta z odločbo uvedla preiskavo proti podjetjem, udeležencem omejevalnega sporazuma, pri čemer ta preiskava ni mogla dati zadostne podlage za to, da bi se začel [upravni] postopek za sprejetje odločbe, se ob tem, da izpolnjuje pogoje, navedene pod oddelkom B, od (b) do (e), odobri od 50 do 75 % znižanje globe.“

394 Točka D obvestila o ugodni obravnavi z naslovom „Znatno znižanje zneska globe“ določa:

„1. Kadar podjetje sodeluje, vendar pri tem ne izpolnjuje vseh pogojev, navedenih v [oddelkih] B in C, se mu znesek globe, ki bi mu bila izrečena, če ne bi sodelovalo, zniža za od 10 % do 50 %.“

2. To lahko velja še zlasti, če:

– podjetje pred pošiljanjem obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah posreduje Komisiji podatke, dokumente ali druge dokaze, ki pripomorejo k ugotovitvi obstoja storjene kršitve;

– podjetje po prejemu obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah obvesti Komisijo, da ne izpodbija dejanskega stanja, na katero Komisija opira svoje obtožbe."

395 Na podlagi teh razlogov je treba presoditi o utemeljenosti tega tožbenega razloga. Njegov drugi del bo preizkušen nazadnje.

396 Glede prvega dela tožbenega razloga je treba ugotoviti, da je Komisija v točki 456 obrazložitve izpodbijane odločbe pravilno navedla, da je družba Deltafina v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah ugovarjala „vsebini očitkov […] v zvezi z njeno odgovornostjo". V tem odgovoru je namreč družba Deltafina odločno zavrnila svojo odgovornost za to kršitev, s tem da je večkrat navedla, da je treba to odgovornost pripisati gospodu M., ki naj bi v kartelu predelovalcev deloval izključno v svojem imenu in za svoj račun, in ne kot zastopnik družbe. Tako je družba Deltafina ugovarjala dejanskemu stanju, ki je bilo navedeno v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, in se ni omejila na drugačno razlago dejstev ali nasprotovanje pravni presoji Komisije.

397 Glede argumenta družbe Deltafina, da družbi Taes ni bilo očitano, da je ugovarjala dejanskemu stanju, čeprav je tudi ta družba med upravnim postopkom trdila, da je gospod M. ravnal izključno kot posameznik, zadostuje ugotovitev, da s to trditvijo družba Taes, za razliko od družbe Deltafina, ni nameravala izpodbijati dejstva, ki jo neposredno zadeva in vpliva na njeno odgovornost za kršitev.

398 Glede tretjega dela tožbenega razloga je treba najprej ugotoviti, da temelji na napačni predpostavki. Kot je namreč jasno razvidno iz točk od 359 do 366 obrazložitve

izpodbijane odločbe in točk od 107 do 112 zgoraj, družbi Deltafina odgovornost za kršitev ni bila pripisana zaradi njene funkcije nadzora in spremljanja dejavnosti družbe Taes, temveč zaradi njenega neposrednega in aktivnega sodelovanja pri dejavnostih kartela proizvajalcev.

399 Nato je treba spomniti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da Komisija pri presoji sodelovanja članov kartela ne sme prezreti načela enakega obravnavanja, ki je kršeno, če se primerljivi položaji obravnavajo različno ali če se različni položaji obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno (glej zgoraj v točki 364 navedeno sodbo Tokai Carbon in drugi proti Komisiji, točka 394 in navedena sodna praksa).

400 Komisija pa pri presoji, da je bilo sodelovanje družbe Taes bolj koristno od sodelovanja družbe Deltafina, ni očitno prekoračila svoje diskrecijske pravice.

401 Kot je bilo že obrazloženo v točkah 396 in 397 zgoraj, je družba Deltafina za razliko od družbe Taes deloma ugovarjala dejanskemu stanju, v smislu oddelka D(2), druga alinea, obvestila o ugodni obravnavi.

402 Poleg tega ni družba Deltafina, v nasprotju z družbo Taes, nikoli neposredno sodelovala s Komisijo. Zlasti je Komisija pravilno presodila, da je bilo sodelovanje družbe Deltafina omejeno na sodelovanje pri pripravi memoranduma družbe Taes z dne 18. februarja 2002 (glej točki 8 in 9 zgoraj). Šele v povezavi s pripravo tega memoranduma je namreč družba Universal Leaf v svojem pismu z dne 15. februarja 2002 Komisijo obvestila o sodelovanju družbe Deltafina. Pozneje družbe Universal Leaf, Taes in Deltafina Komisije niso obvestile niti da bo družba Deltafina prek družbe Taes

še naprej sodelovala pri preiskavi niti da so bili podatki, ki ji jih je posredovala družba Taes, pripravljeni v sodelovanju z družbo Deltafina.

403 Zato je Komisija za družbo Deltafina utemeljeno uporabila odstotek znižanja globe, ki je manjši od tistega, ki je bil odobren družbi Taes.

404 Glede četrtega dela tožbenega razloga je treba šteti, da družba Deltafina ne more trditi, da je bila v primerjavi z družbami Cetarsa, WWTE in Agroexpansión obravnavana diskriminatorno, saj je bilo njeno sodelovanje precej bolj omejeno kot sodelovanje teh družb.

405 V zvezi s tem, na eni strani, družba Deltafina v tožbi sama priznava, da so družbe Cetarsa, WWTE in Agroexpansión, čeprav so tudi deloma ugovarjale dejanskemu stanju, to vendarle storile „na drugačen način“ kot družba Deltafina. Tako je le slednja, s tem da je v svojem odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah večkrat navedla, da je njen predsednik uprave deloval izključno v svojem imenu in za svoj račun, med celotnim upravnim postopkom ugovarjala, da bi kakorkoli sodelovala pri dejavnostih kartela predelovalcev.

406 Na drugi strani, medtem ko so družbe Cetarsa, WWTE in Agroexpansión med upravnim postopkom Komisiji sporočile zelo koristne elemente (glej točki 453 in 454 obrazložitve izpodbijane odločbe), je bilo sodelovanje družbe Deltafina omejeno, kot je bilo že navedeno v točki 402 zgoraj, na sodelovanje pri pripravi memoranduma družbe Taes z dne 18. februarja 2002.

407 Četrti del tožbenega razloga je treba torej zavrniti kot neutemeljen.

408 Nazadnje, glede drugega dela tožbenega razloga, je treba najprej ugotoviti, da nič ne nasprotuje temu, da bi Komisija v okviru svoje široke diskrecijske pravice, ki jo ima na tem področju, upoštevala dejstvo, da zadevno podjetje ne izpolnjuje enega izmed pogojev iz oddelka B, od (a) do (e), obvestila o ugodni obravnavi, ko ob uporabi oddelka D tega obvestila določi, v razponu med 10 % in 50 %, ki ga določa odstavek 1 tega oddelka, odstotek znižanja, ki se dodeli temu podjetju.

409 Nato je treba ugotoviti, da je iz dokumentov Komisije in iz pojasnil, ki jih je dala na obravnavi, pri čemer se je sklicevala na točko 456 obrazložitve izpodbijane odločbe, razvidno, da družba Deltafina ne izpolnjuje pogoja iz oddelka B(e) obvestila o ugodni obravnavi, saj se Komisija sklicuje na dejstvo, da je bila ta družba vodja kartela predelovalcev. Glede tega je treba namreč ugotoviti, da iz oddelka B(e) obvestila o ugodni obravnavi izhaja, da Komisija ne namerava priznati zelo velikega znižanja ali celo odpustitve globe, če je zadevna stranka imela posebej pomembno vlogo v kartelu, kot je vloga vodje, pobudnika ali napeljevalca.

410 Kot pa je bilo že presojeno v točkah od 331 do 335 zgoraj, elementi iz spisa Komisije ne zadostujejo za dokaz, da je imela družba Deltafina vlogo vodje. Zato je Komisija s tem, da je med drugimi razlogi za določitev le 10-odstotnega znižanja družbi Deltafina zaradi sodelovanja upoštevala to vlogo, storila napako.

411 Glede na navedeno je treba devetemu tožbenemu razlogu deloma ugoditi, zaradi česar je treba izpodbijano določbo spremeniti, tako da se določi primerna stopnja znižanja za družbo Deltafina. Na podlagi neomejene sodne pristojnosti Splošno sodišče meni, da je globo, ki je bila naložena družbi Deltafina, ob upoštevanju njenega sodelovanja primerno znižati za 15 %. Konkretne posledice te spremembe bodo pojasnjene v točkah od 437 do 439 v nadaljevanju.

Deseti tožbeni razlog: kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003, točke 5(b) Smernic in načela sorazmernosti

Trditve strank

412 V desetem tožbenem razlogu, ki ga navaja podredno, družba Deltafina Komisiji očita, da ni upoštevala, na podlagi točke 5(b) Smernic, „ekonomskega in socialnega konteksta surovega tobaka v Španiji“, da bi tako znižala končni znesek globe.

413 V podporo temu tožbenemu razlogu družba Deltafina navaja, da bo gojenje tobaka po prenehanju uporabe sistema premij, ki je predviden v skupni ureditvi trga za tobak, v strukturnem zatonu. Pojasnjuje, da bo leta 2010 po prehodnem obdobju štirih let uveden nov sistem, v katerem dohodkovne pomoči ne bodo več odvisne od proizvodnje tobaka, temveč bodo vezane na cilj preusmeritve in vzdrževanja različnih kultur. Prav tako navaja, da bo na podlagi predvidevanj Komisije „neto učinek novega modela […] zelo občutno zmanjšanje proizvodnje tobaka v Skupnosti, s posledico, da bo nemogoče vzdrževati večji del zaposlitev v kmetijstvu izven družine, v tem sektorju in v sektorju industrije prve predelave“. Dodaja, da sort tobaka, ki se gojijo v Uniji, predelovalna industrija ne šteje za strateške in jih je mogoče z lahkoto nadomestiti s tobakom, ki se ga v tretjih državah goji po nižjih cenah. Nazadnje navaja, da premije trenutno pomenijo več kot 80 % prihodka pridelovalcev.

414 Družba Deltafina dodaja, da je Komisija v svoji Odločbi 2003/600/ES z dne 2. aprila 2003 v zvezi s postopkom po členu 81 [ES] (Zadeva COMP/C.38.279/F3 – Francoska

govedina) (UL L 209, str. 12) kot olajševalno okoliščino izrecno upoštevala „poseben ekonomski vidik“ iz točke 5(b) Smernic. V tej zadevi je Komisija tudi za 60 % znižala globo, ki je bila naložena vsaki izmed strank.

415 Komisija meni, da ji pri določitvi globe ni treba upoštevati zatona, ki ga navaja družba Deltafina, in da je treba zato deseti tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Presoja Splošnega sodišča

416 Točka 5(b) Smernic določa:

„Odvisno od okoliščin je potrebno, ko so bila izvedena zgoraj omenjena izračunavanja, upoštevati nekatere objektivne dejavnike, kot je poseben ekonomski vidik, kakršne koli ekonomske ali finančne koristi, ki jih pridobijo kršitelji […], posebne značilnosti udeleženih podjetij in, v posebnem socialnem okviru, njihova dejanska zmožnost, da plačajo, in globe je treba prilagoditi v skladu s tem.“

417 Ugotoviti je treba, da v nasprotju s tem, kar trdi družba Deltafina, Komisija nikakor ni bila dolžna upoštevati strukturnega zatona gojenja tobaka v Uniji, da bi na podlagi točke 5(b) Smernic znižala končni znesek globe, saj je ta zaton ob sprejemu izpodbijane odločbe pomenil le bodoč in negotov dogodek.

418 Poleg tega se družba Deltafina ne more sklicevati na Odločbo 2003/600, saj okoliščine v tisti zadevi niso primerljive z okoliščinami v tej zadevi. V tej zadevi zlasti ni prisotna nobena izmed izjemnih okoliščin, ki jih je na podlagi točke 5(b) Smernic upoštevala Komisija v tisti zadevi. Poleg tega ima Komisija v skladu z ustaljeno sodno prakso glede določanja višine glob vsekakor široko diskrecijsko pravico in je njene prejšnje presoje ne zavezujejo (sodba Sodišča z dne 19. marca 2009 v zadevi Archer Daniels Midland proti Komisiji, C-510/06 P, ZOdl., str. I-1843, točka 82).

419 Glede na navedeno je treba deseti tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Enajsti tožbeni razlog: kršitev načel enakega obravnavanja, prepovedi retroaktivnosti kazni in varstva zaupanja v pravo

Trditve strank

420 V enajstem tožbenem razlogu, ki ga navaja podpodredno, družba Deltafina najprej trdi, da je Komisija, s tem da se v skladu s svojo predhodno upravno prakso ni omejila le na naložitev simbolične globe, kršila načelo varstva zaupanja v pravo. V podporo tej trditvi navaja, da je v odločbi organski peroksidi Komisija družbi AC-Treuhand naložila le globo 1000 EUR, in sicer zaradi novosti pri njenem pristopu do tega področja, ki je bila v tem, da ne kaznuje le podjetij, ki so člani omejevalnega sporazuma, temveč

tudi tista, ki – ne da bi bila navzoča na zadevnem trgu – organizirajo ali pomagajo pri tem omejevalnem sporazumu. Trdi, da je iz te odločbe, iz sporočila za medije o tej odločbi in iz točke 33 poročila o politiki konkurence iz leta 2003 (XXXIII. poročilo o politiki konkurence – 2003) razvidno, da se namerava Komisija šele v prihodnosti oddaljiti od svoje prakse, da v takih primerih nalaga le simbolične globe. Vse kršitve, ki so očitane družbi Deltafina, pa so se zgodile pred 11. avgustom 2001, kar je dve leti in štiri mesece pred sprejetjem odločbe o organskih peroksidih.

421 Nato se družba Deltafina sklicuje na kršitev načela enakega obravnavanja, s tem da navaja, da je Splošno sodišče izjavilo, da „na področju zatiranja kršitev pravil konkurence spoštovanje tega načela zahteva, brez dvoma, da so podjetja, ki so v istem časovnem obdobju storila istovrstne kršitve, podvržena enakim pravnim sankcijam, neodvisno od nujno negotovega datuma, ko je zoper njih sprejeta odločba“ in da „je zato to načelo tesno povezano z načelom prepovedi retroaktivnosti kazni, v skladu s katerim mora kazen, ki je bila naložena nekemu podjetju zaradi kršitev pravil konkurence, ustrezati tisti, ki je bila določena v času kršitve“ (sodba Splošnega sodišča z dne 9. julija 2003 v zadevi Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji, T-224/00, Recueil, str. II-2597, točka 70).

422 Glede na zgoraj navedene razloge družba Deltafina Splošnemu sodišču predlaga, naj globo zniža na simbolični znesek 1000 EUR.

423 Komisija predlaga, naj se enajsti tožbeni razlog zavrne kot neutemeljen.

424 Glede tega Komisija najprej poudarja, da na podlagi sodne prakse njena predhodna upravna praksa sama po sebi ni pravni okvir za globe na področju konkurence. Nato ponavlja, da zadeva, v kateri je bila sprejeta odločba o organskih peroksidih, ni primerljiva s to zadevo. Med drugim navaja, da niti omenjena odločba, niti njej pripadajoče sporočilo za medije, niti poročilo o politiki konkurence iz leta 2003 (XXXIII. poročilo o politiki konkurence – 2003) ne vsebujejo natančnih, brezpogojnih in skladnih zagotovil, da bodo za ravnanja, kakršna so pripisana družbi Deltafina, naložene „posebej lahke“ kazni.

Presoja Splošnega sodišča

425 Na prvem mestu, glede domnevne kršitve načela varstva zaupanja v pravo, je treba ugotoviti, da nobeden izmed elementov, ki jih navaja družba Deltafina, pri njej ne more povzročiti nastanka zaupanja, da bo kaznovana samo s simbolično globo.

426 Glede tega je treba najprej spomniti, da predhodna upravna praksa Komisije sama po sebi ni pravni okvir za globe na področju konkurence (glej točko 292 zgoraj). Dejstvo, da je Komisija v preteklosti nalagala globe v določeni višini za nekatere vrste kršitev, ne pomeni, da jih ne more zvišati v okviru meja, določenih v Uredbi št. 1/2003, če je to potrebno za zagotovitev izvajanja politike konkurence Skupnosti (glej po analogiji zgoraj v točki 120 navedeno sodbo Musique Diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 109). Poleg tega gospodarski subjekti ne morejo upravičeno zaupati v ohranitev obstoječega položaja, ki ga lahko Komisija spremeni v okviru svojega pooblastila za odločanje po prostem preudarku (glej sodbo Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi Delacre in drugi proti Komisiji, C-350/88, Recueil, str. I-395, točka 33 in

navedena sodna praksa). Zato družbe, vključene v upravni postopek, ki lahko privede do globe, ne morejo upravičeno pričakovati, da Komisija ne bo presegla višine predhodno izrečenih glob (sodba Splošnega sodišča z dne 12. julija 2001 v združenih zadevah Tate & Lyle in drugi proti Komisiji, T-202/98, T-204/98 in T-207/98, Recueil, str. II-2035, točka 146, in zgoraj v točki 101 navedena sodba Splošnega sodišča LR AF 1998 proti Komisiji, točka 243).

427 Nato je treba spomniti, da pravica sklicevati se na načelo varstva zaupanja v pravo zajema vsakega posameznika, ki je v položaju, v katerem je jasno, da je uprava Skupnosti pri njem vzbudila utemeljena pričakovanja (sodba Sodišča z dne 11. marca 1987 v zadevi Van den Bergh en Jurgens in Van Dijk Food Products (Lopik) proti Komisiji, 265/85, Recueil, str. 1155, točka 44), saj se nihče ne more sklicevati na kršitev tega načela brez natančnih, brezpogojnih in skladnih zagotovil, ki izhajajo iz pooblaščenih in zanesljivih virov, ki bi mu jih zagotovila uprava (glej zgoraj v točki 364 navedeno sodbo Tokai Carbon in drugi proti Komisiji, točka 152 in navedena sodna praksa).

428 V tej zadevi dejstvo, da Komisija v več odločbah, ki so bile sprejete pred odločbo o organskih peroksidih, podjetij, ki so prispevala k izvedbi kartela, vendar niso delovala na za kršitev upoštevnem trgu, ni kaznovala zaradi kršitve člena 81(1) ES, pri družbi Deltafina ni moglo povzročiti utemeljenega pričakovanja, da tudi v prihodnosti ne bo kaznovala takih podjetij. Kot je Splošno sodišče namreč že razsodilo v točkah od 163 do 165 zgoraj v točki 48 navedene sodbe AC-Treuhand proti Komisiji, sprememba upravne prakse, ki jo je Komisija izvedla v odločbi o organskih peroksidih, temelji na pravilni razlagi obsega prepovedi iz člena 81(1) ES.

429 Ta sprememba upravne prakse Komisije je bila še toliko predvidljivejša za družbo Deltafina, ker je obstajal precedens, in sicer odločba o litem steklu iz leta 1980. Poleg tega upravne prakse Komisije po letu 1980 ni bilo mogoče razumno razumeti kot

dokončno opustitev prvotnega pristopa, uporabljenega v odločbi o litem steklu. Ta upravna praksa Komisije je omejena na to, da se ne obsoja in kaznuje sodelujočih svetovalnih podjetij, ne da bi se s tem pravno zavrnilo pojmovanje, prvotno uporabljeno v odločbi o litem steklu (zgoraj v točki 48 navedena sodba AC-Treuhand proti Komisiji, točka 164).

430 Glede trditve družbe Deltafina, da je iz odločbe o organskih peroksidih, iz sporočila za medije o tej odločbi in iz točke 33 poročila o politiki konkurence iz leta 2003 (XXXIII. poročilo o politiki konkurence – 2003) razvidno, da je Komisija izjavila, da bo šele v prihodnosti prenehala uporabljati omejitev na nalaganje samo simboličnih glob – ne da bi bilo treba ugotoviti, ali ta besedila vsebujejo natančna, brezpogojna in skladna zagotovila v tem smislu – zadostuje ugotovitev, da so bila ta besedila objavljena več kot deset let po tem, ko so se ravnanja, ki so pripisana družbi Deltafina, začela, in več kot dve leti po tem, ko so se končala. Zato družba Deltafina, ko je storila zadevno kršitev, nikakor ni mogla verjeti, da ji bo Komisija naložila le simbolično globo.

431 Nazadnje, kot je bilo navedeno že v točki 51 zgoraj, položaj družbe Deltafina v tej zadevi ni primerljiv s položajem družbe AC-Treuhand v zadevi, v kateri je bila sprejeta odločba o organskih peroksidih. Medtem ko je bila družba AC-Treuhand svetovalno podjetje, ki nikakor ni delovalo na zadevnem trgu proizvodov v tisti zadevi kot konkurent, ponudnik ali kupec, pa je bila družba Deltafina, nasprotno, kot glavna stranka španskih predelovalcev dejavna na trgu, ki je neposredno pod trgom, na katerem je prišlo do omejevalnih ravnanj zoper konkurenco. Poleg tega je bila družba Deltafina prisotna na trgu prve predelave tobaka v Italiji in je vzdrževala tesne poslovne odnose z nekaterimi španskimi predelovalci.

432 Na drugem mestu, glede navedbe družbe Deltafina o kršitvi načela enakega obravnavanja, zadostuje spomniti, da upravna praksa Komisije sama po sebi ni pravni okvir za globe na področju konkurence (glej točko 292 zgoraj).

433 Vendar pa je treba spomniti tudi, da mora Komisija, ko nalaga take kazni, spoštovati splošna pravna načela, med njimi tudi načelo enakega obravnavanja.

434 Zato so lahko primerjave družbe Deltafina z drugimi odločbami Komisije, izdanimi v zvezi z globami, za spoštovanje načela enakega obravnavanja upoštevne le, če se dokaže, da so okoliščine v zadevah, ki se nanašajo na te druge odločbe, primerljive s tistimi v tej zadevi (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 13. januarja 2004 v zadevi JCB Service proti Komisiji, T-67/01, Recueil, str. II-49, točka 187). Kot je bilo že ugotovljeno v točkah 51 in 431 zgoraj, pa položaj družbe Deltafina v tej zadevi ni primerljiv s položajem družbe AC-Treuhand v zadevi, v kateri je bila sprejeta odločba o organskih peroksidih.

435 Na tretjem mestu, glede domnevne kršitve načela prepovedi retroaktivnosti kazni, je treba ugotoviti, da bi, kot izhaja iz točk od 137 do 150 zgoraj v točki 48 navedene sodbe AC-Treuhand proti Komisiji, lahko vsako podjetje, ki je pripomoglo k izvajanju kartela, skupaj s podjetji, ki ne delujejo na zadevnem trgu, ki ga je prizadelo omejevanje konkurence, v času, ko je bila zadevna kršitev storjena, razumno predvidelo, da prepoved, določena v členu 81(1) ES, zanj načeloma velja. Poleg tega, iz razlogov, ki so bili navedeni v točki 426 zgoraj, morajo podjetja, ki so v upravnem postopku, ki lahko privede do izreka globe, upoštevati možnost, da Komisija kadarkoli poviša globe v primerjavi z globami, ki jih je naložila v preteklosti. Zato Komisija s tem, da družbi

Deltafina ni naložila le simbolične globe, ni kršila načela prepovedi retroaktivnosti kazni.

436 Glede na navedene razloge je treba enajsti tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Določitev končnega zneska globe, ki je naložen družbi Deltafina

437 Iz točk od 331 do 336 ter 410 in 411 zgoraj je razvidno, da je treba izpodbijano odločbo spremeniti, ker Komisija v njej ni dokazala, da je imela družba Deltafina v kartelu predelovalcev vlogo vodje. Zato niti povišanje osnovnega zneska globe za 50 % zaradi obteževalnih okoliščin niti upoštevanje te domnevne vloge pri samo 10-odstotnem znižanju globe na podlagi sodelovanja nista bila utemeljena.

438 V preostalem razlogi, ki jih je Komisija navedla v izpodbijani odločbi, in metoda izračuna glob, ki je bila uporabljena v tej zadevi, ostajajo nespremenjeni.

439 Končni znesek globe se torej izračuna tako: osnovni znesek globe, ki je bil naložen družbi Deltafina (12.000.000 EUR), se zniža za 40 % na podlagi olajševalnih okoliščin, kar znese 7.200.000 EUR pred uporabo obvestila o ugodni obravnavi. Zadnjenavedeni znesek se zniža za 15 % na podlagi tega obvestila. Zato je končni znesek globe, ki se naloži družbi Deltafina, 6.120.000 EUR.

Stroški

440 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. V skladu s členom 87(3), prvi pododstavek, lahko Splošno sodišče razdeli stroške, če vsaka stranka uspe samo deloma.

441 Ker je bilo v tej zadevi tožbi delno ugodeno, bodo okoliščine zadeve pravično presojene z odločitvijo, da družba Deltafina nosi tri četrtine svojih stroškov in tri četrtine stroškov, ki jih je priglasila Komisija, ta pa nosi četrtino svojih stroškov in četrtino stroškov, ki jih je priglasila družba Deltafina.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat)

razsodilo:

1. **Globa, ki je bila družbi Deltafina naložena v členu 3 Odločbe Komisije C(2004) 4030 konč. z dne 20. oktobra 2004 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81(1) [ES] (Zadeva COMP/C.38.238/B.2 – Raw Tobacco – Spain), se določi na 6.120.000 EUR.**

2. **V preostalem se tožba zavrne.**

3. Družba Deltafina nosi tri četrtine svojih stroškov in tri četrtine stroškov, ki jih je priglasila Evropska komisija, ta pa nosi četrtino svojih stroškov in četrtino stroškov, ki jih je priglasila družba Deltafina.

Czúcz Labucka O'Higgins

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 8. septembra 2010.

Podpisi

Stvarno kazalo

Dejansko stanje ..... II - 4089

Postopek in predlogi strank ..... II - 4095

Pravo ..... II - 4097

1. Dopustnost očitkov v zvezi z zlorabo pooblastil ..... II - 4099

2. Predlog za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe ..... II - 4100

Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 81(1) ES, člena 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003, načel zakonitosti in osebne odgovornosti ter pomanjkljiva obrazložitev ..... II - 4100

Prvi in drugi del tožbenega razloga, v zvezi s trditvami Komisije, da je družba Deltafina odgovorna za kršitev na trgu, na katerem ni bila prisotna, ter da člen 81(1) ES in člen 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 ne urejata ravnanj, ki so ji očitana ..... II - 4101

– Trditve strank ..... II - 4101

– Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4103

Tretji del tožbenega razloga: Komisijina napačna opredelitev družbe Deltafina kot vodje kartela predelovalcev ..... II - 4109

– Trditve strank ..... II - 4109

– Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4111

Četrti del tožbenega razloga: Komisija v izpodbijani odločbi ni opredelila upoštevnega trga ..... II - 4113

– Trditve strank ..... II - 4113

– Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4115

Drugi tožbeni razlog: kršitev člena 27(1) in (2) Uredbe št. 1/2003, pravice do obrambe in pravice do poštenega sojenja, bistvene kršitve postopka ter kršitve načel zakonitosti, pravne varnosti in sorazmernosti ter pomanjkljiva obrazložitev ..... II - 4117

Prvi del tožbenega razloga: Komisija je v izpodbijani odločbi družbi Deltafina pripisala drugačno vlogo kot v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah .... II - 4118

– Trditve strank ..... II - 4118

– Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4121

Drugi del tožbenega razloga, v zvezi s tem, da bi morala biti očitana ji ravnanja dejansko očitana njenemu predsedniku uprave ..... II - 4133

– Trditve strank ..... II - 4133

– Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4134

Tretji del tožbenega razloga: Komisijina zavrnitev dostopa do nekaterih obremenilnih dokumentov ..... II - 4135

– Trditve strank ..... II - 4135

– Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4136

Četrti del tožbenega razloga: Komisija v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni dovolj jasno opredelila zadevnega trga proizvoda in zadevnega geografskega trga ..... II - 4137

– Trditve strank ..... II - 4137

– Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4137

Tretji tožbeni razlog: kršitev člena 81(1) ES, člena 2 Uredbe št. 1/2003 in točke 43 Smernic o konceptu vpliva na trgovino iz členov 81 [ES] in 82 [ES] ter pomanjkljiva obrazložitev ..... II - 4139

Trditve strank ..... II - 4139

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4142

3. Predlogi za znižanje globe ..... II - 4146

Četrti tožbeni razlog: kršitev členov 2 in 23(2) Uredbe št. 1/2003, točk 1(A) in 5(d) Smernic, načel sorazmernosti ter „enakega obravnavanja in kazni“ ter pomanjkljiva obrazložitev ..... II - 4146

Povzetek izpodbijane odločbe ..... II - 4146

Trditve strank ..... II - 4152

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4158

– Splošna vprašanja ..... II - 4159

– Prvi del tožbenega razloga: neupoštevanje sorazmerne majhnosti trga proizvoda ..... II - 4161

– Drugi del tožbenega razloga: presoja dejanskega vpliva kršitve na trg II - 4164

– Tretji del tožbenega razloga: nasprotje med točko 413 in drugimi točkami obrazložitve izpodbijane odločbe ..... II - 4168

– Četrti del tožbenega razloga: napačna opredelitev družbe Deltafina za glavnega kupca predelanega tobaka v Španiji ..... II - 4170

– Peti del tožbenega razloga: pomanjkljiva obrazložitev posledic negotovosti, ki jo povzročata španski pravni okvir in ravnanje španskih organov, na določitev glob ..... II - 4172

– Šesti del tožbenega razloga: neupoštevanje dejstva, da družba Deltafina ni sodelovala pri pogovorih in usklajevanjih med španskimi predelovalci in zastopniki proizvajalcev ..... II - 4177

– Sedmi del tožbenega razloga: kršitev načela enakega obravnavanja, saj naj bi se Komisija oddaljila od svoje predhodne prakse ..... II - 4177

– Sklep v zvezi s četrtim tožbenim predlogom ..... II - 4178

Peti tožbeni razlog: kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003, točke 1(B) Smernic in načela enakega obravnavanja ..... II - 4178

Povzetek izpodbijane odločbe ..... II - 4178

Trditve strank ..... II - 4179

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4180

Šesti tožbeni razlog: kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003 in točke 2 Smernic ter pomanjkljiva obrazložitev ..... II - 4181

Povzetek izpodbijane odločbe ..... II - 4181

Trditve strank ..... II - 4182

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4184

Sedmi tožbeni razlog: kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003 in točke 3 Smernic .... II - 4190

Trditve strank ..... II - 4190

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4192

Osmi tožbeni razlog: kršitev člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 in točke 5(a) Smernic .. II - 4196

Trditve strank ..... II - 4196

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4197

Deveti tožbeni razlog: kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003, uvodnih izjav in točke 4 Smernic, oddelkov B(e) in D obvestila o ugodni obravnavi, načela enakega obravnavanja ter pomanjkljiva obrazložitev ..... II - 4198

Povzetek izpodbijane odločbe ..... II - 4198

Trditve strank ..... II - 4200

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4204

Deseti tožbeni razlog: kršitev člena 23(3) Uredbe št. 1/2003, točke 5(b) Smernic in načela sorazmernosti ..... II - 4210

Trditve strank ..... II - 4210

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4211

Enajsti tožbeni razlog: kršitev načel enakega obravnavanja, prepovedi retroaktivnosti kazni in varstva zaupanja v pravo ..... II - 4212

Trditve strank ..... II - 4212

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 4214

Določitev končnega zneska globe, ki je naložen družbi Deltafina ..... II - 4218

Stroški ..... II - 4219